

הישיבה השלוש-מאות-ועשרים-ואחת של הכנסת השניה

יום רביעי, י"א כסלו תשי"ד (18 נובמבר 1953)
ירושלים, בנין הכנסת, שעה 11.07

חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד — 1953 (המשך הדיון)

הזאת תגרום לכך, ששרהעבודה לא יהיה האפוסטרופוס הנצחי של המוסד הזה.

שאר ההסתייגויות שלנו, למשל בסעיפים 80 ו-81, במקום שכתוב ששרהעבודה ימנה את מנהל המוסד ואת סגנו, הן, ששרהעבודה ימנה את המנהל ואת סגנו מתוך רשימת מוע' כדים שתוגש לו על-ידי המועצה. ואנו מתכוונים בזה, ששר העבודה יוגבל בתחום מסוים ולא יהיה חסשי למנות את מי שהוא רוצה. קבלת ההסתייגויותנו תתן פרוצדורה בעלת אופי מסודר, של יחסים מסוימים בין המועצה לבין שרהעבודה, והיא גם תשמור על כבוד מסוים של המועצה ושל העבודה והפעולה בין שרהעבודה ובין המועצה.

בסעיף 84 מדובר למשל על פתיחת סניפים של המועצה. אנחנו הכנסנו תיקון, שבסניפים שיפתחו על-ידי שר העבודה תהא נציגות ציבורית הכרחית.

גם בסעיף 85 אנחנו מציעים, שהמועצה תדון בענין קביעת התקציב; שהמועצה תדון בהצעת התקציב ותקבע אותו בלי אישורו של שרהעבודה, ושהמועצה לא תהיה חייבת בקבלת אישורו של שרהעבודה.

אני רוצה לסיים ולומר, שכל ההסתייגויות שלנו יש להן אופי אחד יסודי וחותר, והוא, שתובטח במוסד, בפעולותיו ובתפקידיו נציגות ציבורית דימוקרטית בעלת סמכויות, שתנהל את כל ענין קרנות הביטוח הלאומי, ולא שהמוסד, המועצה והמנהלה יקבלו אופי של סניף ממשלתי התלוי באישורו של שרהעבודה.

בנימין אבניאל (תנועת החרות) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לסעיף 44 אנו מציעים, במקום שמדובר על מינוי המועצה, להוסיף: „בחנאי שליש מחברי הוועדה ימונו מרשימת מועמדים שתוגש למועצה על-ידי ארגוני המעבידים, ושלש מנציגי ציבור בלתי תלויים". אני סבור שדבר ענין שום הסבר, ברור הדבר, ששר העצה העוסקת בענינים חיוניים כאלה, הנוגעים גם למשק, גם למעסיקים, גם לעובדים חייבת לתת ייצוג מתאים והולם לכל ההוגים הנוגעים בדבר. נסיון העבר איננו מצדיק, שבמועצות ציבוריות המתמנות על-ידי השר — ולא חשוב איזה שר, לעתים אין הוא חייב אפילו להיות שרהעבודה, גם שרים אחדים — ישנו השפעות שונות לחלקים מסוימים ביישוב לרצית רוב במועצות. היינו רוצים למנוע זאת, לכל הסתות כאן. אני סבור שלא רק הציונים הכלליים, בקואליציה, אלא גם מפא"י מהפועל המזרחי חייבים להבין את הדבר הזה, ובפרט מאחר שגיישה כזאת מקובלת בארצות מתקדמות רבות, שמותר לנו ללמוד מהן בשטח זה. אנו מציעים איפוא: שליש מנציגי ארגוני העובדים, שליש מנציגי ארגוני המעבידים, ושלש מנציגי ציבור שהממשלה תמנה אותם, והם יהיו המומ' חים בדבר ובעלי המשקל הנייטרלי, שהוא יכריע בנקודות השנויות במחלוקת בענינים אלה. תמהני שגם ענין חשוב זה מצאו לנכון למסור לסמכותה הייחודית של שרהעבודה.

היו"ר ז. שפר :

אני מתכבד לפתוח את הישיבה השלוש-מאות-ועשרים ואחת של הכנסת השניה. נמשיך בקריאה שניה ושלישית בסעיף ג' שבסדר-היום: חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד — 1953. כזכור, עלינו לטפל עכשיו בחלק החמישי והשישי של החוק ובתור ספות, והסדר יהיה כזה, שלבני החלק שנשאר ינמקו המס' תייגים את ההסתייגויותיהם בבתי-אחת. רשות-הדיבור לחברה-הכנסת בסתוני.

רוסתום בסתוני (מס') :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתרכז בהצעות בחלק השישי של חוק הביטוח הלאומי: המוסד — המוסד שמסכויותיו כל-כך נרחבות, שהוא לפי הגדרת החוק זכאי וחייב להתקשר בחוזים, ולהחזיק ולהעביר נכסים, ולהיות צד בכל משא ומתן; אותו מוסד מתחלק לשני חלקים עיקריים: המועצה והמנהלה. אני רוצה לציין פה, ששניהם ממונים על-ידי שרהעבודה. אולי טוב יותר להגיד, שאותו מוסד, על כל סמכויותיו הנרחבות והחשובות האלה, שיהיו שוות לשרהע' בודה פלוס איזו פיקציה שמכוחן יש לה צורה ציבורית ותפי קידה האמיתי יהיה כמשרד ממשלתי של שרהעבודה, נטול כל נציגות דימוקרטית ציבורית. אולי, אם לעשות את הדבר יותר פשוט ויותר אלמנטארי, אפשר להגיד שהמוסד יהיה שווה לשרהעבודה.

הצעותינו בענין זה, בסעיפים הנוגעים להרכבת המועצה וההנהלה הם, שהרשות העליונה של המוסד והיא המועצה — מועצת המוסד — תיבחר על-ידי כלל המבוטחים. זוהי הדרך הישרה והפשוטה ביותר שיכולה לתת נציגות דימוקרטית, על-ידי בחירות דימוקרטיות ולבצע את כל תפקיד המוסד הזה והמועצה והמנהלה האלה. ואם יאילו אחר כך: מה יהיה תפקידו של שרהעבודה? — הרי לשרהעבודה נשמר תפקיד בסעיף 2 (ג), שכתוב בו בפירושו, שהמוסד יעמוד לפיקוחו הכללי של שרהעבודה.

היות ואנו כמעט בטוחים שההסתייגות זו בנוסח זה, קשה לקבלה בתנאים האלה, והשנו הצעה אלטרנטיבית הכתובה בעצם ההסתייגות שלנו והאומרת, ששישלישים מחברי המו' עצה יהיו נציגים של ארגוני העובדים במדינה באופן יחסי למספר חבריהם המבוטחים לפי חוק זה, והשליש הנותר ית' מנה על-ידי שרהעבודה באישור ועדת העבודה של הכנסת. אני רוצה לציין פה, שאותה הצעה אלטרנטיבית היא הצעת הסתדרות, זאת אומרת, הצעת אותו החלק בבית הזה המגיש את החוק. ואינני יודע, מדוע אותו החלק אינו תומך בהצעה שהוגשה על-ידו בהסתדרות.

אנחנו חושבים, שאותה הצעה, או שתי ההצעות האלו יכולות לתת ביטוי לכך, שהמבוטחים, שהם הגורם העיקרי בחוק הביטוח הלאומי, תהיה להם נציגות מתאימה ודימוקראטית, וזה יהיה המוסד הדימוקראטי או אפילו סמי-דימוקראטי שיכול להתקבל על-ידי ההצעות האלו. ההצעות וההסתייגות

מקבלי פנסיות. ברובן המכריע של הקופות מספר החברים אינו מספיק כדי לבנות שיטת פנסיות. הנה אומר, אין אפשרות לעבור אל שיטת פנסיות, אלא בעזרת קופה מרכזית (פנס לקופות תגמולים במפעלים גדולים מאד). בכדי לייסד קופה מרכזית, יהא צורך להתגבר על מגמות בדלניות, להקנות לקרן פות תקנון אחיד, לנסות את כל המאמצים — דרך ארוכה שאינה סוגה שושנים, והמטרה תושג ביתר מהירות וביתר יעיל לות עלידי ביטוח חובה שיוקם ירושלם בצינורות התחוקה". והנה, זכינו לכך, הגענו לביטוח חובה, שצריך להיות מותקן בצינורות התחוקה. ואני שואל: מדוע אי אפשר באמת למג את כל המוסדות הללו, ואם אפילו לא בשלב הראשון, הרי לכל הפחות להציב דבר זה כשלב שני: מיוג כל קופות התגמולים בתקנון אחיד?

אין זו דעתי בלבד, זאת קובע גם מר לביטוב באחת מחוות הדעת שלו. הוא כותב: „גם הצורה המשפטית שאנו בחרנו לרשום בה את קופות התגמולים, צורת האגודה השיתופית, אינה הולמת בכל את קופת התגמולים. הגיע הזמן שתעבוד צורה הפועלת למען חבריה ומהווה מסגרת אחידה, המחפשת דרכים יעילות לביטוח העובד לעת זיקנה בפנסיה, הדואגת להשקעה יעילה של אמצעי הקופה וכו' וכו'. לכן אני מציע לחברי הבית, ואחריהם לאחרים, שכאשר יקבלו את הגישה של מתן שני שליש משכורת כפנסיה לאדם שהגיע לגיל זיקנה, יבטלו כל המוסדות הנפרדים של קופות תגמולים ופנסיה וימוגו לקרן אחת עם תקנון אחד.

בסעיף 67 (ב) אני מציע לקבוע במקום 6 חדשים 3 חדשים, ומדוע? סעיף זה קובע: „אדם שנמצא בחוץ-לארץ למעלה מ-6 חדשים לא תשלום לו קצבה בעד הזמן שלמעלה מ-6 החדשים הראשונים, אלא אם היה היעדרו מן הארץ על-פי אישור המוסד או בהתאם לתקנות; אולם רשאי המוסד לשלם את הקצבה, כולה או מקצתה, לתלויים בו". אינני רואה במקרה זה את הצורך לתת ארכה של 6 חדשים, כי בין כך ובין כך ניתנת למוסד אפשרות לנהוג יוצא מן הכלל. אינני מעוניין לעודד כליכך שהייה לזמן ארוך בחוץ-לארץ. מלבד זאת אינני מעוניין גם למסור זאת לדיסקרציה ולקביעת העניינים של המנגנון.

אני מציע למחוק את הסעיף 70(ב), מפני שזה מתקשר עם האפשרות לקבוע תוספת פיצויים המגיעים בהתאם לחוק של תאונות עבודה, גם לפי חוק הנוזקים האזרחיים. ועל זה כבר הודיעה אתמול גם שרת-העבודה, שהיא נוטה לקבל גישה זו, ותמנה ועדה שעוד תביא את מסקנותיה.

שר-העבודה ג. מאירסון:
אולי תגיד בדיוק מה הודעת?

בנימין אבניאל (תנועת החרות):
אני מעוניין לשמוע שאינן מקבלת גישה זו, כי מצד שני שמענו אחרת.

שר-העבודה ג. מאירסון:
אין זה דיבור הולם מעל במה זו.

בנימין אבניאל (תנועת החרות):
הוועדה צריכה היתה להביא את מסקנותיה בנידון זה עוד לפני חודש אפריל.

בסעיף 74 אני מציע להחליף את הנוסח בצורה הבאה:
א. הרשות העליונה של המוסד, והנושאת באחריות לפעולותיה, היא מועצת המוסד. ב. המועצה תמונה עלידי שר-העבודה באישור ועדת-העבודה של הכנסת התקופה של שלוש

כבר אמרתי: כל הכבוד לשרת-העבודה; הפעם היא שרת-העבודה, מחר תהיה אחרת, או אחר. מוטב שהחוק יבטיח את הסמכויות הללו. למה לי למסור זאת בידי בשר ודם, הנתון לתנודות רוח.

מתוך כך אנחנו מציעים גם בסעיף 45 את החוספת בנוסח זה: „ועדה שמונתה על ידי מועצת המוסד, המורכבת מנציגי עובדים, מנציגי מעסיקים ומנציגי ציבור בלתי תלויים תבחן בתום כל שתי שנות כספים את הכנסות המוסד והוצאותיו ולפי מסקנותיה של הוועדה ישנה שר-העבודה בצו שניתן באיר שור ועדת-הכספים של הכנסת את דמי הביטוח הקבועים בחלק זה, וכן את המאכסיומים ואת המינימום של הכנסה שלפיה משתלמים דמי ביטוח“.

היו"ר ז. שפר:
נמנה לי שטעית במספר הסעיף. סעיף 45 כבר נתקבל.

בנימין אבניאל (תנועת החרות):
זה הקו, אבל אנחנו רוצים שוועדה בלתי תלוייה תקבע את הדבר. אדוני צודק באמרו, שהסעיף הזה נתקבל.

היו"ר ז. שפר:
עכשיו אנו עוסקים בחלק החמישי ואילך.

בנימין אבניאל (תנועת החרות):
סעיף 57.

היו"ר ז. שפר:
גם סעיף זה נתקבל. מן החלק החמישי ואילך, פירושו מסעיף 60 והלאה. אבל אינני מגביל אותך מלומר מה שיש עם לבך לומר.

בנימין אבניאל (תנועת החרות):
אני הצעתי הצעה יסודית שלא הסכרתי אותה עדיין, שעם הקמת הביטוח הלאומי החקין, כאשר תיקבע פנסיה מספקת לאיש העובד, אין צורך להשיג נוסף תוך קופות התגמולים וקופות פנסיה ספוראדיות, המקיפות כיום, לפי מיטב ידיעתי, כ-250 אלף עובד בישראל, והמשלמות, משני הצדדים, אחוזים גבוהים ביותר.

כאשר הצעתי שהמוסדות הללו יבטלו עם הנהגת ביטוח סוציאלי מקיף ושהעובד יקבל בזמן פרישתו אחוז מספיק, אמרו לי: זהו מוסד סוציאלי של עובדים, שאיננו שייך לביטוח הלאומי; זהו דבר שונה לגמרי. אם כן, אני מחזיק בידי חוברת של קרן הפנסיה לעובדי קופת החולים הכללית, וכמובא לחור ברת זו נאמר: „הנהלת הקרן מגישה לחברים חומר עובדתי וסטטיסטי רב, פרי נסיון של עשר שנות פעולה. המספרים היבשים, לכאורה, מורים על פעולות עניפות והתפתחות רבה. הדין-חשבון מקיף שטחי עבודה ובעיות שונות, כגון: ביטוח לעת זקנה, ביטוח מוות, אלמנות ויתומים, נכות, שיכון וכו'... אתם שמים לב, שפרט למלה „שיכון וכו'“, שגם הוא ניתן בחזאי כהלוואות, אינני מתאר לי שקרן פנסיה מקיפה בתים; היא נותנת זאת בודאית בתור הלוואה למשתכן — הרי כל המטרות הללו ביסודן כלולות באותו החוק שאנחנו באים להגישו“.

בידי מאמר שני, שנתפרסם אמנם ב-1949, בחוברת של משרד-העבודה על פנסיות, וגם שם הם קובעים אותו רעיון: „בשנים האחרונות מרבים עסקני הקופות לדבר ולכתוב על החלפת השיטה הנהוגה כעת — צבירת הון אישית — בשיטה של פנסיה לאחר הפרישה מן העבודה. תשלום פנסיות מבוסס על צבירת דורות ועל מספר רב של חברים העתידים להיות

נושאות רבית בשיעור שאינו קטן מן הקבוע בתקנות או בהשקעות מבטוחות אחרות במסגרת ההשקעות המתורות למסד על-פי תקנות שהתקין שר-העבודה בהסכמת המועצה ובאישור ועדת-כספים.

חברי הבית יבינו את החשיבות המיוחדת שאני מייחס לסעיף זה לגבי ביטוח סוציאלי בשיטה של צבירת כספים ובתקופה שאינפלאציה דוהרת. אינני צריך להרבות בדברים כדי להסביר מדוע דרושים כל הסייגים האלה לאור שלושת הגורמים שמניתי לפניכם, שאם לא כן עלולים לא רק להשיקע כספים במפעלים כאלה או אחרים, אלא אפילו לשלם מכספים אלה הוצאות שוטפות של המדינה. — דבר אשר יש בו בהחלט ערעור כל היסודות של הביטוח הסוציאלי.

בסעיף 91 מדובר על אפשרות לבקש דין וחשבון אקטורי ל-3 שנים. אני מציע כאן שתי הסתייגויות: נניח שהמורעצה תחשוב שהיא רוצה לדעת את החשבון האקטורי לא פעם ב-3 שנים, אלא אחת לשנתיים; מדוע אסור לה לדרוש זאת? מדוע יקבע החוק באופן כליכך נוקשה שהדבר אפשרי רק אחת ל-3 שנים? באותו סעיף גם לא ניתנה למועצה הציבורית אפשרות בדיקה, וגם זה אינו מן הצדק.

בסעיף קטן (ג) כתוב: "המועצה תחייב את כל העושה הדרושה לכיצוד חובותיו המקצועיות". אני מציע שיהיה כתוב: "בפעולתו המקצועית אין האקטור כפוף להוראות המינהלה חייבת להגיש לו את כל העושה הדרושה לכיצוד חובותיו המקצועיות". אני מציע שיהיה כתוב: "או כל אדם אחר...". רציתי לתת לאיש זה באופן המפורט ביותר, את הבטחון שהוא חייב לעשות את החישוב האקטורי לא ללא הפשטות כלשהי, ואיני רוצה לקרוא בשמות משום מה מצאו לנכון לפשר נוסח זה, ואחרי דיון-דברים רב אמרו: "אינו כפוף להוראות" מבלי לקבוע במפורש גורם שיכול לתח הוראות, גורם יותר נמוך או יותר גבוה, יותר רחוק או יותר קרוב, שעלול להשפיע, ודבר זה אינו לטובה.

לסעיף 92. גם כאן לא כתוב שהמועצה זכאית לדרוש ממנו את הדין-וחשבון הזה. לכן אני תובע לכתוב: "המינהלה חייבת להגיש לשר-העבודה ולמועצה על דיון-וחשבון וכל תעורר זה או פנקס שידרוש השר או המועצה". לעומת זאת קובע הסעיף: "המינהלה חייבת להגיש לשר-העבודה" — ואני מוסיף: "בלבד" — "כל דיון-וחשבון וכל תעודה ופנקס שידרוש השר". אני שואל את חברי-הכנסת: אם מועצה ציבורית אינה דבר פיקטיבי, ואם היא צריכה באמת להיות המפקחת על המוסד מבחינה ציבורית — מדוע אסור לה לדרוש תעודה או פנקס או מסמכים אחרים בשעה שהיא סבורה שהדבר עלול לתקן משהו או לסלק דבר שאינו רצוי? מדוע רשאי רק השר?

בסעיף 97 חוזר אותו דבר. ואני תובע שיהיה כתוב: "ועדת תביעות תפעל בחמישה שהם: שנים שנתמנה מרשימת מועמדים שהוגשה עליידי ארגוני עובדים, אחד שנתמנה מרשימת מועמדים שהוגשה עליידי ארגון מעסיקים, אחד שהוצע על ידי שר-העבודה ואחד מרשימת נציגי ציבור בלתי-תלויים". כבר הסברתי זאת, ואיני צריך לחזור על הדברים.

בסעיף 99 חוזר אותו דבר, ואני מציע לכתוב במקום המלים "ונציגי ציבור" את המלים: "אחד שיוצג עליידי ארגון העובדים והפרנסאטיבי ביותר במדינה, אחד שיוצג עליידי ארגוני עובדים אחרים, שנים שיוצגו עליידי ארגוני מעסיקים וכן נציגי ציבור אחרים".

לסעיף 100 אני מציע להוסיף את המלים: "לפחות בשלר-שה" אחרי המלה "לדון", ואחרי המלים "ונציגי הציבור" להוסיף את המלים: "שהם אחד נציג עובדים ואחד נציג מעבידים" — גם כאן כדי לשמור על שיווי המשקל.

שנים ג. המועצה תהיה מורכבת כך: שליש החברים ימונו מתוך רשימת מועמדים שהוגשה לשר-העבודה עליידי ארגוני העובדים; שליש החברים ימונו מתוך רשימת מועמדים שהוגשה לשר-העבודה עליידי ארגוני המעבידים, ושליש החברים ימונו מעובדי מדינה מוסמכים ונציגי ציבור בלתי תלויים. ד. שופט בית-הדין העליון או שופט מחוזי שיתמנה לכך על ידי נשיא בית-המשפט העליון יכהן כיושב-ראש המועצה.

מדוע הכנסתי תיקונים אלה? אני רוצה שיהיה ברור שבארץ-ישראל גם כיום, וזה עלול להיות גם מהר, יכולות לקום הסתדרויות עובדים נוספות על הסתדרות הכללית הרי חידה, וגם הן יכולות להיות הסתדרויות עובדים במובן הפשוט של המלה, אם גם תהיה להן גישה דתית יותר או גישה לאר-מת יותר אבל יחד עם זאת יכולות הן להקדיש את כל זמנן לטובת העובד. אינני מוכן לתת סמכות לקבוע, כמו שקבעו בחוקים מסוימים, שרק ארגון העובדים הגדול ביותר והפרנסאטיבי ביותר ישלח את נציגיו למועצה. אני סבור שבמשטר דמוקרטי מוטב לתת מקום, או על כל פנים חלק מן הסמכות, גם לארגוני עובדים אחרים.

שנית, אינני מעוניין להשאיר הכל בידי השר — שהשר יקבע, שהשר ירכיב, שהשר יעשה הכל. אני מוכן להקל כאן על השר, ולכתוב שהמועצה תקבע את הדירקטיונות לשר כיצד ירכיב את המועצה וכיצד ינהל כלפיה.

שלישית, אני סבור שבענין נפשי כזה, בענין סוציאלי כזה, לא טוב ששר-העבודה, שהוא בבחינת הגוף המוציא לפור על של כל הטיפול במוסד הזה, יהיה גם יושב-ראש המועצה הציבורית. עם כל הכבוד שאנו רוחשים לשר-העבודה, מוטב להבדיל בין הרשויות האלה, — ויש לי הרושם שאילו במקום שר-העבודה הועמד בראש המועצה הציבורית שופט בית-הדין העליון או שופט מחוזי שמונה עליידי יושב-ראש בית-הדין העליון, לא היה הדבר גורע ולא היה מכביד אף על אחת, כי אם מוסיף. ואינני יודע מדוע התעקשו שאר חברי הוועדה שלא לקבל את ההסתייגות המובנת הזאת.

בסעיף 76 שוב מופיע אותו ענין של היחס המספרי של נציגי העובדים, ארגוני מעבידים ועובדי המדינה ונציגי ציבור בלתי-תלויים בוועדה.

סעיף 77 שוב חוזר לענין זה, ששר-העבודה יהיה יושב-ראש המועצה, ואני מציע שכראש המועצה ובראש הוועדה יועמד שופט.

בסעיף 86 אנונו מציעים שאחרי המלים: "אחר בירור במינהלה" יבואו המלים "ובאישור המועצה". סעיף זה דן באישור התקציב, וכיון שזה ענין חשוב מאד נדמה היה לי במועדו שכדאי שגם המועצה הציבורית חביע את דעתה על כך. הסעיף קובע: שר-העבודה רשאי, לאחר בירור במינהלה, לאשר את התקציב כפי שהוצע או בשינויים שימצא לנכון; התקציב המאושר יחתם בידי שר-העבודה ובידי מנהל המוסד ויפורסם בדבר שירות השר.

רבותי, שר-העבודה ממנה, שר-העבודה מברר, שר-הע-בודה קובע, שר-העבודה משנה, שר-העבודה יתן את ההוראות בדבר הפירסום, שר-העבודה יחתום, — הכל טוב ויפה, אבל הייתי רוצה לתת כאן אפשרות שהמועצה הציבורית לכל הפחות תדע את הענינים ותתווה את דעתה על דבר חשוב כל-כך כגון תקציב.

אני מציע לשנות את סעיף 88 הדין בהשקעות כספי המוסד. אני מציע להכניס כאן סייגים ברורים, שכספי המוסד שאינם מיועדים לכיסוי הוצאות שוטפות, מותר להשקיעם רק בהשקעות שהמדינה עריבה להן נגד ירידת ערך המטבע וה-

זאת, היינו עושים מעשה רב. אני בטוח שהיום הזה עוד יבוא.

אסתר וילנסקה (מ"י):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה. אשר לחלק החמישי הדן ב"שונות" — הצעת החוק קובעת שלא יתנו לאדם בעד פרק זמן אחד קיצבות שונות. אנו מציעים להוסיף תיקון לסעיף הזה, שיאמר שמוציאים מכלל זה את דמי הלידה. כלומר, דמי הלידה ישולמו גם אם יגיע לאשה תשלום בתוך תלויה המקבלת בעד עובד שנפגע בתאונת־עבודה או עובד שמגיעה לו קיצבה בשל ביטוח הזיקנה. במקרה זה אין לשלול מאת האדם את דמי הלידה או את הגמלאות האחרות המגיעות לה בגלל היותה אשה של עובד שנפגע בעבודה, או שמגיעות לו גמלאות אחרות.

ההסתייגות הנוספת נוגעת לענין ההצעה לשלול את הזכות אם הזכאי לקבל גמלאות נמצא במאסר. הצעת החוק קובעת שיש אפשרות לשלול את הזכות לגמלאות אם הזכאי לה הוא במאסר. נתאר לעצמנו שעוברים מסויימים השחתתו בהפגנה התובעת משאיומתן בין המעצמות הגדולות, או התובעת התינגדות להקמת גוש תוקפני במזרח התיכון. הפגנה כזו, הממלה משום־מה מעריכה אותה כפשע — הכונה לממשלה הנוכחית. נניח שלמחרת נפגע אותו העובד שהשתתף בהפגנה בתאונת־עבודה. לפי הצעה זאת עלולה להישלל ממנו הזכות לגימלה, אם הוא ייאסר. אנו מציעים לבטל מאסרים בעד מאבק לשלום. אשר להצעת החוק, אנו מציעים לבטל את הסעיף הזה, השולל את הזכות לגימלה אם הזכאי לה נתון במאסר.

אשר לגובה סכום הקיצבה — בקשר לעקרון שלפיו נקבע הסכום של קיצבה — יש לנו הסתייגות האומרת שהקיצבה היסודית לביטוח הזיקנה צריכה להיות לא הסכום של 15 לירות, או עם התלויים בו — 24 לירות, כי זהו סכום מגוחך נוכח היוקר הגדול, ואינו מבטיח את המינימום ההכרחי לקיום להגנים מן הביטוח. על כן אנו מציעים שהקיצבה היסודית לביטוח זיקנה תהיה בגובה של 70% של משכורתו הממוצעת של עובד המדינה. בעד התלוי הראשון יש לתת תוספת, של 5%, בעד התלוי השני — עוד תוספת של 5%, בעד שלושה תלויים — תוספת של 20%. כלומר, 70% ממשכורתו הממוצעת של פקיד, ועוד 20% אם יש למעלה מ־3 תלויים. אנו משיכענים שזה יהיה הרבה יותר מתאים למצב התלוי הנוכחי. העקרון הזה יאפשר הסתגלות מתאימה לתנודות היוקרה.

אשר למינהלה של המוסד, שבה מדובר בחלק השני — אנו מתנגדים למינוי המוסד על־ידי הממשלה. אנו בעד העקרון שהנהלת המוסד צריכה להיות בידי המבוטחים. אנו חושבים שהרשות העליונה צריכה להיות לא בידי ועדה המורכבת על־ידי הממשלה, אלא בתנאינו הנוכחיים צריכה הרשות העליונה של המוסד להיות מורכבת מצייג ארגוני כל העובדים בהתאם לכוחם. המבצעת צריכה להיות נציגות ארגוני העובדים. אנו מציעים שיושב־ראש הרשות העליונה יהיה לא שר הממשלה, אלא נציג נבחר של המועצה. אנו מציעים לתת אמו־יתר בבחירה של נציגי המבוטחים ולא לקבוע מינוי מלמעלה. כן אנו מציעים שהמנהלים ייקבעו לא על־ידי הממשלה, אלא ייבחרו על־ידי המועצה.

אשר לבתי־הדין — אנו מציעים שבתי־הדין המקומי יהיה מורכב משופט שלום שיתמנה על־ידי שר־המשפטים ומשני נציגי ארגוני העובדים, כנציגי ציבור.

אשר לאישור התקציב — הצעת החוק מעניקה את סמכות אישור התקציב לממשלה. אנו מציעים שהסמכות לאישור

תיקון חשוב ישנו בהצעתי לסעיף 109. מדובר כאן על בית־הדין לערעורים ודרך הקמתו. אני מציע שבמקום שיקים אותו שר־העבודה, יהיה כתוב: "שר־המשפטים". יש לי רושם שהדבר מובן למדי; אם זהו בית־דין — אני רוצה לתת את הסמכות בענין זה לסמכות המשפטית במדינה. ברצוני גם כאן להפריד בין הסמכות השופטת לבין הסמכות המבצעת. כשביאים בתביעות אל הסמכות האחרת לאותו מוסד והמבצעת את כל הפעולות הברורות של מוסד זה, בוודאי תהייה גם פעולת ותלונות, צדקות או בלתי צדקות; לכן אני חושב שהסמכות בענין זה צריכה להימסר לא לידי שר־העבודה, אלא לידי שר־המשפטים. מכאן גם התשובה לשאלת תשלום השכר, כי הלה יהיה נובע מתוך הסמכות המשפטית ולא מסמכותו של משרד־העבודה.

סעיף 113 מאפשר לתבוע לדין כל חבר מינהלה או פקיד. אני חושב שמן הרצוי להוסיף אחרי המלים "חברי מינהלה" את המלים "בתפקיד פעיל", ואחרי המלים "מנהל או פקיד" — את המלים: "האחראים להנהלת הענינים במקום". יש חב־רות שבהן יש מנהל דה־יורה, שאינו מתמצא כלל בכל הענינים האלה, ולכן אני מציע להכניס לסעיף סיג, שלפיו יהיה המנהל פטור לא־ירק אם יוכיח שהדבר נעשה שלא בידיעתו, אלא בכלל לא יצטרכו להטריח אותו למשפט אם אין לו כל קשר לענין. ברצוני להזכיר לחברי הבית ששאלה דומה עמדה לפנינו לפני ארבעה חודשים, והבית קיבל את הסתייגותו של חבר־הכנסת בזרנו מסיעת המליצים הכלליים — הסתייגות דומה לזו שהצעתני אני — שרק חבר מינהלה שהוא בתפקיד פעיל או מנהל או פקיד האחראי לענינים במקום, אפשר יהיה לתבוע לדין. אני חושש ואני יודע שאיש זה יצא בסופו של דבר זכאי, אבל מדוע צריך לסחוב אותו לכל הענין הזה ומדוע הטורח הזה?

אלו הן הסתייגויות, וברצוני להוסיף כמה משפטים כל־ליים. אני סבור, שחוק זה יש בו כמה ליקויים יסודיים. לא יכולנו להתברר על גישה שיתרונות ולחץ הועלתה של אינטרסים שנשתרשו בישוב בתוקף תנאים בלתי נורמאליים של העבר, שהצדיקו בשעתם את הקמת המוסדות באורח הנהל והחיים בארץ הזאת. כאשר לא היתה מדינה, לא היתה גישה תחיקתית, לא היתה דאגה של הכלל לפרט. אבל כעת, כשיש לנו אפשרות לתקן, יכולנו לחסוך הרבה מן הכפילות ומן ההוצאות המיותרות, וביאנו שריים שהיינו חוסכים על־ידי ביטול כפילות והוצאות מיותרות, היינו יכולים לתת לאחרים נחת של טובת הנאה מבטחון סוציאלי בשיעור גדול הרבה יותר מזה שנוכל לתת עכשיו.

אנו נצביע כמובן בעד חוק זה, כי גם עם הרע שבו — זהו חוק טוב, והיום הזה בו נאשר את החוק יהיה, לדעתי, יום ברור וגדול למדינה. אבל לא נחדל להתרעץ ולהיאבק על תיקון אותם הליקויים היסודיים, ובסופו של דבר יהיה זה, לטובת העובד, לטובת המשק, לטובת המדינה ומנהלי המדינה, שהם הממשלה. אני כמעט בטוח שכעבור שנה, שנתיים או שלוש שנים, יחזרו כאן אותם החברים שהיום מפילים את ההסתייגויות שלי, לאותה גישה של ההסתייגויות. ואז יגידו לי: אז הדבר עוד לא היה בשל והיום הוא כבר בשל.

אני טוען שהדבר אפשרי גם היום, כאשר יש בישוב 255,000 מפרנסים המבוטחים בצורה זו או אחרת לאותם הדברים שהחוק רוצה להבטיחם ושי הצדדים משלמים אחוז הרבה יותר גבוה מזה שהיה דרוש אילו נעשו חשבונות אח־רים, אילו היתה קצת יותר העזה, אילו היה קצת יותר אומץ לדחוק הצידה אינטרסים, גורמי השפעה ולחץ. אילו עשינו

חבר-הכנסת אבניאל חושש מאד משרה-העבודה ואמר שהשר בא במקום הכנסת ובמקום המועצה. ידידי חבר-הכנסת אבניאל, במידה שתוסיף ותעניין בחוק, תגלה שסמכותה של המועצה אינה נגרעת אף בסעיף אחד ואף בענין אחד הנידון בחוק על ידי השר. הרכבה, דרך הקמתה ותנאי הפסקת החברות במועצה, ייקבעו בתקנות לאחר התייעצות בוועדה-העבודה של הכנסת ולא מתוך שרירות לב ומתוך התעלמות מנציגי הציבור, כפי שניסית לתאר את הדבר. כל התקנות יתקין השר בהתייעצות עם המועצה וכיו.

המועצה הראשונה תתמנה לאחר התייעצות בוועדה-העבודה של הכנסת. ואמרנו שוועדה-העבודה של הכנסת, היא נציגות הכנסת, וכזאת—הנציגות הדמוקרטית של כלל המבוטחים המוטעצאלי לפי חוק זה. ועדה-העבודה תמליץ על הרכב המועצה והמועצה תייצג ותשקף את כל קהל המבוטחים, לגווניו ושכבותיו.

חבר-הכנסת בסתוני מציע במועצה שני שלישים לארגוני הפועלים וחבר-הכנסת אבניאל מציע שליש לכל צד — מעבידים, פועלים וממשלה, כלומר לקבוע מראש את המפתח. רוב הוועדה חשב שהנציגות הדמוקרטית היא זאת, שהיא ביטוי לרצונה. הרכבה ודעתה של הכנסת. זה ימצא ביטוי בפעולות השר לאחר התייעצות בוועדה-העבודה בכל כנסת וכל זמן כיום משטר דמוקרטי בישראל.

בנימין אבניאל (תנועת החרות):

הכנסת מורכבת לפי מפלגות. המוסד לביטוח סוציאלי הוא דבר אחר לגמרי.

ראובן שרי (י"ר ועדת המשנה לחוק הביטוח הלאומי):
אין כל מניעה שהמועצה תיעזר בעבודתה בכל המומחים ובעלי המקצוע הדרושים. מתוך אותה השקפה שיכולה להיות קביעה שרירותית מראש של הרכב המועצה, חושבת חברת הכנסת וילנסקה שנחוץ למנות את המועצה הזאת, לא עליידי כלל המבוטחים, כי אם על ידי "קוריה" מיוחדת—רק פועלים. היא שוללת ממחצית המבוטחים זכויות ייצוג. לפי הקונצפציה הזאת של חברת-הכנסת וילנסקה נגיע למשטר שבו יש מצד אחד בעלי זכויות ומצד שני "לישנציי", כלומר חסרי זכויות. זכור לנו יפה טעמה של חלוקה זו, כי אנו היהודים אשר רובנו היינו אנשי המעמד הבינוני, גם היינו רובו של המעמד המשוכלל וזכויות באותו משטר שחברת-הכנסת וילנסקה מתגער געת אליו.

לדעת המסתייגים, אפשר בעת ובעונה אחת לדבר על כך שלמועצה אין סמכויות, שהמועצה היא פונקציה של משרד ממשלתי, שהמועצה היא פיקציה, ובאותו זמן — להדגיש כי סמכויות המועצה הן רחבות כל-כך. כאשר יש צורך לציין את חשיבותה של המועצה, על מנת להבליט את "האנטידמוקראטי" במועצה, אז מעלים את ערכה של המועצה ומדגישים "סמכויותיה כל-כך נרחבות", אך כאשר צריך לנגח את שר העבודה על השתמטותו כביכול, באים וטוענים ומקוננים על הסמכויות המוגבלות והמצומצמות של המועצה. זוהי מלאכה קלה מדי ועשויה לשכנע רק חמימים, כי דומני שעיון קל בחוק יוכיח, שגם זה וגם זה מוגזם, אם לא מוזר.

אשר למנגנון, רוב הוועדה חושב שהמנגנון צריך להיות מנגנון מינהלי ולא מנגנון עסקני. כל מנגנון המוסד יתמנה כמו מנגנון המדינה. מה עובדי המדינה מתמנים עליידי הכרזות, כן גם עובדי המוסד לביטוח. תנאי עבודתם יהיו כתנאי עבודתם של עובדי המדינה. היחזקי אשר יתמנה לא לפי כללים אלה הוא מנהל המוסד, וגם הוא יתמנה עליידי שר-העבודה רק לאחר

התקציב של מוסד הביטוח תהיה לא בידי הממשלה אלא בידי המועצה. אנו משוכנעים שבתנאים הנוכחיים של הרכב הממשלה הנוכחית ומדיניותה של הממשלה הנוכחית, שהיא מגינה על האינטרסים של בעלי ההון ולא על האינטרסים של העמלנים, מוטב שאישור התקציב יהיה בידי המועצה, כי זה יבטא יותר את האינטרסים של הזקוקים לביטוח וימנע קיצוצים בשירותי הביטוח, אשר הם בלאו הכי מוגבלים ואינם מתאימים לכל הצרכים של המבוטחים.

נוסף לכך אנו מתנגדים לדחיית כניסת החוק לתקפו עד לאחר באפריל. הדיון בהצעת החוק נמשך קרוב לשנתיים...

ישראל בריהודה (מפ"ם):
התאריך גם כן מופקפק.

אסתר וילנסקה (מק"י):

האחד באפריל הוא בכלל תאריך מופקפק. ברצוני למחות אישור נגד השהיה ארוכה בהגשמת חוק קרוב לשנתיים. אין כל הצדקה להשהיה ארוכה זאת. יש דוגמאות שחוקים אחרים נתקבלו במהירות רבה מאד, במהירות יתר על המידה. למשל, חוק הפקרת הנפט בידי חברות זרות נתקבל תוך ימים אחים, אם כי הוא כלל מאות סעיפים. וכן חקים אחרים שהיו לסובת האינטרסים של בעלי ההון הגדול, הור והמקומי, נה' קבלו במהירות רבה מאד, ואילו החוק הזה — הדיון בו נמשך קרוב לשנתיים. אנו מציעים שאותם השירותים שהחוק מעניק למבוטחים יינתנו להם עוד החל מסוף השנה הזו.

ראובן שרי (י"ר ועדת המשנה לחוק הביטוח הלאומי):

אדוני יושב-ראש, כנסת נכבדה. הוויכוח בוועדה על הנהלת המוסד היה ער והדיו נשמעים כאן בהסתייגויות. לרוב הוועדה נראה שהפתרון שעליו החליטה הוועדה, והמוסד בסעיף 74 של החוק, הוא הפתרון המבטיח נציגות כללית של המבוטחים בהנהלת המוסד, ואת הקשר בין המוסד, הממשלה והכנסת. החוק קובע: (א) הרשות העליונה של המוסד היא המועצה. (ב) הרכבה ודרכי הקמתה ייקבעו בתקנות לאחר התייעצות בוועדה-העבודה של הכנסת. המועצה הראשונה תתמנה על ידי שר-העבודה לאחר התייעצות בוועדה-העבודה של הכנסת והוועדה המיניו תפורסם ברשומות.

פירוש הדבר פומביות, זיקה לכנסת, ייצוג ממצה של כל האזרחים באמצעות ועדה-העבודה ואחריות השר על כך.

ולשוא נקטו המסתייגים אשר ציטטו את הסעיף בשיטה הפסולה וציטטו אותו רק בחלקו. בחירות כלליות, כהצעת המסתייגים, להנהלת המוסד הן בחירות מקבילות לכנסת, כי להוציא את בני הגילים שלמעלה מ-67, שהם גם בוגרים לכנסת ולא יבחרו למוסד, הרי כלל אזרחי המדינה המבוטחים לפי החוק הזה הם הבוחרים לכנסת, ולפי הצעת המסתייגים ייקראו לבחירות למועצת המוסד לביטוח.

מה המטרה ומה התועלת בבחירות כאלה? אני מרשה לעצמי לשאול את ידידי המסתייגים מהמשאל, האם נעלים מכם כי במוסדות ביטוח שאנו קשורים אתם, כמו קופת חולים, שבהם מקיימים הלכה למעשה בחירות כוללות כאלה, אין הבחירות מקיפות את כל המבוטחים ואפילו לא את רובם. במידה שזכרוננו אינו מטעני, לא היתה אף פעם השתתפות בבחירות לוועידת קופת-החולים של חברי קופת חולים, שהם כולם חברי ההסתדרות הכללית, בהשתתפותם בבחירות לוועידת ההסתדרות, משום שגם שם חושב האזרח המבוטח באותה מסגרת, שמספיקה מערכת בחירות אחת כללית-דמוקרטית, וכתוצאה מבחירות אלו — ייצוג כללי דמוקרטי.

בכלל עשוי לקבל על עצמו לגבי המבטוח. או ממילא תהיה זהות בין ההפרשות לקופות התגמולים וההפרשה למוסד לגבי טוח. גם אם נגיד שבפרינציפ כל מה שמציע חברת הכנסת אבניאל טוב, המחלוקת היא לגבי הזמן, והמחלוקת אינה בזה שעין רוב הוועדה צרה ועינו של חברת הכנסת טובה, אלא מפני שהצעת חברת הכנסת אבניאל אינה ריאלית כיום, אם להת' בטא בביטוי פארלאמנטארי. מצד אחד הוא אומר כי הכספים המופרשים לקופות תגמולים מתבזבזים, ומצד שני הוא טוען שהם מצטברים להון גדול. איך ייתכן דבר והיפוכו זה? הכ' ספים אינם מתבזבזים, הם זכותם של אותם העובדים באותם מפעלי תעשייה ואחרים אשר באו לידי הסדר וצוברים את ההון הזה שישרת את בטחונם של עשרות אלפי אזרחים. אתה מציע להחריס את הכספים ולתת אפשרות הנאה מהם לכל האזרחים, כלומר לתת לכלל האזרחים ביטוח יותר גבוה. האם היית מציע הסתייגות שלפיה יחרימו את כל פוליסת הביטוח שלי ב"הסנה" ושלך בחברת "יהודה" למטרה נעלה זו? הרי הפוליסה זוהי קופת התגמולים של שנינו. או למה אינך מציע הלאמת כספי חברות הביטוח כולן ושימוש בהם למתן ביטוח מינימאלי לכל האזרחים? אני מבין שהעצה מהר פכית כזאת לא יכולת להציע, אפילו חברת הכנסת וילנסקה לא הגיעה לכך. משום כך אמרתי שהסתייגותך אינה ריאלית. הכנסת לא קיבלה אתמול את הצעתה של חברת הכנסת וילנסקה שהמדינה תקטין את תקציב הבטחון ותעביר את המיליונים לביטוח לאומי. אבל, גם כל תקציב הבטחון לא יספיק כדי לבצע ביטוח לאומי במסגרת הצעת החוק לפי המיכסה שבהצעתה של חברת הכנסת וילנסקה. דבר זה מרי כיה. חברת הכנסת וילנסקה, שאין די בהצעות שהן רק ניסוח משפטים, דרושים גם חישובי מספרים. כאמור, הכנסת לא קיבלה את ההצעות האלה, את המקורות, "העצומים" שהצי' עה חברת הכנסת וילנסקה, וכמובן שאין הגיון וטעם להס' תמך היום על ההצעות שנדחו אתמול: הן אינן יסוד להחלטות. היום, לא נתקבלה בוועדה לא הצעתה של חברת הכנסת אבניאל על קצבות ותגמולים של שני שלישי השכר ולא הצעתה של חברת הכנסת וילנסקה על 70%, כי לא נתקבלו הצעותי' הם לגבי מקורות המימון. בטעני הוא שהדבר אשר נדחה את' מול אינו יכול לשמש בסיס להמשך הוויכוח היום, אם אין זה בא לשם מטרות אחרות. אני מציע לכנסת לדחות גם ההס' תיגינות האלה.

חברת הכנסת וילנסקה מציעה תיקונים ומחיקות בשני סעיפים, המעידים על מהות ההסתייגות שלה. היא טוענת: הייתכן כי אסיר, נוסף על מעצרו, תשלל ממנו גם הגימלה? כדרכה, התעלמה חברת הכנסת וילנסקה מזה שהמדובר בגימ' לה המגיע לו בתקופת היותו במאסר, שבו כל צרכיו ניתנים לו עלי-חשבון המדינה, וגם השמיטה ולא ציטיטה את הסיפא של סעיף 67 (א), בו נאמר כי הגימלה תינתן לתלויים באסיר. חברת הכנסת וילנסקה מנסה ליצור רושם שהמשטר הזה מפ' קיר את האסיר ומתאכזר עד כדי הפקרת משפחתו; ודבר זה הוא בניגוד לכתבה ולרוחה של הפסיקה האמורה.

הוא הדין ביחס להסתייגות של חברת הכנסת וילנסקה המציעה למחוק סעיף 65 (א), שאם אדם מנסה להשיג את הגימלה בדרך פשע, יש לשלול ממנו את הגימלה הזאת. המ' חוקק חייב לחשוב על אפשרות של התנקשות בחיי אדם כדי לזכות בירושה או בזכויות ביטוח. בא המחוקק ורצה לקבוע כי אין פשע וזכויות בזה, ועל כך יצא קצף ההסתייגות של חברת הכנסת וילנסקה. נדמה לי שהדברים האלה מעידים גם על טיב ההסתייגות.

התייצצות. דומני שההסתייגויות וההסתערויות בשטח זה יש גם בהן מן ההגזמה והכנסת תדחה אותן.

חברת הכנסת אבניאל קיבל על הסמכות בקביעת התקציב. אני רוצה להחזיר את הכנסת לחוק ולא להסתייגות. החוק קובע שהמינהלה תכין את הצעת התקציב. דומני, שאין שום מקום שבו מכינים את הצעת התקציב אחרים ולא אלה האח' ראים למעשה לעבודה היומיומית. המועצה תדון ותחליט על התקציב; כי המלצה בנידון זה דינה כדיון החלטה. המור' עצה תעביר את הצעת התקציב עם המלצותיה לשר, והשר יאשר. הכנת התקציב במוסד תיעשה בשלושה שלבים: ההכ' נה המעשית עלידי המינהלה, הדיון וההכרעה עלידי המור' עצה והאישור עלידי השר; יש להוסיף לזה את הביקורת של משרד מבקר המדינה. הוועדה חשבה שעלידי כך ניתנו כל הערובות גם לעבודה דמוקרטית, גם לפיקוח של מוסדות דמוקרטיים וגם לביקורת יעילה, כפי שמחייב טבעו של מוסד חשוב זה.

אמרתי בפתיחת דברי, כי בסעיף הדין בהשקעות הכניסה הוועדה תוספת בהדגשה את החובה להשקיע הכספים, "בהש' קעות קונסטרוקטיביות", פיענוח הדבר נשאר למועצה ולשר האחראים למוסד, כי רואי שנתנה הדבר מתקופה לתקופה. מוזמן לזמן, לפי הנסיבות. חברת הכנסת אבניאל מערער ומס' תייג. עיינו נא בהסתייגויותי. הוא מציע דבר והיפוכו. ברי' שא של ההסתייגות הוא מציע: "בהשקעות המובטחות עלידי המדינה בפני יריות ערך המטבע", ובסיפא הוא מציע אלטר' נאטיבה שניה — השקעות קונסטרוקטיביות.

בנימין אבניאל (תנועת החרות): המובטחות עלידי המדינה.

ראובן שרי (י"ר ועדת המשנה לחוק הביטוח הלאומי):

בסיפא לא נאמר כך. נאמר: "או השקעות מובטחות אח' רות". במסגרת ההשקעות המותרות למוסד עלידי תקנות שהתקין שר העבודה נאמר: "מובטחות אחרת", זאת אומרת אחרת מאשר עלידי המדינה כברישא, ויותר מזה. את ההש' קעות "בערבות המדינה" מכנים חברת הכנסת אבניאל לחוק ואת, "ההשקעות האחרות" הוא מכנים לתקנות, משמע שהן השקעות אחרות. הדינו אותן ההשקעות שאנו מכנים "הש' קעות קונסטרוקטיביות". אירעה כאן אחת מן השתים: או שחברת הכנסת אבניאל הרגיש בעצמו שהצעתו הראשונה היא רק לתפארת המליצה, מפני שהדבר הזה בלתי אפשרי, והציע מיד את התחליף, או שלא עמד על הסתירה. בין כך ובין כך, הוועדה לא קיבלה את הצעותיו ויש לקוות שגם הכנסת לא תקבלו.

חברת הכנסת אבניאל מסתער במשך שנים רבות וכן עכ' שיו על קופות התגמולים. היה זמן שהוא הסתער נגד גודל ההקצבות. שנינו גיהלנו משא ומתן על ענינים אלה, הוא לא הצליח בעבר, ואני בטוח שהוא לא יצליח גם עכשיו. הוא מציע פירוק וחיסול קופות התגמולים בשעה זו, ואנו טוע' נים: לא זה הזמן ולא זה המקום, מבחינת ניסוח החוק. אנו אומרים: לאחר שאורחי המדינה ייכנסו למעגל הביטוח הלי' אומי, תחזור בלבם ההכרה שהביטוח הוא דרוש ויעיל. מצד שני, משק הארץ יגדל ויתפתח, אפשרויות האוצר יגדלו ואפי' שר יהיה להטיל — אני מרגיש: להטיל — על משק המדינה הוצאה גדולה יותר מאשר 2.5%. גידל אחוז ההפרשה לפר' מיות, יגדלו התגמולים למבטוח, וכך, תוך צמיחה, אולי איטית, יאולם אורגאנית, נגיע ליום אשר בו יביא הביטוח הלאומי בשלושת הענפים האלה את מלוא הבטחון שביטוח לאומי

הערה לחברת-הכנסת וילנסקה להסתייגותה לסעיף 101.
חברת-הכנסת וילנסקה, המבקרת ותוקפת את הרוב בבית הזה.

אסתר וילנסקה (מקי"י):
הרוב הנוכחי!

היו"ר ז. שפר:
בסעיפים 62 ו-63 אין הסתייגויות.
הצבעה
הסעיפים 62 ו-63 בנוסח הוועדה נתקבלו.

ראובן שרי (יו"ר ועדת-המשנה לחוק הביטוח הלאומי):
— ואת הרוב בהסתדרות הכללית. הרוב הנוכחי יהיה שנים רבות. היא תוקפת את הרוב על יחסים ועל שא"פ ליחסים תקינים עם ארגוני פועלים אחרים. עלינו לזכור שהיא חברת הוועד הפועל של ההסתדרות — היא עצמה מופיעה בהתקפה על העקרון שקיבלה הכנסת על ייצוג העובדים לפי החוק על-ידי נציגות ארגון הפועלים הרפוזנטטיבי ביותר. היא שכחה את פאתוס הבקורת שלה על חוסר „עקביות מעמ"דית", על סתירת ופשרות, והיום, בהתלהבותה הרבה הופיעה כמליצת יושר של פילוג הפועלים והנצחת הדבר הזה בעזרת החוק.

אסתר וילנסקה (מקי"י):
להיפך, אתה לא קיבלת את המלצת נציגי הוועד הפועל, אתה שללת כל הצעה שהובאה על-ידי נציגי ההסתדרות.

ראובן שרי (יו"ר ועדת-המשנה לחוק הביטוח הלאומי):
ולסיום, חברי-הכנסת הנכבדים, אתן שנים-שלושה מספרים מהגימלאות שתשלמנה לפי גימלת היסוד ותוספת היר"ק בשעה זו, למען סלק את הרושם שניסו חברי-כנסת מסוריימים לעורר, כי הגימלאות הן סכומים אפסיים, ממש זעומים; ביטוח זקנה: הקיצבה מתנועעת בין 31—131 ל"י; ביטוח מוות — בין 15—105 ל"י; ביטוח אמהות — מאכסימום 35 ל"י לשבוע, 75% של השכר. פרטי הגימלאות בכל ענפי הביטוח ניתנים בטבלאות*.

דומני שיש במספרים אלה כדי להכחיש את הטענות שהובאו כאן ולהעיד על כך שבמסגרת האחוז הקטן באופן יחסי של 3.3 תשלומים לביטוח לאומי, תיעשה עבודה יעילה ביותר ותיתנה הגימלאות הטובות ביותר במסגרת זאת.

בשם הוועדה הנני מציע לדחות את כל ההסתייגויות ולקבל את הפרק הנידון של החוק ואת החוק כולו.

לסיום יורשה לי לברך את שרת-העבודה על הזכות הגדולה שנפלה בחלקה להביא הצעת חוק זה לקריאה ראשונה ולראות בקבלתו כחוק המדינה על-ידי הכנסת, ולאחל לה שתשלים את מערכת חוקי העבודה וחוקי הביטוח הסוציאלי ותראה בהגשמתם המלאה.

היו"ר ז. שפר:
ניגש להצבעה.

בסעיף 60 איז הסתייגויות.

הצבעה

סעיף 60 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר:
אנו עוברים לסעיף 61.

הצבעה

הצעת חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את הסעיף לא נתקבלה.

סעיף 61 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר:
אנו עוברים לסעיף 64.

הצבעה

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 64 לא נתקבל.

סעיף 64 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר:
אנו עוברים לסעיף 65.

הצבעה

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 65 לא נתקבל.

סעיף 65 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר:
בסעיף 66 אין הסתייגויות.

הצבעה

סעיף 66 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר:
אנו עוברים לסעיף 67.

הצבעה

התיקון של חברת-הכנסת אבניאל לסעיף 67 לא נתקבל.

ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את סעיף 67 לא נתקבלה.

סעיף 67 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר:
בסעיפים 68 ו-69 אין הסתייגויות.

הצבעה

הסעיפים 68 ו-69 בנוסח הוועדה נתקבלו.

היו"ר ז. שפר:
אנו עוברים לסעיף 70.

הצבעה

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 70 (ב) לא נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 70 (ג) לא נתקבל.

הצעתו של חברת-הכנסת ב. אבניאל למחוק את סעיף 70(ה) לא נתקבלה.

סעיף 70 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר:
אנו עוברים לסעיף 71.

ה צ ב ע ה

התיקון של חברה הכנסת י. ריפתין לסעיף 71
לא נתקבל.

סעיף 71 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

בסעיפים 72, 73, אין הסתייגויות

ה צ ב ע ה

הסעיפים 72 ו-73 בניסח הוועדה נתקבלו.

היו"ר ז. שפר :

אנו עוברים לסעיף 74.

ה צ ב ע ה

התיקון של חברה הכנסת י. ריפתין לסעיף 74
לא נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת א. וילנסקה לסעיף 74
לא נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת ב. אבניאל לסעיף 74
לא נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת ח. למדן לסעיף 74
לא נתקבל.

סעיף 74 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

בסעיף 75 אין הסתייגויות.

ה צ ב ע ה

סעיף 75 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

אנו עוברים לסעיף 76.

ה צ ב ע ה

התיקון של חברה הכנסת ב. אבניאל לסעיף 76
לא נתקבל.

סעיף 76 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

אנו עוברים לסעיף 77.

ה צ ב ע ה

ההצעה של חברה הכנסת ב. אבניאל למחוק את
סעיף 77 לא נתקבלה.

התיקון של חברה הכנסת א. וילנסקה לסעיף 77
לא נתקבל.

סעיף 77 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

בסעיפים 78, 79 אינן הסתייגויות.

ה צ ב ע ה

הסעיפים 78 ו-79 בנוסח הוועדה נתקבלו.

היו"ר ז. שפר :

אנו עוברים לסעיף 80.

ה צ ב ע ה

התיקון של חברה הכנסת י. ריפתין לסעיף 80
לא נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת א. וילנסקה לסעיף 80
לא נתקבל.

סעיף 80 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

אנו עוברים לסעיף 81.

ה צ ב ע ה

התיקון של חברה הכנסת י. ריפתין לסעיף 81
לא נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת א. וילנסקה לסעיף 81
לא נתקבל.

סעיף 81 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

בסעיפים 82, 83 אין הסתייגויות.

ה צ ב ע ה

הסעיפים 82, 83 בנוסח הוועדה נתקבלו.

היו"ר ז. שפר :

בסעיף 84 הסתייגויות לחברה הכנסת ריפתין ווילנסקה.

יעקב ריפתין (מפ"ם) :

אני מוותר על הסתייגותי בסעיף זה.

ה צ ב ע ה

התיקון של חברה הכנסת א. וילנסקה לסעיף 84
לא נתקבל.

סעיף 84 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

אנו עוברים לסעיף 85.

ה צ ב ע ה

התיקון של חברה הכנסת י. ריפתין לסעיף 85
לא נתקבל.

סעיף 85 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת י. ריפתין לסעיף 86
לא נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת ב. אבניאל לסעיף 86
לא נתקבל.

סעיף 86 בנוסח הוועדה נתקבל.

סעיף 87 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת י. ריפתין לסעיף 88
לא נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת ב. אבניאל לסעיף 88
לא נתקבל.

סעיף 88 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת י. ריפתין לסעיף 89
לא נתקבל.

סעיף 89 בנוסח הוועדה נתקבל.

סעיף 90 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברה הכנסת ב. אבניאל לסעיף 91 (ב)
לא נתקבל.

הצעתו של חברה הכנסת י. ריפתין לבטל סעיף 91 (ג)
לא נתקבלה.

ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את
סעיף 118 לא נתקבלה.

סעיף 118 בנוסח הוועדה נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

אנו עוברים להצבעת התוספות.

ה צ ב ע ה

ת ו ס פ ת ר א ו נ ה

פיסקה 1 בנוסח הוועדה נתקבלה.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 2
לא נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת י. ריפתין לפיסקה 2
לא נתקבל.

פיסקה 2 בנוסח הוועדה נתקבלה.

הפיסקאות 3 ו-4 בנוסח הוועדה נתקבלו.

ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק
את פיסקה 5 לא נתקבלה.

פיסקה 5 בנוסח הוועדה נתקבלה.

ת ו ס פ ת ש נ י ה

ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק
את פיסקה 1 לא נתקבלה.

פיסקה 1 בנוסח הוועדה נתקבלה.

התיקון של חברת-הכנסת י. ריפתין לפיסקה 2
לא נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 2
לא נתקבל.

פיסקה 2 בנוסח הוועדה נתקבלה.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 3
לא נתקבל.

פיסקה 3 בנוסח הוועדה נתקבלה.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 4
לא נתקבל.

פיסקה 4 בנוסח הוועדה נתקבלה.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 5
לא נתקבל.

פיסקה 5 בנוסח הוועדה נתקבלה.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 6
לא נתקבל.

פיסקה 6 בנוסח הוועדה נתקבלה.

פיסקה 7 בנוסח הוועדה נתקבלה.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 8
לא נתקבל.

פיסקה 8 בנוסח הוועדה נתקבלה.

הפיסקאות 9 ו-10 בנוסח הוועדה נתקבלו.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 11
לא נתקבל.

פיסקה 11 בנוסח הוועדה נתקבלה.

פיסקה 12 בנוסח הוועדה נתקבלה.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 91(ג)
לא נתקבל.

סעיף 91 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 92 (א)
לא נתקבל.

סעיף 92 בנוסח הוועדה נתקבל.

הסעיפים 93 ו-94 בנוסח הוועדה נתקבלו.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 95 (א)
לא נתקבל.

סעיף 95 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 96
לא נתקבל.

סעיף 96 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 97 (ב)
לא נתקבל.

סעיף 97 בנוסח הוועדה נתקבל.

סעיף 98 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 99
לא נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 99
לא נתקבל.

סעיף 99 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 100 (א)
לא נתקבל.

סעיף 100 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 101 (א)
לא נתקבל.

סעיף 101 בנוסח הוועדה נתקבל.

הסעיפים 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108,
בנוסח הוועדה, נתקבלו.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 109
לא נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 109
לא נתקבל.

סעיף 109 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 110
לא נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 110
לא נתקבל.

סעיף 110 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 110
לא נתקבל.

סעיף 111 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לסעיף 112(ב)
לא נתקבל.

סעיף 112 בנוסח הוועדה נתקבל.

התיקון של חברת-הכנסת ב. אבניאל לסעיף 113
לא נתקבל.

סעיף 113 בנוסח הוועדה נתקבל.

הסעיפים 114, 115, 116, 117, בנוסח הוועדה,
נתקבלו.

פיסקה 6 בנוסח הוועדה נתקבלה.
התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 7
לא נתקבל.
פיסקה 7 בנוסח הוועדה נתקבלה.
התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 8
לא נתקבל.
פיסקה 8 בנוסח הוועדה נתקבלה.
פיסקה 9 בנוסח הוועדה נתקבלה.
התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 10
לא נתקבל.
פיסקה 10 בנוסח הוועדה נתקבלה.
הפיסקאות 11, 12, בנוסח הוועדה, נתקבלו.

תוספת ש"ת
פיסקה 1 בנוסח הוועדה נתקבלה.
התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 2
לא נתקבל.
פיסקה 2 בנוסח הוועדה נתקבלה.

היו"ר ז. שפר :
אני מבין שההסתייגות של חברת-הכנסת וילנסקה לפיסקה 3 מתבטלת, כי היא באה במקרה שתתקבל הסתייגותה לפיסקה 2.

הצבעה

פיסקה 3 בנוסח הוועדה נתקבלה.
הפיסקאות 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, בנוסח הוועדה, נתקבלו.
הפיסקאות 12, 13, 14, 15, 16, 17, בנוסח הוועדה, נתקבלו.

תוספת ש"ת
הפיסקאות 1, 2, בנוסח הוועדה, נתקבלו.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 3 לא נתקבלה.
פיסקה 3 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 4 לא נתקבלה.
פיסקה 4 בנוסח הוועדה נתקבלה.
התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 5 לא נתקבל.
פיסקה 5 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 6 לא נתקבלה.
פיסקה 6 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 7 לא נתקבלה.

בעד פיסקה 7 בנוסח הוועדה — 0
נגד — 0

היו"ר ז. שפר :
אין בעד ואין נגד. היושב-ראש יחליט. לא אני האיש שיראה את עצמו זכאי להטיף לכם מוסר ברבר ההצבעה על סעיפי החוק הזה. אף-על-פי-כן לא ייתכן שלא יצביעו לא

ההצעה חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 13 לא נתקבלה.
פיסקה 13 בנוסח הוועדה נתקבלה.
התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 14 לא נתקבל.
פיסקה 14 בנוסח הוועדה נתקבלה.
תוספת ש"ת
התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 1 לא נתקבל.
פיסקה 1 בנוסח הוועדה נתקבלה.
הפיסקאות 2, 3, 4, בנוסח הוועדה נתקבלו.

תוספת ר"ב
התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 1 לא נתקבל.
פיסקה 1 בנוסח הוועדה נתקבלה.
פיסקה 2 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 3 לא נתקבלה.
פיסקה 3 בנוסח הוועדה נתקבלה.
פיסקה 4 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 5 לא נתקבלה.
פיסקה 5 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 6 לא נתקבלה.
פיסקה 6 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 7 לא נתקבלה.
פיסקה 7 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 8 לא נתקבלה.
פיסקה 8 בנוסח הוועדה נתקבלה.
פיסקה 9 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 10 לא נתקבלה.
פיסקה 10 בנוסח הוועדה נתקבלה.
תוספת ח"מ
התיקון של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 1 לא נתקבלה.
פיסקה 1 בנוסח הוועדה נתקבלה.
הפיסקאות 2, 3, בנוסח הוועדה נתקבלו.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה לפיסקה 4 לא נתקבלה.
פיסקה 4 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 5 לא נתקבלה.
פיסקה 5 בנוסח הוועדה נתקבלה.
ההצעה של חברת-הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 6 לא נתקבלה.

חייב לשלם בעד הביטוח, גובה התשלום בעד דמי לידה והש' תתפות המעבידים בהוצאות הבראה.

ה. הרכב הנהלת המוסד אינו מייצג את אינטרס המבוטחים ולא את ארגוני העובדים, אלא היא ממונה על ידי הממשלה.

אנו קוראים להגביר את המאבק המלוכד של הפועלים ויתר העמלים ושכבות הביניים למען הורדת עול הביטוח הסוציאלי משכם העמלים והטלתו על הממשלות, העיריות והמעבידים, וכן למען הרחבת ענפי הביטוח.

אנו משוכנעים כי מאבק זה יביא בעקבותיו להישג של ביטוח לאומי מקיף וכולל שלא על חשבון העובד.

היו"ר ז. שפר :

רשות הדיבור לחבר הכנסת סנה, להודעה בשם סיעת שמאל.

משה סנה (סיעת שמאל) :

סיעת שמאל מחייבת הסדר חוקי של עניני הביטוח הסוציאלי. סיעתנו אינה מתעלמת מהצדדים החיוביים שבחוק הביטוח הלאומי המוצע, אולם עם זאת היא מעירה את תשומת לב הכנסת והציבור על פגמים וליקויים יסודיים בחוק: א. נטל רב של הוצאות הביטוח מוטל על שכמים של העובדים — נטל שיש להעמיס אותו על המעבידים ועל תקציבי המדינה והר' שויות המקומיות; ב. אין הביטוח המוצע בחוק מלא, והוא חסר בענפי ביטוח כה חיוניים כמו ביטוח מפני אבטלה, מחלה וכו'; ג. בעוד שהחוק המוצע מאשר בדרך כלל את ההישגים הקיימים של מעמד הפועלים בשדה הביטוח הסוציאלי, הרי אין הוא מקדם את הביטוח הסוציאלי במידת הצורך והאפשרות כאחרי, ואף מסיג אותו לאחור באי אלו נקודות; ד. כמוסדות הביצוע לא הובטחה די צרכה השפעתו של ציבור המבוטחים, וסמכות מופרזת נמסרה לידי הממשלה.

על כן חיימנע סיעת שמאל מהצבעה על החוק.

את שיפור הביטוח הסוציאלי והרחבתו ישיג מעמד הפר' עלים בדרך מאבקו המקצועי הפעיל והמלוכד. קבלת חוק זה איננה אלא ציון שלב אחד במאבק זה על ביטוח סוציאלי מלא.

היו"ר ז. שפר :

הודעה לסיעה הבלתי תלויה לאחדות העבודה, חברת הכנסת חנה למדן.

חנה למדן (הסיעה הבלתי תלויה לאחדות העבודה) :

למרות דחיית חלק מההצעות שאנו רואים אותן חשובות מאד לציבור המבוטחים, נצביע בעד החוק כחוק חיוני לטובת הציבור כולו.

היו"ר ז. שפר :

אנו עוברים לקריאה השלישית של החוק.

הצבעה

33 —	בעד החוק לביטוח לאומי
0 —	נגד
5 —	נמנעים

חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד — 1953, נתקבל.

היו"ר ז. שפר :

רשות הדיבור לשרת העבודה, להודעה.

בעד ולא נגד. אני מבין שבמצב כזה היושבראש הוא המחליט. (קריאות : אפשר להצביע שנית).

הצבעה

פיסקה 7 בנוסח הוועדה נתקבלה.

פיסקה 8 בנוסח הוועדה נתקבלה.

ההצעה של חברת הכנסת א. וילנסקה למחוק את פיסקה 9 לא נתקבלה.

פיסקה 9 בנוסח הוועדה נתקבלה.

תוספת שמינית

הפיסקאות 1, 2, 3, בנוסח הוועדה, נתקבלו.

תוספת תשיעית

התוספת התשיעית בנוסח הוועדה נתקבלה.

היו"ר ז. שפר :

בזה תמה הקריאה השנייה.

לפני שנעבור לקריאה השלישית תינתן רשות להודעה לסיעות אחרות.

רשות הדיבור לחברת הכנסת ריפתין.

יעקב ריפתין (מפ"ם) :

סיעת מפלגת הפועלים המאוחדת מצטערת עליך שלא תוכל להצביע בעד הנוסח המוצע של חוק הביטוח הלאומי ותמנע מהצבעה בקריאה השלישית של החוק.

סירובה של הממשלה להשלים את החוק עלידי ביטוח מחוסר עבודה; אי ההתחשבות מספקת בכמה תביעות חשובות של הוועדה ההסתדרותית לתחיקה סוציאלית ; החלטה על אופן בחירות בלתי דמוקרטית של מוסדות הביטוח והטלת עול כבד למדי על הציבור הרחב, חוק שחרור האוצר מהאחריות המיידית והממשית לביצוע החוק — מונעים מאתנו את אפשרות ההצבעה החיובית.

יחד עם זאת הננו רואים את החוק כצעד ראשון לקראת הביטוח הלאומי הכולל, כחוליה חשובה בתחוקה הסוציאלית של המדינה ובעיקר כבסיס ממשי להיאבק על הרחבת הביטוח הלאומי על שטחים חיוניים נוספים, ועל שיפור החוק המוצע לטובת המוני העם בארצנו.

היו"ר ז. שפר :

רשות להודעה בשם סיעת מק"י, לחברת הכנסת וילנסקה.

אסתר וילנסקה (מק"י) :

סיעת המפלגה הקומוניסטית הישראלית חיימנע מהצבעה בעד ההצעה הנוכחית של חוק הביטוח הלאומי. איננו רואים אפשרות להצביע בעד ההצעה הנוכחית של החוק בגלל הליקויים הרציניים בחוק, ליקויים המרוקנים מתוכנם במידה רבה את השירותים המבוטחים עלידו.

נימנע מהצבעה בעד הצעת החוק בגלל הנימוקים העריקיים הבאים: א. הצעת החוק הנוכחית מטילה את רוב רובו של עול הביטוח על העובדים.

ב. הצעת החוק איננה כוללת את כל הזקוקים לביטוח ויקנה, אמהות וכו'.

ג. בהצעת החוק נעדרים ענפי ביטוח חשובים ביותר כגון ביטוח מפני אבטלה ומחלה.

ד. בהצעת החוק יש נסיגות אחדות מן ההישגים שהושגו עלידי מאבק מעמד הפועלים, כגון גובה הסכום שהמעביד

שר-העבודה ג. מאירסון:

כנסת נכבדה. אני מתכוננת בשעה מאוחרת זו להוסיף מלה אחת על חשיבות החוק. קיום החוק וביצועו יוכיחו את חשיבותו וייערך עליידי תושבי מדינת ישראל. אך הרשו לי להגיד מלה לאלה שעמלו עד שהביאו את החוק עד הלום.

מתוך הנחה יסודית, שכל מה שנעשה בארץ עד היום נע"ש על ידי אלה שלא נמנעו משום עבודה שהיא — אני רוצה להביע בשמי ובשם הממשלה הוקרה מלאה לחברי ועדת הע"בודה, לחברי ועדת המשנה, ליושבי-הראש של שתי ועדות אלו, לכל מי שפעל על החוק בטרם שהובא לכנסת ובתקופה שחברי הוועדות בדקו את החוק, כל פרט ופרט, מתוך מאמץ רב להגיע להבנה הדדית. אני חושבת שגדולה היא זכותם שהביאו את החוק בצורתו זו לכנסת. אין כל ספק, שרק עליידי פעילות גם בשטח זה לא יעבור זמן רב ותיקונים חשובים יבואו גם בחוק זה.

יש לי הרגשה — ונדמה לי שיכולה אני להגיד זאת בלי כל הפרזה או הגזמה, — שביום זה הונח יסוד במדינת ישראל עליידי קבלת חוק זה המציין את המדינה. מדינת ישראל שקמה לעצמאותה, לא תשא בתוכה עוני המבייש את חיי בן-האדם; לא תשא בתוכה אפשרות שהשעה המאושרת ביותר בחייה של האם תהיה מלווה צער ועוני; מדינת ישראל לא תשא בתוכה אפשרות שאיש ואשה המגיעים לגיל גבוה, יקללו את היום בו באו לעולמם, אלא ישאו גם את גילם הגבוה בשמחה וכאור.

שר מתוך הרגשה, שהחברה והמדינה, שאותם שירתו בעבר ותם במשך שנים רבות, יודעת לכלכל אותם גם לעת זקנה.

ביודעי שזהו צעד ראשון, אבל צעד יסודי חשוב, ביודעי שאלה שאינם נמנעים יפעלו באקטיביות גם להבא כדי להביא את כל התיקונים הדרושים עד להשלמת השיטה — אני רוצה לברך את הכנסת כולה על היום הגדול הזה.

הי"ר ז. שפר:

חברי-הכנסת. צר לי ברגע זה, כשלהרבים מאוד מחברי הכנסת, אולי לכולם, יש רגש של סיפוק על החוק שנתקבל, להכניס גימה מרגיזה בענין המרגיז את כולנו, אני משוכנע שבלא יוצא-מן-הכלל.

לא יתכן כי בחיינו הציבוריים יהיה חיפיו כלשהו לשימוש בכוח הזרוע, מעל הבמה הזאת, מעל כסא זה, גינו לא-פעם את המקרים של התנפלויות, של שימוש בכוח ומעשי אלימות — דברים שאינם לכבודו של שום ציבור תרבותי ומאורגן. והנה, שוב קרה אתמול דבר כזה, שיותר משהוא מזיק, יותר משהוא מאיים ויותר משיש בכוחו להטיל אימים — הוא פשוט מבייש. לא ייתכן שדברים אלה יישנו וילכו בלי כל תגובה. אני משוכנע בכך, שהציבוריות כולה והכנסת ברא"ש מגנים כל הופעה כזאת.

הישיבה הבאה — ביום ב' בשעה 16.00. הישיבה סגורה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.20.

נספחות

א. סדר-היום לישיבות שי"ז — שכ"א

- א. שאלות.
 - ב. המשך הדיון בחוקריסוד (הכנסת), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
 - ג. חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד — 1953 (קריאה שניה ושלישית).
 - ד. חוק החברות (הוראות שונות), תשי"ד — 1953 (קריאה שניה ושלישית).
 - ה. חוק אגרות הרשם הכללי (הוראות שונות), תשי"ד — 1953 (קריאה שניה ושלישית).
 - ו. חוק קרן קיימת לישראל, תשי"ד — 1953 (קריאה שניה ושלישית).
 - ז. חוק לתיקון תקנות ההגנה (כספים), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
 - ח. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (חוקת השימוש תשי"ח), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
 - ט. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (אזורי בטחון), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
 - י. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (הוראות בדבר רישום ציוד וגיוס), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
- יא. חוק לקיום תקפן של תקנות ההגנה (הוראת שעה) (מס' 6), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
- יב. בודרת חברי כנסת לזעזוע-מינויים, בהתאם לסעיף 6 לתוק השופטים, תשי"ג — 1953.
- יג. חוק גימלאות לשרים, תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
- יד. חוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
- טו. חוק לבטחון הגבולות (עבירות ושיפוט), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
- טז. חוק לתיקון דיני העונשין (עבירות נגד המדינה), תשי"ד — 1953.
- יז. חוק להסדר תפיסת מקרקעים בשעת חירום (תיקון), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
- יח. חוק לתיקון פקודת החוק הפלילי (שילוח אש בכלי-דב ובכלי-טיס), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה).
- יט. חוק תעשיית מברשות (הוראות מיוחדות), תשי"ד — 1953 (קריאה ראשונה) — הצעת חברת-הכנסת ת. למון.

ב. הצעת חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד — 1953

1. פירושים
 - (א) בחוק זה —
 - "גמלה" פירושו — כל טובת הנאה שהביטוח לפי חוק זה מעניק אותה;
 - "תקופת אכשרה" פירושו — פרק הזמן הרצוף שבו חייב אדם להיות מבוטח כדי שיהיה זכאי לגמלה;
 - "עובד" — לרבות בן משפחה — היינו אחד ההורים, נכד, אח או אחות — אף אם אין כינו ובין קרובי המע" סיקו יחס של עובד ומעביד והוא עובד במפעל באופן סדיר ובעבודה שאלמלא עשה אותה הוא, היתה נעשית בידי עובד;
 - "עובד עצמאי" פירושו — אדם העובד במשלחידו בעצ" מו או עם בני משפחתו, ואינו מעביד בו אנשים אחרים במספר העולה על המספר שייקבע בתקנות בין דרך כלל ובין לסוגים.
 - "אשתו" — לרבות הידועה בציבור כאשתו והיא גרה עמו.
 - (ב) לענין חוק זה רואים:
 - (1) חבר אגודה שיתופית, העובד במפעל האגודה או מטעמה, כעובד ואת האגודה רואים כמעבידו;
 - (2) בחברות עובדים, בין שהיא גוף מאוגד ובין שאינה גוף מאוגד, את כל אחד מבני החבורה כעובדו של האדם שמסר לחבורה את העבודה, אם היו רואים אותו כך אילו היה קיים קשר ישיר בינו ובין כל אחד מבני החבורה.
2. המוסד לביטוח לאומי
 - (א) מוקם בזה מוסד לביטוח לאומי שיפעל במסגרת ותר אות חוק זה והתקנות שיוקנו לפיו (להלן — המוסד).
 - (ב) המוסד הוא גוף מאוגד ורשאי להתקשר בחושים, לרכוש, להחזיק ולהעביר נכסים ולהיות צד בכל משאומתו בין משפטי ובין אחר.
 - (ג) המוסד יעמוד לפיקוחו הכללי של שר-העבודה.
 - (ד) המוסד יעמוד לביקורתו של מבקר-המדינה כאמור בס' עיף 77 לחוק מבקר-המדינה, תש"ט — 1949 *.
3. המבטוחים
 - (א) תושב ישראל שמלאו לו שמונה-עשרה שנה הוא מבוטח לפי חלק זה, להוציא —
 - (1) מי שנעשה תושב ישראל לראשונה לאחר שנת קבל חוק זה בכנסת וביום שנעשה תושב היה בן ששים ומעלה או בת חמישים וחמש ומעלה;
 - (2) מי שביום קבלת חוק זה בכנסת, מלאו לו ששים ושבע שנים.
 - (ב) אשה נשואה שאינה עובדת אלא במשק ביתה אינה מבוטחת לפי חלק זה, על אף האמור בסעיף-קטן (א), אולם

זה בכנסת היה למעלה מכן ששים או למעלה מבת חמישים וחמש;

(2) חמש שנות ביטוח — בכל מבוטח אחר.

8. ארכת ביטוח

ארכת הביטוח בביטוח זקנה, לענין סעיף 50, היא —

(1) למי שהיה מבוטח פחות מעשר שנים — ששה חדשים;

(2) למי שהיה מבוטח יותר מעשר שנים אך פחות מעשרים שנה — שנים-עשר חודש;

(3) למי שהיה מבוטח לפחות עשרים שנה — עשרים וארבעה חדשים.

פרק שלישי: ביטוח מוות

9. קצבה או חנוק לאחנה וליתומים

(א) מבוטח שנפטר, ישלם המוסד קצבה חדשית או מענק לפי התוספת השנייה.

(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על מי שנפטר כתוצאה ישירה מפעולות מלחמה.

10. דמי קבורה

(א) מת אחד המנויים להלן, היינו

(1) המבוטח;

(2) בן-זוגו של המבוטח;

(3) אלמנתו של מי שמת מבוטח;

(4) ילדו, לרבות ילד שמלאו לו ארבע-עשרה שנה, אך עדיין לא מלאו לו תשע-עשרה שנה, אפילו לא היה עיקר זמנו ללימודים —

ישלם המוסד לרשות המקומית או למוסד הציבורי שטיפלו בקבורה המת דמי קבורה בסכום ולפי השיטה שייקבעו בתקנות, באישור ועדת-הכספים של הכנסת.

(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על מי שנפטר כתוצאה ישירה מפעולות מלחמה.

11. תקופת אכשרה

תקופת האכשרה המזכה לגימלה לפי הסעיפים 9 ו-10 היא שנה אחת.

12. ארכת ביטוח

ארכת הביטוח בביטוח מוות לענין סעיף 50 היא —

(1) למי שהיה מבוטח פחות מעשר שנים — ששה חדשים;

(2) למי שהיה מבוטח יותר מעשר שנים אך פחות מעשרים שנה — שנים-עשר חודש;

(3) למי שהיה מבוטח לפחות עשרים שנה — עשרים וארבעה חדשים.

חלק שני: ביטוח נפגעי עבודה

פרק ראשון: הוראות כלליות

13. פירושים

בחוק זה —

„פגיעה בעבודה“, במבוטח, פירושו — תאונה שאירעה אחרי תחילת תקפו של חוק זה, תוך כדי עבודתו ועקב עבירה או אצל מעבידו או מטעמו (להלן — תאונת עבודה) ומחלת שנקבעה כמחלת מקצוע בתקנות לפי סעיף 15 והוא חלה בה

רשאת היא, לפי התנאים שייקבעו בתקנות, להיות מבוטחת אם רצונה בכך.

(ג) אשה שאינה עובדת ואיננה עובדת עצמאית ולפי הסעיפים 2, 5 או 6 לתוספת השנייה או לפי הסעיפים 2, 3, 5, 6 או 7 לתוספת הששית מגיעה לה קצבה — אינה מבוטחת לפי חלק זה, אולם רשאית היא, לפי התנאים שייקבעו בתקנות, להיות מבוטחת אם רצונה בכך.

(ד) שריה-עבודה רשאי לקבוע בתקנות סוגי בני-אדם שעל אף האמור בסעיף-קטן(א) אינם מבוטחים לפי חלק זה, אולם המוסד רשאי לבטחם, אם נתבקש לעשות כן, בתנאים שייקבעו בתקנות.

פרק שני: ביטוח זקנה

4. תלוים

אלה בגור תלויים במבוטח לענין פרק זה:

(1) אשתו שנתמלאו בה שלוש אלה:

(i) ילדה למבוטח ילד או שהיא אשתו שנה אחת לפחות;

(ii) הגיעה לגיל 45 או שיש עמה ילד של המבוטח או שאינה מסוגלת לכלכל עצמה;

(iii) עיקר פרנסתה על המבוטח או שהוא חייב במוזנותיה לפי פסק-דין של בית-משפט או של בית-דין מוסמך ואין לה מקור הכנסה אחר כדי מחייתה;

(2) ילדו — לרבות ילד חורג וילד מאומץ, וכן נכדו

שכל פרנסתו על המבוטח, ובלבד שנתמלאו בו אחת משלוש אלה:

(i) לא מלאו לו ארבע-עשרה שנה;

(ii) מלאו לו ארבע-עשרה שנה אך לא מלאו לו שמונה-עשרה והוא תלמיד בית-ספר ועיקר זמנו ללימודים;

(iii) אינו מסוגל לכלכל עצמו, (להלן בחלק זה ובתוספת השנייה — ילד).

5. גיל קצבה זקנה

גיל לקצבת זקנה הוא—

(1) למג'טח שפרש מכל משלח-יד — ששים וחמש בגבר וש'ים באשה;

(2) למבו'ז שעבד בארץ בעבודה, ששריה-עבודה קבע אותה בתקנות כעבודה מפרכת, פרקיזמן שנקבע, בתקנות. לגבי אותה עבודה, ופרש מעבודה — ששים וחמש בגבר וששים באשה, פחות מספר חדשים שהוא פיי-שנים ממספר שנות עבודתו כאמור, ובלבד שגיל הקצבה לא יקדם מששים וששים בגבר וחמישים ושבע באשה;

(3) לכל מבוטח אחר — שבעים בגבר וששים וחמש באשה.

6. קצבת זקנה

המוסד ישלם למבוטח, שהגיע לגיל קצבת זקנה, קצבה חדשית לפי התוספת הראשונה.

7. תקופת האכשרה

תקופת האכשרה המזכה לקצבת זקנה היא —

(1) שלש שנות ביטוח — במבוטח שביום קבלת חוק

נחיתה קבועה כמחלת מקצוע, עקב עבודתו אצל מעבדיו או מטעמו (להלן — מחלת מקצוע).

14. תאונת עבודה

(א) רואים תאונה כתאונת עבודה, אף אם —

(1) אירעה בנסוע המבוטח ממעונו לעבודה או מן העבודה למעונו, תוך אם הפסיק את הנסיעה הפסקה של ממש או סטה מהדרך המקובלת, כשהפסקה או הסטיה לא היו למטרה הכרוכה במישרין במילוי חובותיו כלפי מעבידו ;

(2) אירעה תוך כדי עבודתו של המבוטח, במקום העבודה או בסביבתו הקרובה ביותר, בעשותו להצלת גוף או רכוש או למניעת נזק או סכנה לגוף או לרכוש.

(ב) אין רואים תאונה כתאונת עבודה אם אירעה בעת שהמבוטח נהג שלא בהתאם להוראה חוקית ביחס לעבודתו, או שלא בהתאם להוראות שניתנו לו מאת מעבידו או מאת מל שנוהג להורות לו בענין עבודתו, אלא אם כתוצאה מאותה תאונה מת המבוטח או היה לא מסוגל לעבודתו או לעבודה מתאימה אחרת ארבעה שבועות לפחות ואלא אם היו רואים את התאונה כתאונת עבודה לולא נהג כאמור.

(ג) תאונה שאירעה תוך כדי עבודה רואים אותה כתאונה שאירעה גם עקב העבודה, אם לא הוכח ההיפך.

15. מחלות מקצוע

(א) שר-העבודה רשאי, לאחר התייעצות בשר-הבריאות, לקבוע בתקנות שמחלה פלוגית היא מתאריך פלוני שלאחר תחילת תקפו של חוק זה מחלת מקצוע, בין לגבי כל המבוטחים לפי חלק זה ובין לגבי סוג מבוטחים, אם לפי אופיה וגורמיה של אותה מחלה יש לראותה, לדעתו, כסיכון מקצועי.

(ב) שר-העבודה רשאי, לאחר התייעצות בשר-הבריאות, לקבוע בתקנות נסיבות שבהן מחלה פלוגית היא בחזקת מחלה שבת חלה המבוטח עקב עבודתו כל עת לא הוכח ההיפך.

(ג) אדם שהיה לראשונה לא מסוגל לעבודתו עקב מחלה פלוגית בטרם היותה קבועה כמחלת מקצוע, רואים אותו כמי שחלה באותה מחלה בטרם היותה קבועה כאמור.

פרק שי: המבוטחים

16. מבוטחים

(א) ואלה המבוטחים לפי חלק זה :

(1) עובד, להוציא עובד ארעי בעבודה שאינה לצורך עסקו או משלח-ידו של המעביד ;

(2) אדם המצוי בהכשרה מקצועית או בשיקום מקצועי, במקום או אצל אדם שאושרו לכך בתקנות ;

(3) חבר מגן-דודאדם בישראל, וכן חבר בארגון לעזרה ראשונה או למניעת נזקים לגוף או לרכוש, ש-אושר לענין סעיף זה על-ידי שר-העבודה בהודעה שפורסמה ברשומות ;

(4) מי שעובד על פי תקנות-שעת-חירום לגיוס כוח אדם, תש"ח — 1948 ;

(5) אסיר או עזיר העובד בעבודה שאינה מן השירות

הים שנקבעו בתקנות כשירותים רגילים של בית-סוהר או של מקום מעצר ;

(6) עזיר במוסד על-פי פקודת העבריינים הצעירים, 1937², העובד בעבודה שאינה מן השירותים שנקבעו בתקנות כשירותים רגילים של מוסדות כאלה.

(ב) לגבי מבוטח לפי פסקות (2) עד (6) של סעיף-קטן (א) יראו כמעבידו את מי ששר-העבודה יקבעו בתקנות.

17. הוראות מיוחדות, הגבי סוגי מבוטחים שר-העבודה רשאי לקבוע בתקנות, הן בדרך כלל והן לפוגים, הוראות מיוחדות בקשר לביטוחם של המנויים להלן, וכוהן יפה אף אם יש בהן משום סטיה מחוק זה, ואלה הם :

(1) עובד בכלי-שיט ;

(2) עובד בכלי-שיט ;

(3) עובד שהוא תושב ישראל ומועבד בחוץ-לארץ על-ידי מעביד שהוא תושב ישראל, בתוקף חוזה שנקשר בישראל ;

(4) עובד חלקי, עובד ארעי או עובד מזמן לזמן מר-צונו הוא ואין עיקר קיומו על שכר-עבודה ;

(5) מבוטח לפי פסקות (2) עד (6) של סעיף 16 (א).

פרק של ישי: הגימלאות

18. זכות גימלאות בעין

פגיעה בעבודה מזכה את המבוטח —

(1) לריפוי לפי התוספת השלישית ;

(2) להחלמה, לשיקום רפואי ולשיקום מקצועי — במידה ובאופן שנקבעו בתקנות ובהוראות המוסד שני תנו במסגרת התקנות ואושרו על-ידי שר-העבודה ופורסמו בדרך שהורה השר.

19. מתן גימלאות בעין

(א) ריפוי, החלמה ושיקום רפואי יינתנו באחת הדרכים האלה או בצירופיהן :

(1) באמצעות שירותי הבריאות של המדינה ;

(2) על-ידי המוסד באישור הממשלה ;

(3) באמצעות גוף שר-העבודה הסמיכו כשירות רפואי לאחר שהתייעץ בשר-הבריאות.

(ב) שר-העבודה רשאי, לאחר התייעצות בשר-הבריאות לקבוע בתקנות תנאים להסכמת שירות רפואי.

(ג) שר-העבודה רשאי, לאחר התייעצות בשר-הבריאות, לקבוע בתקנות הוראות בדבר הפיקוח על שירות רפואי מוסמך.

(ד) שר-העבודה בהסמיכו שירות רפואי רשאי לקבוע סייגים לסמיכות.

(ה) שר-העבודה רשאי, לאחר התייעצות בשר-הבריאות, לבטל את הסמכתו של שירות רפואי אם נוכח באחד מאלה :

(1) התנאים שנקבעו על-פי סעיף-קטן (ב) אינם מתקיימים בו עוד ;

(2) אין השירות הרפואי ממלא אחרי התקנות שהותקנו לפי חוק זה ;

(3) השירות עובר על הסייגים שנקבעו לסמיכותו.

(1) ע"ר מס' 23 מיום י"ח באלול תש"ח (22.9.48), תוס' א', עמ' 62.

(2) ע"ר מס' 667 מיום 18.2.37, תוס' 1, עמ' 121.

(3) הסר ההוראות שניתנו עליהן חוק זה בקשר לשר קומו המקצועי.

24. בדיקות רפואיות. הוצאת אישורים וביקורת

(א) שריהעבודה רשאי לקבוע בחקנות הוראות בדבר —

(1) בדיקות רפואיות של מבוטח התובע גימלה או שמשלמת לו גימלה, לפי חלק זה, אלא שהבדיקות לא יחייבו את המבוטח לתשלום;

(2) חובת מעביד, רופא או מבוטח למסור הודעות על פגיעה בעבודה;

(3) דינו של מי שלא קיים חובה שהוטלה עליו על-פי סעיף זה.

(ב) מי שהוסמך לכך על-ידי המוסד רשאי להיכנס בכל עת מתקבלת על הדעת לביתו של מבוטח התובע גימלה, או שקיבל גימלה לפי חלק זה, על מנת לחקור בכל ענין הכרוך בקבלת הגימלה.

25. ביטול והוראות מעבר

(א) פקודת הפיצויים לעובדים, 1947 (י) — בטלה; אך הוראותיה יוסיפו לחול לגבי חבלת גוף בתאונה תוך כדי עב"דה ועקב עבודה (כלשון הפקודה — הנובעת מהעבודה ובמהלך ההעבודה), כשהתאונה אירעה לפני תחילת תקפו של חוק זה, וכן לגבי מחלה מהמפורטות בתוספת השלישית לפקודה הא"מורה ושלפיה הגיעו לראשונה לפני תחילת תקפו של חוק זה פיצויים בגלל אותה מחלה.

(ב) מעביד שלפני תחילת תקפו של חוק זה ביטח עצמו בפני אחריותו לפי פקודת הפיצויים לעובדים, 1947, אינו חייב בתשלום דמי הביטוח בעד הזמן שלאחר תחילת תקפו של חוק זה.

(ג) שריהעבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות נוספות בענין דמי ביטוח האסורים בסעיף-קטן (ב).

(ד) מעביד שלפני תחילת תקפו של חוק זה שילם מס מק"ב בשיעור של 3% משכריהעבודה למוסד רפואי מוסמך במובן סעיף 3א (8) לתוספת הראשונה לפקודת הפיצויים לעובדים, 1947, רשאי להקטין בעד הזמן שלאחר תחילת תקפו של חוק זה את המס המקביל בשיעור שייקבע בהסכם בין המוסד ובין המוסד הרפואי המוסמך הנוגע בדבר, ובאין הסכם — בשיעור ששריהעבודה יקבע בצו.

חלק שלישי: ביטוח אמהות

26. פירושים

"יום הלידה המשוער" פירושו — היום שנבקע כיום הלידה המשוער באישור רפואי שניתן בהתאם להוראות שריהעבודה בתקנות.

27. המבוטחות

מבוטחת לפי החלק הראשון ואשת מבוטח לפי החלק הראשון הן מבוטחות לפי חלק זה.

28. דמי לידה

מבוטחת שהיא עובדת או עובדת עצמאית ישלם לה המוסד דמי לידה לפי התוספת השביעית.

29. שלילת הזכות

המוסד רשאי לשלול את הזכות לדמי לידה, כולם או מקצתם, בכל אחד מקרים אלה:

(1) בתוך הזמן שבועדו משתלמים דמי לידה עובדה המבוטחת שלא במשך ביתה;

(ו) שיקום מקצועי יינתן על-ידי המוסד במישרין או באמצעות שירותי המדינה או באמצעות גוף ששריהעבודה התמיכו לכך.

(ז) היחסים בין המוסד ובין מי שבאמצעותו ניתנות גימלאות בעין לפי סעיף 18, והחובות והזכויות ההדדיות ייקבעו בהסכם שאישר שריהעבודה, במידה שלא קבע אותם בתקנות.

20. דמי פגיעה בעבודה

מבוטח שפגיעה בעבודה גרמה לו שאינו מסוגל לעבודתו ואף לא לעבודה מתאימה אחרת, ישלם לו המוסד דמי פגיעה לפי התוספת הרביעית.

21. קצבה או מענק לנכי עבודה

(א) נסתיימה תקופת דמי הפגיעה לפי התוספת הרביעית והמבוטח נמצא נכה כתוצאה מן הפגיעה בעבודה, ישלם לו המוסד קצבה או מענק לפי התוספת החמישית.

(ב) "נכה" פירושו — אדם שנפגע כושרו לעבודה וכי תוצאה מכך אינו מסוגל לעשות עבודה שבן גילו ומינו מסור גל לעשותה; בקביעת העובדה אם פלוני הוא נכה אפשר להביא בחשבון מום מכער.

22. קצבה או מענק לתלויים בנפגעי עבודה

(א) מבוטח שפגיעה בעבודה גרמה למותו, ישלם המוסד לתלויים בנפטר קצבה או מענק לפי התוספת הששית.

(ב) ואלה הם בגדר תלויים במבוטח לענין זה:

(1) אשתו בשעת מותו, להוציא מי שהיתה לאשתו לאחר הפגיעה;

(2) ילדו, לרבות ילד חורג, ילד מאומץ ונכד שכל פרנסתו על המבוטח, ובלבד שנתמלאו בו אחד משני אלה:

(i) לא מלאו לו שמונה עשרה שנה;

(ii) אינו מסוגל לכלכל עצמו;

(3) הורים שעיקר פרנסתם על המבוטח וכן הורים שאינם מסוגלים לכלכל עצמם והמוסד אישרם כתלויים חלות מלאה או חלקית מאחר שלדעתו שורת הצדק מחייבת זאת;

(4) סב, סבה, אח או אחות הגרים בביתו של המבוטח לפחות שנים עשר חודש לפני הפגיעה וכל פרנסתם על המבוטח ואינם מסוגלים לכלכל עצמם;

(5) מי שהוא בעלה של מבוטחת בשעת מותה וכל פרנסתו על המבוטחת ואינו מסוגל לכלכל עצמו. להר"צא מי שהיה לבעלה אחרי הפגיעה.

23. הפחתת גימלה, השתיית או שלילתה

המוסד רשאי להפחית, להשהות, או לשלול גימלה לפי חלק זה אם התובע גימלה —

(1) הסר ללא צידוק מספיק, הוראה של רופא מוסמך לכך מטעם המוסד שהיתה מכוונת להחיש את החלמתו, להחזיר את כושר עבודתו או להפחית את דרגת נכותו;

(2) נהג בדרך שמן המפורסמות הוא כי היא עלולה למנוע בעד החלמתו או בעד החזרת כושר עבודתו או לעכב בעדם;

(ב) עובד עצמאי שהכנסתו כאמור קטנה מ־600 לירות, ישלם דמי ביטוח כאילו היתה הכנסתו 600 לירות.

37. דמי ביטוח זקנה, מוות ואמהות בעד עובד דמי הביטוח המשתלמים בעד עובד הם 3.3% מהכנסתו, נוסף על דמי הביטוח המשתלמים לפי סעיף 38, בין שהעובד מבוסח גם לפי החלק השלישי ובין שאינו מבוסח לפי.

38. דמי ביטוח לנפגעי עבודה (א) דמי הביטוח מפני פגיעה בעבודה הם בתחום שבין 0.5% ובין 3% מהכנסתו של המבוסח; שיעור המדויק ייקבע על-ידי שר־העבודה בתקנות, ורשאי הוא להביא בחשבון את מידת הסיכון שבסוגי המפעלים, המקצועות או העבודות ואת שיעור הפגיעות בעבודה.

(ב) שר־העבודה רשאי לקבוע בתקנות כי מעביד שאושר לכך על-ידיו ישלם דמי ביטוח מופחתים כפי שיקבע בתקנות, ובלבד שנתמלאו בו תנאים אלה:

- (1) הוא מעביד לפחות 500 עובדים;
- (2) הוא חייב בתוקף חוק או הסכם קולקטיבי או חוזה עבודה לשלם לעובדים שכר בעד הזמן שבעדו משתלמים דמי פגיעה בעבודה לפי סעיף 20, וסך כל השכר אינו קטן מדמי הפגיעה (להלן — תמורת דמי פגיעה).

39. חישוב הכנסתו של עובד (א) לענין הסעיפים 37 ו־38 יראו כהכנסתו של מבוסח —

- (1) אם אינו חבר אגודה שיתופית העובד במפעל האגודה — את שכרו החייב במס הכנסה לפי סעיף 5 (1) (ב) לפקודת מס הכנסה, 1947, בעד החודש שקדם לאחר בחודש שבו חל מועד התשלום.
- (2) אם הוא חבר אגודה שיתופית העובד במפעל האגודה — הכנסתו כפי שתוערך בהתאם להוראות שר־העבודה בתקנות;
- (3) אם הוא בן משפחה העובד במפעל של קרוב כאמור בסעיף 1 — את הסכום שהיה רואים כהכנסתו של אדם שאת מקומו הוא ממלא.

אך לא יבוא בחשבון סכום ההכנסה העולה על 240 לירות לחודש או על 2880 לירות לשנה.

(ב) מבוסח שהכנסתו כאמור קטנה מ־40 לירות לחודש או מ־480 לירות לשנה — ישלמו בעדו דמי ביטוח כאילו הגיר עה הכנסתו ל־40 לירות לחודש או ל־480 לירות לשנה.

(ג) שר־העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות משלימות בדבר חישוב ההכנסה לענין הסעיפים 37 ו־38.

40. החייב בתשלום דמי ביטוחו של עובד (א) המעביד חייב בתשלום דמי הביטוח בעד עובדו.

(ב) משתלמים דמי ביטוח לפי סעיף 37, רשאי המעביד לנכות משכרו של העובד 1.4% מההכנסה שלפיה משתלמים דמי הביטוח.

(ג) היה המבוסח עובד אצל מעבידים שונים, ישלם כל אחד מהם את דמי הביטוח כאילו הוא בלבד היה מעבידו.

(2) בתוך ששת השבועות שלפני יום הלידה המשוער עבדה המבוסחת שלא במשק ביתה בימים שרופא מוסר מן על-ידי המוסד אסר עליה לעבוד בהם.

(3) המבוסחת לא מילאה אחרי הוראת המוסד בדבר פיקוח רפואי בקשר להריון וללידה.

30. מנעק לידה

(א) מבוסחת זכאית — ואם איננה בחיים, זכאי בעלה או האופוטרופוס של הנולד, הכל לפי הענין — לקבל מהמוסד מענק לידה בשווי של — 55 לירות; המענק יינתן רק ליולדת שהזדקקה לאישפוז — וכן לצידו בשביל הנולד, או בצידו בשבילו, הכל לפי שייקבע בתקנות.

(ב) שר־העבודה, באישור ועדת־העבודה של הכנסת, רשאי לשנות את הסכום שבסעיף־קטן (א), בשנים לב לתנודות בשכר־העבודה.

(ג) המוסד רשאי לכרות הסכם עם מגיד־אדום ליש־ראל בדבר התנאים להעברת זכאית למענק לידה במקרים מיוחדים לבית־חולים.

31. גימלה למי שאינו מבוסח המוסד רשאי לתת גימלה לפי חלק זה אף למי שאינה מבוסחת, אם היתה מבוסחת אילו מלאו לה שמונה־עשרה־שנה.

חלק רביעי: כספים

32. פירושים

בחלק זה —

„תקופת התשלום“ פירושו — פרקי הזמן שלפיהם מש־תלמים דמי ביטוח;

„מועד התשלום“ פירושו — המועד לתשלום דמי ביטוח לפי הוראות חלק זה.

33. דמי ביטוח של מבוסח שאינו עובד ולא עובד עצמאי דמי הביטוח החודשיים בעד מבוסח שאינו עובד ולא עובד עצמאי בין שהוא מבוסח גם לפי החלק השלישי ובין שאינו מבוסח לפיו הם החלק השנים־עשר של 2.9% מהכנסתו, והוא חייב בתשלומם; אולם מבוסחת לפי החלק השלישי בלבד ומי כוח היותה אשת מבוסח, אינה חייבת בתשלום דמי הביטוח.

34. חישוב הכנסת מבוסח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי (א) לענין סעיף 33 יראו כהכנסתו של המבוסח את הכ־נסתו החייבת במס לפי פקודת מס הכנסה, 1947, בשנת־פיה שקדמה לתקופת התשלום, אך סכום ההכנסה כאמור, העודף על 2880 לירות לא יבוא בחשבון הכנסתו של המבוסח.

(ב) מבוסח שהכנסתו כאמור בסעיף־קטן (א) קטנה מ־300 לירות, ישלם דמי ביטוח כאילו היתה הכנסתו 300 ל־י.

35. דמי ביטוח של עובד עצמאי סך כל דמי הביטוח החודשיים בעד עובד עצמאי, בין שהוא מבוסח גם לפי החלק השלישי ובין שאינו מבוסח לפיו, הם החלק השנים־עשר של 3.3% מהכנסתו, והוא חייב בתשלומם.

36. חישוב הכנסתו של עובד עצמאי לענין סעיף 35 יראו כהכנסתו של עובד עצמאי את הכ־נסתו החייבת במס הכנסה לפי הסעיפים 5 (1) (א) ו־5 (1) (ח) לפקודת מס הכנסה, 1947, בשנת־הכספים שקדמה לשנת־הכ־ספים שבה חל מועד התשלום, אך סכום ההכנסה העודף על 2880 לירות לא יבוא בחשבון הכנסתו של עובד עצמאי.

לשנות בצו את שיעור דמי הביטוח הקבועים בחלק, וכן המאכסיומים או המינימום של הכנסה שלפיה משתלמים דמי ביטוח.

(ב) שונה שיעור דמי הביטוח מכוח סעיף-קטן (א), רשאי שר-העבודה, באישור ועדת-הכספים של הכנסת ובהסכמת שר-האוצר, לשנות את שיעור הקצבותיו של האוצר למוסד לפי חלק זה.

(ג) שונה שיעור דמי הביטוח מכוח סעיף-קטן (א), ישנו באותה דרך ובאופן יחסי שיעור דמי הביטוח שמעביד רשאי לנכות משכרו של עובד לפי סעיף 40 ושיעור ההפחתה מהש-תפתות בקופת תגמולים או בקופת פנסיה לפי סעיף 57.

46. פטור מתשלום דמי ביטוח
דמי ביטוח לפי הסעיפים 33, 35 ו-37 לא ישולמו בעד הזמן שמגיע למבוטח קצבת זקנה.

47. תחומה של תקופת התשלום
כל תקופת תשלום מסתיימת מסופו של כל חודש אם לא קבע שר-העבודה בתקנות תחומים אחרים לתקופת תשלום, בין לכל המבוטחים ובין לסוג מבוטחים.

48. מועד התשלום
מועד התשלום של דמי הביטוח הוא: לגבי עובד — היום החמישה-עשר בחודש שאחרי תקופת התשלום, ולגבי כל מבוטח אחר — היום החמישה-עשר בחודש של תקופת התשלום, אם לא קבע שר-העבודה בתקנות מועד אחר לתשלום.

49. אי-תשלום דמי ביטוח — אחריות המעביד
(א) לא שילם מעביד במועד התשלום את דמי הביטוח בעד עובד פלוני, ואחרי מועד התשלום ולפני סילוק לפיגורם קרה לעובד מקרה המזכה לגימלה, רשאי המוסד לתבוע מהמעביד סכום השווה לגימלאות בכסף ששילם המוסד, או שהוא עתיד לשלם, ואת השווי הכספי של גימלאות בעין שניתנו לזכאי לגימלה, בקשר לאותו מקרה.

(ב) שר-העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר היוון (קאפיטאליזציה) קצבאות ובדבר חישוב ערכם הכספי של גימלאות בעין, לענין סעיף זה.

50. שלילת זכותו לגימלה מחמת פיגור
לא שולמו דמי ביטוח במועד התשלום, ונמשך הפיגור תקופה השווה לארכת הביטוח שנקבעה לענף הביטוח הנדון ובתום תקופה זו קרה מקרה המזכה לגימלה — לא תינתן גימלה.

51. הגדלת דמי הביטוח מחמת פיגור
(א) לא שולמו דמי ביטוח במועד התשלום, רשאי המוסד להתרות בחייב בתשלום בדרך שיוורה שר-העבודה, ואם לא סולק הפיגור תוך המועד הקבוע בהתראה, רשאי המוסד להגדיל בעשרים אחוז את דמי הביטוח שבתשלומם חל הפיגור.

(ב) המתמיד לפגור, לדעת המוסד, בתשלום דמי ביטוח המגיעים ממנו, רשאי המוסד להתרות בו, ואם על אף ההתראה הוא מוסיף לפגור, רשאי המוסד, לאחר הודעה מוקדמת של שבועיים להגדיל בחמישים אחוז את דמי הביטוח שב-תשלומם חל הפיגור.

52. דין קדימה לסילוק פיגורים
כל תשלום על חשבון דמי ביטוח יזקף ראשית כל לחש-בון פיגורים, לפי סדר זמנם.

41. אי-תשלום דמי ביטוח וזכות לגימלה
חייב מעביד לשלם את דמי הביטוח בעד עובדו ולא שילם, רואים, לגבי הזכות לגימלה, כאילו שולמו דמי הביטוח. אולם אם לא ניכה המעביד את דמי הביטוח משכרו של העובד המשתלם בכסף בהתאם לסעיף 40 (ב), אלא שילם לעובד, על דעת העובד, את מלוא השכר — אין רואים את דמי הביטוח כאילו שולמו.

42. הקצבות אוצר המדינה למוסד
(א) אוצר המדינה יקציב למוסד, לכל שנת-כספים, סכום שווה :

- (1) ל-10% מהכנסות המוסד מדמי ביטוח זקנה וביטוח מוות באותה שנת-כספים;
- (2) 45% מהכנסת המוסד מדמי ביטוח אמהות באותה שנת-כספים, ובלבד שסך כל ההקצבה לפי סעיף-קטן זה לא יעלה על הסכום שנקבע למטרה זו בחוק התקציב של אותה שנת-כספים; אולם אם יתברר שהסכום שנקבע בחוק התקציב קטן מהקצבת האוצר לפי סעיף-קטן זה, הרשות בידי ועדת-הכספים של הכנסת, על-פי הצעת שר-העבודה ולאחר התייעצות שר-האוצר, להתאים את הסכום שנקבע בחוק התקציב להקצבת האוצר לפי סעיף-קטן זה.

(ב) אופן תשלום ההקצבה לפי סעיף-קטן (א), ייקבע בהסכם בין המוסד ובין שר-העבודה, שיאושר על-ידי שר-האוצר.

(ג) שר-העבודה יקבע בהודעה שתפורסם ברשומות, לא-חר התייעצות שר-האוצר ובאישור ועדת-כספים של הכנסת, את שנת-הכספים שהחל ממנה תשלום הקצבת האוצר לפי סעיף זה. משנת הכספים שנקבעה כך יהיו שיעורי דמי הביטוח לפי סעיף 33 — 2,7% במקום 2,9%, שיעורי דמי הביטוח לפי הסעיפים 35 ו-37 — 3,1% במקום 3,3%, והאחוז משכרו של עובד שמעביד רשאי לנכותו לפי סעיף 40 (ב) יהיה 1,3% במקום 1,4%.

43. ניכויים אישיים בחישוב ההכנסה
בחישוב הכנסתו של אדם, לענין פרק זה, לא יובאו בחשבון הניכויים המותרים לפי הסעיפים 14 ו-15 (ב) לפקודת מס הכנסה, 1947.

44. ועדת-שומה
(א) ליד כל סניף המוסד תוקם ועדת-שומה, אשר להחליטתה יובאו כל חילוקי-דעות בדבר קביעת ההכנסה שלפיה משתלמים דמי הביטוח.

(ב) חברי ועדת-שומה ימונו על-ידי המועצה.
(ג) ועדת-שומה תדון בשלושה: מנהל הסניף שליחו הוקם מה ועדת-שומה יקבע את התור שלפיו יכהנו חברי ועדת-שומה.

(ד) ועדת-שומה תקבע את סדרי הדין לפניה, במידה שלא נקבעו בתקנות, ולא תהיה כפופה לדיני ראיה, אלא תשקול את חומר ההוכחות שהובאו לפניה לפי אומדן דעתה; אך שומה סופית של הכנסה לענין פקודת מס הכנסה, 1947, מחייבת את הוועדה.

(ה) החלטת ועדת-שומה בשאלה שבעובדה היא סופית.

45. שינוי בשיעור דמי ביטוח
שר-העבודה רשאי, באישור ועדת-הכספים של הכנסת,

בתוספת של 9% לשנה על דמי ביטוח אלה, לזמן שעבר ממועד התשלום עד יום פרעונם למעשה.

(2) סכום שהיחס שבינו ובין הביטוח לפי החלק הרביעי שווה ליחס שבין אינדקס המחיה במועד התשלום ובין אינדקס יוקר המחיה ביום פרעונם למעשה; האינדקס ייחשב לפי הכללים שבתוספת השמינית, בשינויים המחייבים לפי הענין.

(ב) סעיף זה לא יחול אם הוכיח המבוטח כי אי-הרישום נגרם על-ידי מעשה שאינו תלוי ברצונו של החייב ברישום.

62. ביטוח אורחיות

(א) שר-העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות מיוחדות בדבר ביטוחו של אורח מדינה, שחוקיה מפלים לרעה אורחים ישראלים בענפי ביטוח שחוק זה דן בהם.

(ב) נכרת הסכם בין ממשלת ישראל לבין מדינה זרה, הקובע יחסי גומלין בענין ענפי ביטוח לאומי שחוק זה דן בהם, רשאי שר-העבודה להתקין תקנות לביצוע ההסכם אפילו יש בהן משום סטיה מהוראות חוק זה.

63. ביטוח אנשים בשירות צבאי

שר-העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות מיוחדות בדבר ביטוחם של אנשים המשרתים בצבא-הגנה לישראל — להוציא אנשים בשירות מילואים — ושל התלויים בהם.

64. חניעת גימלאות כפל

(א) אין משלמים תוספת קצבה בזכותו של אדם המקבל קצבה ולא לשני בני-אדם או יותר בזכותו של אדם אחד.

(ב) אין נותנים לאדם בעד פרק זמן אחד קצבות שונות מכוח ענפי ביטוח שונים לפי חוק זה ואין נותנים לאדם גימלאות שונות עקב מאורע אחד מכוח ענפי ביטוח שונים לפי חוק זה, והוא, כשאין כוונה אחרת משתמעת.

(ג) היה אדם זכאי, לולא הוראות סעיף זה, ליותר מגימלה אחת, הברירה בידו לקבל אחת מהן.

(ד) הזכאי לקצבה לפי חוק זה ולתגמול לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תש"ט — 1949, או חוק משפחות התיילם שנספר במערכה (תגמולים ושיקום), תש"י — 1950 — הברירה בידו לבחור באחת מהן.

(ה) הזכאי, עקב מאורע אחד, לגימלה לפי חוק זה ול-תגמול או למענק או להענקה לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תש"ט — 1949, או לפי חוק משפחות התיילם שנספר במערכה (תגמולים ושיקום), תש"י — 1950 — הברירה בידו לבחור באחת מהן.

(ו) לענין הסעיפים הקטנים (א), (ב) ו-(ג) רואים דמי פגיעה בעבודה ודמי לידה כקצבה.

65. שלילת הזכות לגימלה

(א) חל המקרה המוכה לגימלה אגב ביצוע, או אגב נסיון לבצע, פשע בידי הזכאי לאותה גימלה או כתוצאה מביצוע או נסיון כאמור או בקשר עמם — לא תינתן הגימלה.

(ב) ניסה אדם להשיג גימלה במרמה, תופחת הגימלה שהוא זכאי לה, ב-25%.

(*) ספר החוקים 25 מיום כ"א באלול תש"ט (15.9.49), עמ' 278.

(*) ספר החוקים 52 מיום ד' באב תש"י (21.7.50), עמ' 162.

53. תקלות בגביית דמי ביטוח

(א) פקודת המסים (גביה) (1) — להוציא סעיף 12 שבה — חלה על דמי ביטוח כאילו היו מס כמשמעותו בפקודה האמורה.

(ב) שר-העבודה רשאי למנות אדם שיהיו לו הסמכויות של קצין מחוז לענין הפקודה האמורה והוא ימלא לצורך סעיף זה את התפקידים המוטלים על קצין מחוז לפי הפקודה האמורה.

(ג) לענין גביית חובות, אשר לפי פקודת פשיטת הר-גל, 1936 (2), או לפי פקודת החברות (3), סילוקם קודם לכל יתר החובות — דין דמי ביטוח כדין מס המגיע לאוצר המדינה.

54. שיטת הגביה

שר-האוצר רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר שיטת הגביה של דמי הביטוח.

55. פיקוח

מי שהוסמך לכך על-ידי המוסד, רשאי להיכנס בכל עת המתקבלת על הדעת לכל מקום שיש לו יסוד להניח כי מועמד בו עובד, ורשאי הוא אותה שעה לדרוש כי יוצג בפניו כל סנקס או מסמך אחר בדבר האנשים המועבדים באותו מקום ולחקור כל אדם בכל ענין הנוגע לחוק זה, ובלבד שלא יידרש אדם לתת תשובה או עדות העולה לגלגל עליו אשמה.

56. זיכוי ענפי ביטוח בדמי ביטוח

כל סכום שמשלמים למוסד כדמי ביטוח ייוקף לזכות חשבונות ענפי הביטוח השונים לפי הלוח שבתוספת התשי"ת, ואם לא שולמו דמי הביטוח במלואם יוקפו לזכות חשבונות ענפי הביטוח את הסכומים היחסיים, שונה שיעור דמי הביטוח בהתאם לסעיף 45, רשאי שר-העבודה לשנות, באוהה דרך, את הלוח שבתוספת התשיעית.

57. קופת תגמולים

היו סכומים משתלמים לקופת תגמולים או לקופת פנסיה בחוקף הסכם שנעשה לפני תחילת תקפו של חוק זה, רשאי המעביד להפחית את תשלומיו לקופה כאמור ב-1.5% מההכנסה שלפיה משתלמים דמי ביטוח בעד עובד פלוני ורשאי העובד להפחית את תשלומיו לקופה כאמור ב-1% מההכנסה שלפיה משתלמים בעדו דמי הביטוח.

58. פטור ממס בולים

המוסד פטור מס בולים.

59. המדינה כמעביד

לענין חלק זה — דין המדינה כמעביד כדין כל מעביד אחר.

חלק חמישי: שונות

60. רישום

שר-העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר רישום המבוטחים במוסד ובדבר שינוי כפרטי הרישום.

61. מבוסס שלא נרשם

(א) לא נרשם מבוסס על-פי ההוראות בדבר הרישום החלות עליו, יהיו דמי הביטוח, לגבי התקופה שלא נרשם כאמור, הסכום הגדול משנים אלה:

(1) הסכום השווה לדמי הביטוח לפי החלק הרביעי

(*) חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ז, עמ' 1374.

(*) ע"ר מט' 566 מיום 24.1.36, תוס' 1, עמ' 21.

(*) חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155.

66. השימוש בגימלה לפי חוק זה בשביל אדם אחר חייב להשתמש בה לטובת אותו אדם.

(ב) ראה אפוטרופוס של הזכאי לגימלה, או האדם של טובתו ניתנה הגימלה או מקצתה, או אפוטרופוס, או הרשות המקומית של מקום מגוריו, או המוסד, כי מתן הגימלה או מקצתה לידי הזכאי לה איננו לטובתו או שאיננו לטובת האדם שבשבילו או שבזכותו היא ניתנת, רשאים הם לבקש מבית-הדין לביטול לאומי להורות, כי הגימלה תינתן לידי אדם שבית-הדין ימנהו לכך; ואם נוכח בית-הדין כי יש יסוד לבקשה, רשאי הוא לעשות כן ולהורות לאותו אדם בדבר השימוש בגימלה לטובת הזכאי או לטובת אדם שבשבילו או שבזכותו היא ניתנת.

67. הפסקה בתשלום קצבה
(א) נמצא אדם במאסר על-פי פסק-דין של בית-משפט מוסמך שדן אותו למאסר של שלושה חדשים או יותר — לא תשלום לו כל קצבה בעד הזמן שהוא במאסר; אולם המוסד ישלם את הקצבה כולה או מקצתה, לתלויים באסיר.

(ב) נמצא אדם בחוץ-לארץ למעלה מששה חדשים — לא תשלום לו קצבה בעד הזמן שלמעלה מששה החודשים הראשונים, אלא אם היה העדרו מהארץ על-פי אישור המוסד או בהתאם לתקנות; אולם רשאי המוסד לשלם את הקצבה, כולה או מקצתה, לתלויים בו.

68. העברת הזכות וזקיפה שכנגד
(א) זכות לגימלת כסף אינה ניתנת להעברה, לערבות או לעיקול בכל דרך שהיא אלא לשם תשלום מזונות המגיעים מהזכאי לגימלה לפי פסק-דין של בית-משפט או של בית-דין מוסמך.

(ב) המוסד אינו רשאי לזקוף על חשבון גימלאות כסף המגיעות ממנו אלא את תביעות המוסד לסכומים אלה:
(1) דמי ביטוח, להוציא דמי ביטוח שמעבידו של המבוטח חייב בתשלומם;
(2) מפרעות שקיבל הזכאי לגימלה מהמוסד על חשבון גימלאות;

(3) סכומים ששילם המוסד לזכאי לגימלה בטעות או שלא כדין ואשר הזכאי לא חייב בהחזרתם.

69. החזרת גימלאות
שילם המוסד גימלת-כסף בטעות או שלא כדין יחולו הוראות אלה:

(1) המוסד רשאי לנכות את הסכומים ששילם כאמור מכל תשלום שייגע ממנו, בין בכתאחת ובין בשיעור, רים, כפי שיראה למוסד, בהתחשב עם מצבו של מקבל התשלום ועם נסיבות הענין;
(2) המוסד רשאי לתבוע החזרת כל סכום ששילם בטעות או שלא כדין, אם מקבל התשלום נהג בקבלת התשלום שלא בתום-לב.

70. תביעות נגד צד שלישי
(א) היה המקרה שחייב את המוסד לתשלום גימלה לפי חוק זה משמש עילה גם לחייב צד שלישי בתשלום פיצויים

לאותו זכאי לפי פקודת הנוזקין האזרחיים, 1944¹) — רשאי המוסד לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי על הגימלה ששילם או שהוא עתיד לשלמה.

(ב) הזכאי לגימלה לפי חוק זה חייב להושיט כל עזרה ולנקוט כל פעולה המתקבלת על הדעת על מנת לסייע למוסד במימוש זכותו לפי סעיף זה, ולא יעשה כל פעולה העלולה לפגוע בזכויות המוסד לפי סעיף זה או למנוע בעד מימושה. עבר הזכאי לגימלה על איסור לפי סעיף זה, או לא עשה את המוטל עליו לפיו, רשאי המוסד לשלול ממנו את הזכות לגימלה, כולה או חלקה.

(ג) לענין סעיף זה רשאי שר-העבודה לקבוע בתקנות הוראות בדבר היוון (קפיטליזציה) קצבאות.

(ד) זכאי לגימלה שקיבל מצד שלישי תשלום על חשבון פיצויים כאמור, רשאי המוסד לזקוף אותו תשלום על חשבון הגימלה המגיעה ממנו.

(ה) לענין סעיף 65 לפקודת הנוזקין האזרחיים, 1944, רואים גימלה כזכות הנובעת מחוזה.

71. אופן תשלומן של גימלאות
שר-העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר:
(א) אופן תשלומם של מענקים;
(2) אופן תשלומם של קצבאות ושל דמי לידה ושל דמי פגיעה.

72. חישוב חודשים
לענין תקופת האכשרה המוכה לגימלה ייחשב פרק זמן של חמישה-עשר יום כחודש תמים.

חלק ששי: המוסד

פרק ראשון: רשויות המוסד

73. רשויות המוסד

רשויות המוסד הן —

(1) מועצת המוסד;

(2) מנהלת המוסד.

74. מועצת המוסד

(א) הרשות העליונה של המוסד היא מועצת המוסד (להלן — המועצה), שהרכבה, דרך הקמתה, ותנאי הפסקת החברות בה ייקבעו בתקנות, לאחר התייעצות בוועדת-העבודה של הכנסת.

(ב) תקופת כהונתה של המועצה היא 4 שנים.

(ג) המועצה הראשונה תתמנה על-ידי שר-העבודה לאחר התייעצות בוועדת העבודה של הכנסת והודעה על המינוי תפורסם ברשומות.

75. תפקידי המועצה

המועצה —

(1) תפקח על פעולות המוסד והנהלתו;

(ג) אם בית-הדין לערעורים יהיה שופט בית-משפט מחוזי או מי שנתמנה במיוחד להיות אב בית-דין, הודעה על המינויים תפורסם ברשומות.

84. סניפים
שרהעבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר פתיחת
סניפים של המוסד ובדבר קביעת תחום פעולתם וסמכותם
ומינוי מנהלם.

פ ר ק ש ל י ש י : ת ק צ י ב ו מ ש ק

85. הצעת תקציב
(א) המינהלה תכין, לתאריך שייקבע עלידי המועצה,
הצעת תקציב שנתי למוסד, ותגיש אותה למועצה.

(ב) המועצה תדון בהצעת התקציב ותעבירה, בצירוף
הערותיה והמלצותיה, לאישור שרהעבודה.

86. אישור התקציב
שרהעבודה רשאי, לאחר בירור במינהלה, לאשר את
התקציב כפי שהוצע או בשינויים שימצא לנכון; התקציב
המאושר יחתם בידי שרהעבודה ובידי מנהל המוסד ויפורסם
בדרך שורה השר.

87. הנהלת חשבונות
(א) המינהלה אחראית להנהלה סדירה ויעילה של חש-
בונות המוסד.

(ב) לכל ענף ביטוח יתנהל חשבון נפרד ולא יועבר
סעיף, זכות או חובה, מחשבון ענף ביטוח אחד לחשבון ענף
ביטוח אחר אלא בהסכמת המועצה ובאישור שרהעבודה.
ההוצאות הכלליות והמשותפות לענפי הביטוח השונים יחולו
קו בין החשבונות של ענפי הביטוח לפי כללים שתמליץ עלי-
הן המועצה לאחר קבלת חוותידעתו של האקטואר של המוסד
ובאישור שרהעבודה.

(ג) תוך שלושה חודשים מתום שנת-הכספים תגיש מינ-
הלת המוסד למועצה ולשרהעבודה מאזן ודין-חשבון כספי
שאליו יצורף דין-חשבון של האקטואר של המוסד.

(ד) המאזן והדין-חשבון הכספי יפורסמו בדרך שורה
שרהעבודה.

(ה) שנת-הכספים של המוסד היא כשנת-הכספים של
המדינה.

88. השקעות
כספי המוסד שאינם מיועדים לכיסוי הוצאות והתחייבויות
השוטפות יושקעו בהשקעות קונסטרוקטיביות עלידי המינ-
הלה בהתאם להמלצות המועצה שאושרו עלידי שרהעבודה.
ובמסגרת ההשקעות המותרות למוסד לפי התקנות שהתקין
שרהעבודה בהסכמת שרההאוצר, אם התקין תקנות כאלה.

89. הלוואות
המינהלה רשאית, באישור שרהעבודה, לקבל הלוואות
בשם המוסד בשעבוד נכסים להבטחת סילוקן או בלי שעבוד
כזה.

90. נכסים
רכישת מקרקעים עלידי המוסד וצרכיו הוא תיעשה על-
ידי המינהלה על-פי החלטת המועצה שאושרה עלידי שר-
העבודה.

(2) תיעץ לשרהעבודה בבואו להתקין תקנות, חוץ
מתקנות על-פי סעיף 74 (א);

(3) תהא רשאית להמליץ לפני שרהעבודה על הת-
קנת תקנות;

(4) תמלא כל תפקיד אחר המוטל עליה בחוק זה.

76. ועדות המועצה
(א) המועצה רשאית למנות ועדות, מבין חבריה או שלא
מבין חבריה, ולהעביר להן מסמכיותיה.

(ב) המועצה תמנה ועדה לכל ענף מענפי הביטוח הקיי-
מים לפי חוק זה שתיעץ למנהל של אותו ענף, והוא יהיה
יושב-ראש הוועדה.

77. יושב-ראש המועצה
שרהעבודה יהיה יושב-ראש המועצה. המועצה תבחר
בסגן יושב-ראש.

78. נוהל
המועצה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה, במידה שלא
נקבעו בתקנות.

79. המינהלה
(א) הרשות המנהלת והמבצעת של המוסד היא מינהלת
המוסד (להלן — המינהלה).

(ב) חברי המינהלה יהיו מנהל המוסד, סגנו — אם נת-
מנה לו סגן — ומנהלי ענפי הביטוח שהם נושא חוק זה וכל
חוק אחר שהביטוח לפיו יבוצע עלידי המוסד.

פ ר ק ש נ י : מ נ ג נ ון ה מ ו ס ד

80. המנהל וסגנו
שרהעבודה, לאחר שהתייעץ במועצה, ימנה את מנהל
המוסד שלמרותו יהיו נתונים עובדי המוסד, ורשאי הוא באו-
תה דרך למנות סגן למנהל המוסד.

81. מנהלים של ענפי ביטוח
שרהעבודה ימנה, לאחר שהתייעץ במנהל המוסד, מנהל
לכל אחד מענפי הביטוח שהם נושא חוק זה.

82. עובדים אחרים
(א) במסגרת התקן שאושר עלידי שרהעבודה תמנה
מינהלת המוסד את יתר עובדי המוסד ותקבע את תפקידהם
וטמכיותיהם, להוציא את האקטואר של המוסד שיתמנה בהת-
אם לסעיף 91 ואת מנהלי הסניפים שיתמנו בהתאם לסעיף 84.

(ב) מינויים של עובדי המוסד לפי סעיף זה יהיה לפי
הכללים הקבועים למינוי עובדי המדינה, בשינויים שהענין
מחייבים ותנאי עבודתם של עובדי המוסד יהיו כתנאי העב-
דה של עובדי המדינה.

83. עובד המוסד — עובד ציבורי
לענין פקודת החוק הפלילי, 1936¹, יראו את עובד המו-
סד כאדם העובד בשירות ציבורי ובתפקיד ציבורי, ולענין
חוק לתיקון דיני העונשין (עבירות שוחד), תשי"ב — 1952²,
יראו את עובד המוסד כאדם הממלא תפקיד מטעם המדינה.

(1) ע"ד מס' 652, מיום 14.12.36, תוס' 1, עמ' 263.

(2) ספר החוקים מס' 92 מיום ט' באדר תשי"ב (6.3.52), עמ' 126.

99. מינוי בית־דין מקומי
(א) כחברי בית־דין מקומי יתמנו שופט־שלום, או המוכשרים לפי החוק להתמנות שופט־שלום (להלן — שופט מקצועי), ונציגי ציבור.
(ב) שופטים מקצועיים לבית־דין מקומי יתמנו על־ידי שרהמשפטים לאחר התייעצות עם שרהעבודה; נציגי הציבור לבית־דין מקומי יתמנו על־ידי שרהמשפטים על־פי המלצת שרהעבודה שתנתן לאחר התייעצות עם המועצה.
(ג) השופט המקצועי יהיה אב בית־הדין.
(ד) הודעה על המינויים תפורסם ברשומות.
100. הרכב בית־דין מקומי
(א) בית־דין מקומי ידון בשלושה, שהם שופט מקצועי ושני נציגי ציבור.
(ב) אב בית־דין, או הקשיש שבהם, אם יש בבית־הדין יותר מאב בית־דין אחד, יקבע את התור שלפיו ישבו בדין חברי בית־הדין המקומי שהם נציגי ציבור.
101. מינוי בית־דין לערעורים
(א) כחברי בית־הדין לערעורים יתמנו שופט בית־משפט מחוזי, או המוכשרים לפי החוק להתמנות כשופט בית־משפט מחוזי.
(ב) חברי בית־הדין לערעורים יתמנו על־ידי שרהמשפטים לאחר התייעצות עם שרהעבודה.
102. הרכב בית־הדין לערעורים
(א) בית־הדין לערעורים ידון בשלושה.
(ב) אב בית־הדין לערעורים, או אם יש בבית־הדין לערעורים יותר מאב בית־דין אחד — הקשיש שבהם, יקבע מי מהשופטים האחרים ישבו בדין.
103. שטח השיפוט
שרהמשפטים, בהסכמת שרהעבודה, יקים בצו את בתי־הדין המקומיים ויקבע בו את שטח שיפוטו של כל אחד מהם; שטח השיפוט של בית־הדין לערעורים הוא כל השטח שבו חל משפט מדינת־ישראל.
104. סמכות בית־הדין
לבית־הדין המקומי תהיה סמכות יחודית לדון ולפסוק בכל תביעה —
(1) של הזכאי לגימלה, או של האדם אשר לידי ניהול הגימלה, הטוענים שקופחו בזכותם או שלא הוחלט תוך הזמן הקבוע בתקנות בתביעה, שהגישו בהתאם לפרק הרביעי בחלק זה;
(2) של המוסד נגד מבוסח, או נגד מי שהיה מבוסח, או נגד כל אדם שיתבע לתשלום דמי ביטוח וכן חבר עה של המוסד נגד מעביד לפי סעיף 49;
(3) של מבוסח, או של מי שהיה מבוסח, או של הנתבע לתשלום דמי ביטוח, או של הטוען שהוא מבוסח, נגד המוסד בכל ענין הנוגע לביטוח לפי חוק זה;
(4) של מבוסח נגד מעביד לתשלום תמורת דמי פגיעה;
(5) שבין המוסד ובין שירות רפואי מוסמך בכל ענין הנובע מההסכם ביניהם או מתקנות לפי סעיף 19 (ז).

91. האקטואר
(א) שרהעבודה ימנה את האקטואר של המוסד בהתייעצות עם המועצה.
(ב) נוסף לדין־חשבון האקטוארי, שיצורף לדין־חשבון הכספי השנתי בהתאם לסעיף 87 (ג), יגיש האקטואר של המוסד לשרהעבודה ולמועצה דין־חשבון אקטוארי מלא עם תום שלוש שנים מתחילת תקפו של חוק זה ומאו ואילך עם תום כל שלוש שנות־כספים.
(ג) בפעולתו המקצועית אין האקטואר כפוף להוראות, והמינהלה חייבת להגיש לו את כל העזרה הדרושה לביצוע חובותיו המקצועיות.
92. המצאת מסמכים לשרהעבודה
(א) המינהלה חייבת להגיש לשרהעבודה כל דין־חשבון בון וכל תעודה או פנקס שידרוש השר.
(ב) מבקר המדינה יגיש העתק הדין־חשבון שלו על פעולות המוסד לשרהעבודה ולמועצה, נוסף לאלה שיש להגיש להם העתק דין־חשבון זה לפי סעיף 111 לחוק מבקר המדינה, תש"ט — 1949.¹
- פרק רביעי: תביעות
93. הגשת תביעות
שרהעבודה יקבע בתקנות הוראות בדבר הגשת תביעה לגימלה ודרכי הוכחתה.
94. מועד להגשת תביעות
כל תביעה לגימלה בכסף תוגש תוך שנים־עשר חדשים מיום שבו נוצרה עילת התביעה; אולם ראשי המוסד ליתן גימלה שנתבעה אחרי המועד האמור.
95. החלטת המוסד בתביעות
(א) כל תביעה לגימלה שהוגשה למוסד תתברר על־ידי עובד המוסד שהוסמך לכך על־ידי המינהלה, והוא יחליט אם תינתן הגימלה ובאילו מידה תינתן.
(ב) המוסד יקבע בהוראות לעובדיו באילו ענינים יחליט עובד כאמור בסעיף־קטן (א) על דעת עצמו ובאילו ענינים יזדקק לאישור הממונים עליו.
96. ועדת תביעות
ליד כל סניף המוסד תוקם ועדת־תביעות, אשר תחזיק לעת רשאי עובד כאמור בסעיף 95 (א) להביא כל תביעה, ותיבטח הוא להביא כל תביעה שהחליט בה, אם דרש זאת התובע.
97. הרכב ועדת התביעות
(א) חברי ועדת התביעות יתמנו על־ידי המועצה.
(ב) ועדת התביעות תפעל בשלושה, אולם אם נעדר אחד מהם לא תיפגע בכך כשרות פעולותיה.
(ג) מנהל סניף המוסד שלידו הוקמה ועדת תביעות יקבע את התור שלפיו יכתנו חברי ועדת התביעות.
- פרק חמישי: בית־דין לביטוח לאומי
98. הקמת בית־הדין
יוקם בית־דין לביטוח לאומי (להלן — בית־הדין) ובו בתי־דין מקומיים (להלן — בתי־דין מקומי) ובית־דין לערעורים (להלן — בית־דין לערעורים).

¹ (ספר החוקים 8 מיום כ"ה באייר תש"ט (24.5.49), עמ' 33.

105. בעלי-הדין

(א) בעלי-הדין לפני בית-הדין יכולים להיות:

- (1) הזכאי לגימלה או האדם אשר לידיו ניתנת הגימלה;
- (2) המוסד;
- (3) מבוסת, או מי שהיה מבוסת, או האדם הנתבע לתשלום דמי ביטוח — או הטוען שהוא מבוסת — הכל לפי הענין;
- (4) מעביד;
- (5) שירות רפואי מוסמך.

(ב) כל נתבע בדין רשאי לבקש שיצרפו כבעלי-דין כל אדם הנמנה עם המפורטים בסעיף-קטן (א).

106. פסק-דין

(א) בית-דין יחליט פה-אחד או ברוב דעות; נחלקו דעות של שלושת חברי בית-הדין בדבר פסק-הדין, תכריע דעת אב בית-הדין.

(ב) פסק-דין סופי של בית-דין מקומי דינו בכל הנור גע להוצאה לפועל כדין פסק-דין סופי של בית-משפט שלום אזרחי, ופסק-דין של בית-דין לערעורים דינו לכל דבר כדין פסק-דין של בית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט לערעורים.

107. זכות ערעור

פסק-דין של בית-דין מקומי ניתן לערעור בשאלת חוק לפני בית-הדין לערעורים.

108. סדרי הדין

(א) בית-הדין לערעורים ובית-דין מקומי יקבעו את סדרי הדין בפניהם, במידה שלא נקבעו בחוק זה או בתקנות לפיו; שר-המשפטים רשאי לקבוע בתקנות סדרי דין לפני בית-הדין.

(ב) בכפוף לנאמר בסעיף-קטן (א) לא יהיה בית-הדין קשור בסדרי הדין הנהוגים בבתי-המשפט, אלא יפעל בדרך שיראנה מועילה ביותר להכרעה מהירה בשאלות הממשיות שלפניו ולמתן הגימלה המגיעת ללא שהייה.

(ג) בית-הדין לא יחייב קשור ביני ראייה וישקול לפי אומד דעתו את חומר ההוכחות שהובאו לפניו.

109. שכר שופטים

שר-העבודה יקבע בתקנות הוראות בדבר שכר חברי בית-הדין; המוסד ישלם לשר-העבודה את השכר שיקבע על מנת לשלמו לחברי בית-הדין; משנקבעה הקצבת האוצר כא' מור בסעיף 42 (ג), ישולם השכר עליידי שר-העבודה מהקצבת האוצר כאמור באותו סעיף.

110. עובדי בית-דין

שכר עובדי בית-הדין שכל תפקידם בפעולות בית-הדין — אם יתמנו עובדים כאלה עליידי שר-העבודה — ישולם לשר-העבודה עליידי המוסד, על מנת לשלמו לעובדים אלה; מש' נקבעה הקצבת האוצר כאמור בסעיף 42 (ג), ישולם השכר עליידי שר-העבודה מהקצבת האוצר כאמור באותו סעיף, והוא הדין לגבי הוצאות מיוחדות בקשר לפעולות בית-הדין.

111. אגרות בית-הדין

כל תביעה לפני בית-הדין פטורה מאגרות בית-דין, וכל כתב-הרשאה שניתן בקשר להופעה לפני בית-הדין פטור ממס בולים.

פרק ששי: ענשים וביצוע

112.

(א) אדם שעבר אחת העבירות האלה:

- (1) במרמה, או ביודעין עליידי העלמת פרטים שיש להם חשיבות לענין, גרם למתן גימלה לפי חוק זה או להגדלתה, בין שהגיעה לידו ובין שהגיעה ליד הוולת;
- (2) מסר הצהרה כוזבת בקשר לדמי ביטוח או העלים עובדות שיש להן חשיבות לענין זה;
- (3) עשה קנוניה עם אדם אחר בקשר להקטנת דמי ביטוח או להגדלת גימלה.

דינו — קנס של 1000 ל"י או מאסר של שנה אחת או שני הענשים כאחד.

(ב) אדם שלא עשה את המוטל עליו בחוק זה או בתקנות לפיו חוץ מחובת תשלום למוסד, דינו — קנס של 50 ל"י בעד כל אדם שבקשר אתו נעברה העבירה.

(ג) אין סעיף זה גורע מאחריותו הפלילית של אדם לפי כל חוק אחר.

113. אחריותם של חברי הנהלה ושל מנהלים חברה, אגודה שיתופית או כל חבר אנשים אחר שעברו אחת העבירות המפורטות בסעיף 112, רואים כאחראי לעבירה גם כל חבר מינהלה, מנהל או פקיד של אותו חבר אנשים ואפשר להביאו לדין ולהענישו כאילו עבר הוא את העבירה אם לא הוכיח אחד משני אלה:

- (1) שהעבירה נעברה שלא בידיעתו;
- (2) שנקט בכל האמצעים הנאותים כדי להבטיח שהיו ראות חוק זה בקשר לעבירה הנידונה יקוימו.

114. בית-המשפט המוסמך שופט שלום הוא המוסמך לדון בכל תביעה לפי הסעיף פים 112 ו-113.

115. ביצוע שר-העבודה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

116. העברת סמכויות שר-העבודה רשאי להעביר מסמכויותיו לפי חוק זה, להוד ציא את הסמכות להתקין תקנות ואת הסמכויות לפי הסעיפים 74 (ג), 80, 85 (ב), 86, 91, 99, 101 (ב) ו-103.

117. הוראות מעבר שר-העבודה רשאי, לפני תחילת תקפו של חוק זה, ללחח כספים בשם המוסד לכיסוי הוצאות הקשורות בהפעלת החוק.

118. תחילת תוקף חוק זה יכנס לתקפו ביום כ"ז באדר ב', תשי"ד (1 באג' ריל 1954).

תוספת ראשונה

קצבת זקנה (סעיף 6)

1. קצבת הזקנה מורכבת מקצבת-יסוד ומתוספת יוקר עליה לפי התוספת השמינית.

2. קצבת-היסוד היא:

למבוסח בלא תלויים	15.— ל"י
למבוסח שתלוי בו אדם אחד	22,500 ל"י
למבוסח שתלויים בו שני אנשים	28,500 ל"י
למבוסח שתלויים בו יותר משני אנשים	34.— ל"י

8. חורה האלמנה ונישאה — תפקע זכותה לקצבה. אך המוסד ישלם לה מענק 180 ל"י.

9. אלמנה שבשעת פטירתו של המבוטח היא זכאית למענק, שוב לא תהא זכאית לקצבה בזכותו של אותו מבר, טה, להוציא אלמנה כאמור שילדה למבוטח ילד אחרי מותו, שלגביה ייוקף תשלום המענק על חשבון קצבה המגיעה לה.

10. אלמנה שזכותה לקבל קצבה לפי הסעיפים 5 ו-6 לתוספת נפסקה שלא על-ידי נישואיה, יראה לענין זכותה לקצבה לפי שאר סעיפים כאילו נפטר המבוטח ביום שבו נפסקה זכותה לקצבה.

11. ילדים שהניח אחריו המבוטח ואין אלמנה זכאית לקבל בשבילם תוספת לפי סעיף 6 לתוספת, ישלם המוסד בעדם קצבה, שהיא — לילד אחד — חמש-עשרה ל"י; לשני ילדים — עשרים ושחים וחצי ל"י;

לשלושה ילדים — עשרים ושמונה וחצי ל"י;

לארבעה ילדים ויותר — שלשים וארבע ל"י.

שרה-העבודה רשאי לקבוע בתקנות לידי מי ישלמו את הקצבה לפי סעיף זה, ואם אין היא משתלמת במלואה לידי אדם אחד, כיצד יחלקוה.

12. היה המבוטח שבזכותו משתלמת הקצבה מבוטח יותר מעשר שנים ושולמו כל דמי הביטוח — מגדילים את הקצבות המשתלמות לפי תוספת זו ב-2% לכל שנת ביטוח שמעל לעשר שנות הביטוח הראשונות, שבעדה שולמו דמי הביטוח, ובלבד שהגדלה האמורה לא תעלה על 50% מהקצבה שהיו משלמים לולא הוראות סעיף זה.

13. סך כל כסומי-היסוד שישולמו בזכות מבוטח אחד לפי תוספת זו, לא יעלה על שלוששים וארבע ל"י לחודש, או על 51 ל"י לחודש כשמגדילים את הקצבה לפי סעיף 12 לתוספת זו.

14. היו תובעים קצבה יותר מאדם אחד ובגלל הוראות סעיף 13 לתוספת זו אי-אפשר לספק את תביעותיהם במלואן, יפסוק בית-הדין לביטוח לאומי למי ישלמו את הקצבה או כיצד תחולק הקצבה, בהתחשב במצבם של התובעים; אולם אם הוגש הסכם בכתב של התובעים כאמור בענין תשלום הקצבה או חלוקתה, תשלום הקצבה, או תחולק, לפי ההסכם.

תוספת שלישית

ר י פ ו י ל נ פ ג ע י ע ב ו ד ה

(סעיף 18)

1. ריפוי — לרבות אישפוז, רפואות ומכשירים אורטו-פדיים ותיוראפטיים, אספקתם, תיקונם או החלפתם, יינתנו במידה שהפגיעה בעבודה ותוצאותיה מחייבים זאת; היקפו ודרכו של הריפוי ייקבע בתקנות.

2. היה אדם זכאי לגימלה שבתוספת זו, ידאג המוסד להסיעו למקום שבו תינתן הגימלה ולהחזירו ממנו, או ישלם לו דמי הנסיעה, והכל במידה ובאופן שייקבע בתקנות.

3. המוסד רשאי, במסגרת התקנות ובאישור השר, לתת בעניני ריפוי והסעה הוראות משלימות שיפורסמו בדרך שירר השר.

4. תקנות לפי תוספת זו יותקנו בהתייעצות עם שר הבריאות, וטענות אישור ועדת-העבודה של הכנסת.

3. היה אדם מבוטח למעלה מעשר שנים לפני התאריך שבו הגיעה לו לראשונה קצבת זקנה, תוגדל קצבת הזקנה ב-2% לכל שנת ביטוח שלמעלה מעשר שנות הביטוח הראשונות, שבעדה שולמו דמי ביטוח הזקנה, אך לא תוגדל קצבת הזקנה מכוח סעיף זה ביותר מ-50%.

4. מבוטח שלא פרש מכל משלח-יד, לאחר שהגיע לגיל המזכה לקצבת זקנה אילו פרש מכל משלח-יד — תוגדל קצבת הזקנה שהוא זכאי לה לפי הסעיפים הקודמים ב-5% לכל שנה שבה המשיך במשלח-יד, ושבעדה שולמו דמי הביטוח, אך לא תוגדל קצבת הזקנה מכוח סעיף זה ביותר מ-25%.

5. היה המבוטח זכאי לקצבה בגלל פרישתו מכל משלח-יד וחזר לעסוק במשלח-יד, יופסק תשלום הקצבה עד שיחזר ויפרוש מכל משלח-יד; ואולם שנות העבודה שבהם הופסק תשלום הקצבה יבואו במנין השנים לגבי הגדלת הקצבה לפי סעיף 4 לתוספת זאת.

תוספת שניה

ק צ ב ה ו מ ע נ ק ל א ל מ נ ה א ו ל י ת ו מ י מ

(סעיף 9)

1. בתוספת זו —

(1) אלמנה פירושו — מי שהיתה אשתו של המבוטח בשעת פטירתו, להוציא —

(א) מי שהיתה אשתו פחות משנה ולא ילדה ילד למבוטח;

(2) כל מקום שמדובר בגילה של אלמנה, פירושו — גילה בשעת פטירתו של המבוטח; כל מקום שנקוב סכום לגימלה פירושו סכומי-יסוד, שעליו יש להוסיף תוספת יוקר לפי הקבוע בתוספת השמינית.

2. אלמנה שהיא בת חמישים ומעלה ישלם לה המוסד קצבה חמש-עשרה ל"י.

3. אלמנה שלא מלאו לה עדיין חמישים שנה, אך כבר מלאו לה ארבעים שנה, ישלם לה המוסד קצבה שהיא — אם מלאו לה 45 — אחת-עשרה ל"י ועוד מאתיים וחמשים פרוטות; אם לא מלאו לה 45 — שבע ל"י ועוד חמש מאות פרוטות.

4. אלמנה שלא מלאו לה ארבעים שנה ואינה זכאית לקצבה תוספת זו — ישלם לה המוסד מענק 180 ל"י.

5. אלמנה שערב פטירתו של המבוטח לא היתה מסוגלת לכלכל עצמה מעבודה, ישלם לה המוסד, כל זמן שאין היא מסוגלת כאמור, קצבה חמש-עשרה ל"י, אף אם לא מלאו לה חמישים שנה.

6. אלמנה שעמה ילדים, ישלם לה המוסד כל זמן שהיא לדים עמה קצבה חמש-עשרה ל"י, יהיה גילה אשר יהא, ותו"ספת ילדים, שהיא — לילד אחד — שבע ל"י ועוד חמש מאות פרוטות:

לשני ילדים — שלוש-עשרה לירות ועוד חמש מאות פרוטות; לשלושה ילדים ויותר — תשע-עשרה לירות.

7. בשום פנים לא יהיה סך כל הקצבה המשתלמת לאלמנה לפי סעיף 6 לתוספת זאת קטן מן המענק שהיו משלמים לה אילו לא היו עמה ילדים.

תוספת רביעית

ד מ י פ ג י ע ה ב ע ב ו ד ה

(סעיף 20)

1. דמי פגיעה בעבודה ישולמו בעד פרק הזמן שבו אין המבוטח מסוגל לעבודתו ולעבודה מתאימה אחרת כתוצאה מהפגיעה בעבודה, והוא נזק לטיפול רפואי, לשיקום או להחלמה, אך לא ישולמו בקשר לפגיעה אחת יותר מדמי פגיעה בעד 26 שבועות.

2. בעד יום הפגיעה לא ישולמו דמי פגיעה בעבודה, אולם המעביד ישלם לנפגע שכר אותו יום.

3. בעד שלושת הימים הראשונים שבהם לא היה המבוטח מסוגל לעבודתו ולעבודה מתאימה אחרת כתוצאה מהפגיעה, לא ישולמו דמי פגיעה אלא אם היה המבוטח לא מסוגל לעבודה כאמור 14 ימים לפחות.

4. מבוטח שעדיין אינו מסוגל לעבודתו, אך התחיל לעבוד על-פי תעודת רופא שהוסמך לכך על-ידי המוסד והקובעת כי העבודה עלולה להחיש את החלמתו, לא יפסיד עקב העבודה בלבד את הזכות לדמי פגיעה.

5. מבוטח שמעבירו משלם דמי ביטוח מופחתים לפי סעיף 38 לחוק לא ישולמו לו דמי פגיעה בקשר לתאונת עבודה.

6. לאסיר או לעציר או למי שנמצא במעצר או במוסד על-פי פקודת העבריינים הצעירים, 1937, לא ישולמו דמי פגיעה.

7. דמי פגיעה ליום הם שלושה רבעים משכר עבודתו הרגיל של המבוטח, אך לא יותר מ-5 ל"י.

8. שכר העבודה הרגיל, לענין סעיף 7 לתוספת זו, הוא הסכום היוצא מחלוקת שכר רבע השנה, שקדם ליום שבערו מגיעים לראשונה דמי פגיעה, ב-90. שר-העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות לחישוב שכר העבודה הרגיל במקרים שבהם החישוב לפי סעיף זה לא ישקף, לדעתו, נאמנה את שכר העבודה הרגיל של המבוטח.

9. לשם קביעת סכום דמי הפגיעה למבוטח לפי סעיף 16(א) פסקות (2) עד (6) לחוק, יראו את הסכום ששימש יסוד לחישוב דמי הביטוח כשכר עבודתו של המבוטח.

10. שר-העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות נוספות ומשלימות בדבר חישוב שכר העבודה הרגיל לענין תוספת זו, ורשאי הוא, באישור ועדת-העבודה של הכנסת, לשנות את מאקסימום דמי הפגיעה כאמור בסעיף 7 לתוספת זו, בשים לב לתנודות בשכר העבודה.

תוספת חמישית

ק צ ב ה א ו מ ע נ ק ל נ כ ה ע ב ו ד ה

(סעיף 21)

1. למבוטח שהוא נכה כתוצאה מפגיעה בעבודה ודרגת נכותו פחותה מ-25% ואינה פחותה מ-5%, ישלם המוסד מענק בסכום המתקבל מהכפלת מספר האחוזים בשלוש ובדמי הפגיעה לשבוע ימים שהיו מגיעים לו לפי התוספת הרביעית אילו היה בלתי-מסוגל לעבודה.

2. לנכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-25% אך פחותה מ-50% ישלם המוסד קצבה לפי סעיף 4 לתוספת זו.

על-פי בקשת הנכה ובהסכמת המוסד, אם הוא טבור כי מצבו ועתידו הכלכלי של הנכה מצדיקים זאת, ישלם המוסד, במקום הקצבה, מענק בסכום המתקבל מהכפלת כל דרגת הנכות בשלוש ובדמי הפגיעה לשבוע ימים שהיו מגיעים לו לפי התוספת הרביעית אילו היה בלתי-מסוגל לעבודה.

3. נכה שדרגת נכותו היא 100%, ישלם לו המוסד קצבת נכות. קצבת הנכות לחודש תהיה שווה לדמי הפגיעה ליום שנשתלמו למבוטח כפול שלושים. חל שינוי באינדקס יוקר המחיה, שלפיו משתלמת חוספת יוקר לעובדי המדינה מאז שולמו לראשונה דמי הפגיעה, תקטן או תגדל קצבת הנכות בהתאם לתנודות האינדקס באותו תאריך.

4. נכה שדרגת נכותו פחותה מ-100%, אך אינה פחותה מ-25%, ישלם לו המוסד קצבת נכות חדשית בסכום שהיחס בינו לבין הקצבה שהיתה משתלמת אילו היתה דרגת נכותו 100% שווה ליחס שבין אחוז דרגת נכותו לבין מאה.

5. היה הנכה בתוקף זכותו לפי סעיף 18 לחוק במקום שבו נותנים לו אכסון וכלכלה, רשאי המוסד להקטין בשיעור שנקבע בתקנות את הקצבה שהוא זכאי לה בעד הזמן שבו נמצא הנכה באותו מקום, ובלבד שהניכוי לא יעלה על הוצאות כלכלתו במקום האמור.

6. נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-50%, ויש לו לדעת המוסד הכנסה קבועה המספיקה לפרנסתו או סיכוי מבוסס להכנסה כאמור, רשאי המוסד בהסכמת הנכה לשלם לו מענק במקום קצבה לפי תוספת זאת, המענק יהיה בסכום המתקבל מהיוון (קפיטליזציה) הקצבה האחרונה, בהתאם להוראות ששר-העבודה יקבע בתקנות לפי חוק זה.

7. עלתה דרגת נכותו של נכה אחרי קבלת מענק לפי תוספת זו, עד כדי לזכותו בקצבה לפיה, ינוכה מהקצבה הא' מורה הסכום שבו עורף המענק האמור על סך כל הקצבות שהיו משתלמות לו מהיום שבו היה זכאי לראשונה למענק עד ליום שבו היה זכאי לקצבה עקב עליית הדרגה של נכותו, אילו סעיף 4 לתוספת זאת היה חל על דרגת הנכות שזיכתו למענק.

8. רופא או ועדה רפואית תקבע לפי בקשת הנכה או המוסד, הכל כפי שייקבע בתקנות, את דרגת הנכות לענין תוספת זאת לפי מבחנים ובהתאם לעקרונות ששר-העבודה יקבע בתקנות לאחר ההייעצות בשר-הבריאות.

אופן מינויים של רופאים, הרכבת ועדות רפואיות וסדרי עבודתן ייקבעו בתקנות.

9. הרואה עצמו נפגע על-ידי החלטה של רופא או של ועדה רפואית, רשאי בתנאים שייקבעו בתקנות, לערער עליה בפני הוועדה הרפואית לערעורים.

אופן הרכבת הוועדה הרפואית לערעורים, סמכויותיה וסדרי עבודתה ייקבעו בתקנות.

10. בקביעת דרגת הנכות לא ישימו לב לכל מום, או ליקוי מלידה או כתוצאה ממחלה, מתאונה, או מכל סיבה אחרת שהיו לפני הפגיעה שבקשר אתה מוערכת דרגת הנכות וכן לכל מום, פגם או ליקוי שבאו ממחלה, מתאונה או מכל סיבה אחרת, אחרי תאונת עבודה כאמור, אם אינם תוצאה ישירה מאותה תאונה.

11. קביעת דרגת הנכות לפי הסעיפים 8 או 9 לתוספת

לילד אחד — 60% מקצבת הנכות לפי סעיף 3 שבתוספת החמישית שהיתה משתלמת למבוטח אילו דרגת נכותו היתה 100% ;

לשני ילדים — 80% מקצבת הנכות כאמור ;

לשלושה ילדים — 90% מקצבת הנכות כאמור ;

לארבעה ילדים ויותר — 100% מקצבת הנכות כאמור.

שרהעבודה רשאי לקבוע בתקנות לידי מי ישלמו את הקצבה לפי סעיף זה, ואם אין היא משתלמת במלואה לידי אדם אחר, כיצד יחלקוה.

12. הניח אחרי המבוטח אלמנה הזכאית לקצבה או ילדים הזכאים לקצבה וגם תלויים אחרים, ישלם המוסד לתלויים האחרים קצבה השווה לסכום שלפי הסעיפים 6 או 11 לתוספת זו היה מתווסף לקצבה המשתלמת לאלמנה או לילדים, אילו אותם תלויים היו ילדים שהניח אחרי המבוטח, ובלבד שסך כל הקצבאות לא יעלו על 100% מהקצבה שהיתה משתלמת למבוטח, לפי סעיף 3 לתוספת החמישית, אילו דרגת נכותו היתה 100%.

13. לא הניח אחרי המבוטח אלמנה הזכאית לקצבה או ילדים הזכאים לקצבה, הרי אם הניח תלויים אחרים, ישלם להם המוסד קצבה באחוזים מקצבת הנכות שהיתה משתלמת למבוטח לפי סעיף 3 לתוספת החמישית, אילו דרגת נכותו היתה 100% ; והם —

לחלוי יחיד — 50% ;

לשני תלויים — 75% ;

לשלושה תלויים — 90% ;

לארבעה תלויים ויותר — 100%.

14. שרהעבודה רשאי לקבוע בתקנות לידי מי ישלמו את הקצבאות לפי הסעיפים 12 ו-13 לתוספת זו, ואם אין היא משתלמת במלואה לידי אדם אחר, כיצד יחלקוה.

15. תלויים שהמוסד אישרם כתלויים חקיקים לפי הסעיף 22 (ב) (3) לחוק, תופחת הקצבה המשתלמת להם לפי הסעיפים 12 ו-13 לתוספת זו באופן יחסי למידת תלותם כפי שאושרה על-ידי המוסד.

16. בשום פנים לא יעלה סך כל הקצבאות המשתלמות לפי תוספת זו על קצבת הנכות שהיתה משתלמת לפי התוספת החמישית לאדם שבזכותו משתלמת הקצבה לפי תוספת זו. היו תובעים קצבה לפי תוספת זו יותר מאדם אחד ובגלל הוראות סעיף זה אי אפשר לספק את כל התביעות במלואן, יפסקו בית-הדין לביטוח לאומי למי ישלמו את הקצבה או כיצד תחולק הקצבה, בהתחשב במצב הכלכלי של התובעים ובמידת תלותם באדם שבזכותו משתלמת הקצבה ; אולם אם הוגש הסכם בכתב של התובעים כאמור בענין תשלום הקצבה או חלוקתה, תשולם הקצבה או תחולק, לפי ההסכם.

17. היתה קצבה נתבעת על-ידי בני-אדם שונים בגלל פטירתו של מבוטח אחד, כשהאחד תובע לפי תוספת זו והאחר לפי התוספת השניה, לא יעלה סך כל הקצבאות שישלמו לפי חוק זה בזכותו של אותו מבוטח על המאקסימום שנקבע לסך כל הקצבאות המגיעות בזכות אותו מבוטח לפי תוספת זו או על המאקסימום שנקבע לסך כל הקצבאות המגיעות בזכות אותו מבוטח לפי התוספת השניה, הכל לפי הכנס הגדול יותר.

מקום שבגלל הוראות סעיף זה אי אפשר לספק את התביעות של כל התובעים במלואן, יפסקו בית-הדין לביטוח לאומי כיצד יחולק סך כל הקצבאות העומד לחלוקה בין כל

זו היא תנאי מוקדם לכל תביעה בפני בית-דין כמשמעותו בסעיף 98 לחוק והקביעה תחייב את בית-הדין.

12. קצבת הנכות המשתלמת לפי תוספת זאת למבוטח שבעת הפגיעה טרם מלאו לו עשרים ואחת שנה, תוגדל לאחר שמלאו לו עשרים ואחת שנה, כפי שייקבע בתקנות.

תוספת ששית

קצבה או מענק לתלויים בנסגרי עבודה

(סעיף 22)

1. בתוספת זו —

(1) כל מקום שמדובר בגילה של אלמנה פירושו גילה בשעת פטירתו של הנפגע, אם אין כוונה אחרת משתמעת מנוסח הכתוב.

(2) „ילד“ פירושו — מי שהוא בגור תלוי במבוטח על-פי סעיף 22(ב) לחוק.

2. אלמנה שהיא בת חמישים ומעלה ישלם לה המוסד קצבה חדשית בשיעור של 60% מקצבת הנכות שהיתה משתלמת לבעלה, לפי סעיף 3 שבתוספת החמישית אילו דרגת נכותו היתה 100%.

3. אלמנה שהיא בת ארבעים ומעלה, אך טרם מלאו לה חמישים שנה ישלם לה המוסד קצבה חדשית בשיעור של 40% מקצבת הנכות כאמור עד שתגיע לגיל חמישים, ומשהגיעה לגיל חמישים, ישלם לה המוסד 60% מקצבת הנכות כאמור.

4. אלמנה שלא מלאו לה עדיין ארבעים שנה ישלם לה המוסד מענק בסכום השווה לקצבה חדשית לפי סעיף 2 לתוספת זו כפול 36.

5. אלמנה שעבר פטירתו של הנפגע לא היתה מסוגלת לכלכל עצמה מעבודה, ישלם לה המוסד כל זמן שאין היא מסוגלת כאמור, קצבה כאילו מלאו לה חמישים שנה. יהיה גילה אשר יהא. לענין סעיף זה דין אלמן כדין אלמנה.

6. אלמנה שעמה ילדים ויהיה גילה כאשר יהא ישלם לה המוסד, כל זמן שהילדים עמה, קצבה כאמור בסעיף 2 לתוספת זו, ותוספת ילדים באחוזים מקצבת הנכות האמורה באות סעיף, שהם —

לילד אחד — 20%

לשני ילדים — 30%

לשלושה ילדים ויותר — 40%.

7. אלמנה שהיו עמה ילדים ואינם עמה עוד ישלם לה המוסד קצבה כאילו מלאו לה חמישים שנה.

8. חזרה האלמנה ונישאה — תפקע זכותה לקצבה, אך המוסד ישלם לה מענק לפי סעיף 4 לתוספת זו.

9. אלמנה שזכותה לקבל קצבה לפי סעיף 5 לתוספת זו נפסקה שלא על-ידי נישואיה, יראוה, לענין זכותה לקצבה לפי שאר הסעיפים, כאילו נפטר המבוטח ביום שבו נפסקת זכותה לקצבה.

10. אלמנה שבשעת פטירתו של המבוטח היא זכאית למענק, שוב לא תהא זכאית לקצבה בזכותו של אותו מבוטח, להוציא אלמנה שילדה למבוטח ילד אחרי מותו, שלגביה ייוקף תשלום המענק על חשבון הקצבה המגיעה לה.

11. ילדים שהניח אחרי המבוטח ואין אלמנה זכאית לקבל בשבילם תוספת לפי סעיף 6 לתוספת זו — ישלם המוסד כבעדם קצבה —

5. שריהעבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות משלימות בדבר תשלום דמי לידה בעד לידה שלפני זמנה.

6. דמי הלידה לשבוע הם 75% מהשכר השבועי הרגיל של המבוטחת, אך לא יותר מ־35 לירות.

7. „שכר העבודה הרגיל“, לענין סעיף 6 לתוספת זו, הוא הסכום היוצא מחילוק שכר רבע השנה, שקדם ליום שבעדו מגיעים לראשונה דמי לידה, לשלושה עשר. שריהעבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות לחישוב שכריהעבודה הרגיל במקרים שבהם החישוב לפי סעיף זה לא יסקף, לדעתו, בדיוק את שכריהעבודה השבועי הרגיל של המבוטחת.

8. לשם קביעת דמי הלידה לעובדת עצמאית יראו את הסכום ששימש יסוד לחישוב דמי הביטוח כשכרה של המבוטחת.

9. שריהעבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות נוספות ומשלימות בדבר חישוב שכריהעבודה הרגיל לענין תוספת זו, ורשאי הוא, באישור ועדת־העבודה של הכנסת, לשנות את מאקסימום דמי הלידה כאמור בסעיף 6 לתוספת זו, בשים לב לתגודות בשכריהעבודה.

תוספת שמינית

תוספת יוקר

1. תוספת היוקר תשולם לפי אינדקס יוקר המחיה שלפני משתלמת תוספת יוקר לעובדי המדינה.

2. תוספת היוקר תהיה כסכום השווה לחלק המאה של מכפלת האינדקס בסכום היסוד פחות סכום היסוד.

3. חל שינוי בשיטת החישוב של אינדקס יוקר המחיה האמור בסעיף 1 לתוספת זו, רשאי שריהעבודה לשנות, בתקן נות, הוראות הסעיפים 1 ו־2 לתוספת זו, בדבר שיטת החישוב של תוספת היוקר המשתלמת לפי חוק זה, במידה המתחייבת עלימי השינוי בחישוב אינדקס יוקר המחיה.

התובעים, בהתחשב במצב הכלכלי של התובעים ובמידת חלר תם באדם שבזכותו משתלמות הקצבאות; אולם אם הוגש הסכם בכתב של התובעים כאמור בענין תשלום סך כל הקצבאות או חלקותו, ישולם סך כל הקצבאות, או יחולק, לפי ההסכם.

תוספת שביעית

דמי לידה

(סעיף 28)

1. דמי לידה ישולמו בעד פרק הזמן שבו הפסיקה המבוטחת את עבודתה לרגל ההריון או הלידה, אך לא יותר מאשר בעד 12 שבועות.

2. לא יתחילו בתשלום דמי לידה אלא תוך ששה שבועות שלפני יום הלידה המשוער, אך אם חל יום הלידה לפני תקופה זו — יתחילו התשלומים מאותו יום.

3. מבוטחת אינה זכאית לדמי לידה אלא אם היתה מבוטחת עשרה חדשים רצופים לפני התאריך המוקדם ביותר לתשלום דמי הלידה, שבהם שולמו דמי הביטוח בעד תשעה חדשים.

4. על אף האמור בסעיף 3 לתוספת זו ישולמו דמי הלידה —

(1) בעד ששה שבועות, אם היתה המבוטחת, תוך שמונה עשר החדשים שקדמו ליום הלידה המשוער, מבוטחת עשרה חדשים ושולמו דמי הביטוח בעד תקופה זאת;

(2) בשלושה עשר החדשים הראשונים לתקופה של חוק זה — לעובדת שהיתה זכאית לדמי לידה לפי הוראות שבפקודת העובדות של נשים, 1945, או בתקנות שהותקנו על־פיה, אילו היו הוראות אלה בנות־חוקף אותה שעה.

תוספת תשיעית

לוח זיכוי חשבונות של ענפי הביטוח

(סעיף 56)

דמי ביטוח (לפי הסעיפים 35 ו־37)

ענף הביטוח	האחוז לזיכוי הענף	בשנה שתשולם הקצבת האוצר לפי סעיף 42	בשנה שלא משתלמת הקצבת האוצר לפי סעיף 42
ביטוח זקנה וביטוח מוות	80.645%	75.758%	
ביטוח אמהות	19.355%	24.242%	

דמי ביטוח (לפי הסעיף 33)

ענף הביטוח	האחוז לזיכוי הענף	בשנה שתשולם הקצבת האוצר לפי סעיף 42	בשנה שלא משתלמת הקצבת האוצר לפי סעיף 42
ביטוח זקנה וביטוח מוות	92.593%	86.207%	
ביטוח אמהות	7.407%	13.793%	

דמי ביטוח לפי הסעיף 38

ענף הביטוח	האחוז לזיכוי הענף	ביטוח נמנעי עבודה
	100%	

(י' ע"ר 1423 מיום 11.7.45, תוס' 1, עמ' 79.)

הסתייגויות לחוק הנ"ל

י. ריפתיין מציע:

במקום „קצבה” — „מענק”, וכן בכל מקום בחוק.
להוסיף פסיקה (4) זאת:

„(4) עם תום חמש שנים מתחילת תקפו של חוק זה — חמש שנים לפני הנקוב בפסקות קודמות.”

א. וילנסקה מציעה:

להחליף בסעיף זה:

5. (1) הגיל לקבת זקנה הוא 60 בגבר ו־53 באשה;

(2) למבוטח שעבד בארץ כעבודה ששרהעבודה קבע אותה בתקנות כעבודה מפרכת, הגיל לקצבת זקנה הוא 55 בגבר ו־50 באשה.

לסעיף 6

ב. אבניאל מציע:

בהתחלת הסעיף יבוא הסימן (א) ובסופו יבוא סעיף קטן זה:

„(ב) עובד שהגיע לגיל קצבת זקנה חייב לפרוש מעבודתו, אלא אם נקבע אחרת בינו ובין מעסיקו בהסכם שיאושר עלידי שרהעבודה.”

לסעיף 7

א. וילנסקה מציעה:

למחוק את הסעיף.

לסעיף 8

א. וילנסקה מציעה:

למחוק את הסעיף.

לסעיף 9

ב. אבניאל מציע:

בסעיף־קטן (ב) בסופו, יבואו מלים אלה: „אם מגיעים לתלויים בנפטר כאמור לפי ביטוח חובה על־פי חובה חוקית אחרת גימלאות שאינן נופלות מתנאי הגימלאות הניתנות על־פי חוק זה ועל־פי התוספת השניה.”

א. וילנסקה מציעה:

סעיף־קטן (ב) יימחק.

לסעיף 10

ב. אבניאל מציע:

במקום המלים „דמי קבורה” יבואו המלים „דמי הליה והטמנת המת”.

ח. למדן מציעה:

בסעיף־קטן (א) למחוק את המלים החל מ„שילם המוסד לרשות המקומית” ועד הסוף, ובמקומן יבואו מלים אלה: „יטפל המוסד או מי שהעניין הועבר לידיהו על־ידי המוסד בקבורתו וישא בהוצאות הקשורות בכך”.

י. ריפתיין מציע:

במקום המלים „יטפל המוסד לרשות המקומית” ועד „באישור ועדת־הכספים של הכנסת”, יבואו המלים „המוסד ישא בהוצאות הקבורה, כפי שייקבע בתקנות, באישור ועדת־הכספים של הכנסת”.

א. וילנסקה מציעה:

למחוק את סעיף־קטן (ב).

לשם החוק

ב. אבניאל וי. ריפתיין מציעים:

שם החוק יהיה „חוק הביטוח הלאומי (שלב ראשון). תשי”ד — 1953.”

לסעיף 1 (א):

ב. אבניאל מציע:

בהגדרת המונח „עובד” יבוא הסימן „(1)” לפני המלים „בן משפחה” ובסוף ההגדרה תבוא פסיקה זו:

(ב) חבר קיבוץ וחבר כפר שיתופי שטרם מלאו שלוש שנים לחברותו באותו קיבוץ או כפר שיתופי, והמועסק כעבודה שאלמלא עשה אותה הוא, היתה נעשית בידי עובד.

בהגדרת המונח „עובד עצמאי” בסוף יבואו מלים אלה: „וכן חבר קיבוץ או חבר כפר שיתופי, שמלאו שלוש שנים לחברותו באותו קיבוץ או באותו כפר שיתופי, חבר מושב עובדים ואדם שמשלח ידו חקלאות”.

י. ריפתיין מציע:

במקום „עובד עצמאי” יבוא „מבוטח עצמאי” וכן בכל מקום בחוק.

חלק ראשון: ביטוח זקנה וביטוח מוות

לסעיף 3

ח. למדן מציעה:

בסעיף־קטן(א) למחוק פסיקה (2).

ב. אבניאל מציע:

בסעיף־קטן (ב) אחרי המלים „בתקנות” יבואו המלים: „באישור ועדת־הכספים של הכנסת”. בסעיף־קטן (ד) יבואו אחרי המלים „ושרהעבודה רשאי לקבוע בתקנות” המלים „באישור ועדת־הכספים של הכנסת”.

י. ריפתיין מציע:

למחוק את המלים „להוציא” ואת הפסקות (1) ו־(2).

א. וילנסקה מציעה:

בסעיף קטן(א) למחוק את המלה „להוציא” ואת הפסקות (1) ו־(2).

לסעיף 4

ח. למדן מציעה:

בפסיקה (2) (1) יבוא במקום „ארבע־עשרה שנה” „שש־עשרה שנה”, ובפסיקה (2) (1) להוסיף „או שהוא חניך כמשמעותו בחוק החניכות, תשי”ג — 1953.”

י. ריפתיין מציע:

להחליף פסיקה (1) בפסיקה זאת: „(1) מלאו לו ארבע־עשרה שנה” אך לא מלאו לו שמונה־עשרה, ושכרו פחות ממינימום שנקבע עלידי שרהעבודה בתקנות”.

א. וילנסקה מציעה:

בפסיקה (1) יימחקו כל המלים שאחרי „שנתמלאו בה”.

לסעיף 5

ב. אבניאל מציע:

במקום „קצבה” יבוא „מענק”, וכן בכל מקום שהמלה קצבה מופיעה בחוק.

לסעיף 11

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

לסעיף 12

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

תוספת ראשונה

לפיסקה 2

י. ריפתין מציעה:
במקום 15 לירות יבוא 24 לירות;
במקום 22,500 לירות יבוא 36 לירות;
במקום 28,500 לירות יבוא 45 לירות;
במקום 34 לירות יבוא 54 לירות.

א. וילנסקה מציעה:

להחליף בפיסקה זאת "קצבת-היסוד היא למבוטח בלא תלויים — 70% מן השכר הממוצע של עובד המדינה; למבוטח שתלוי בו אדם אחד — 75% מן השכר הממוצע של עובד המדינה; למבוטח שתלויים בו שני אנשים — 80% מן השכר הממוצע של עובד המדינה; למבוטח שתלויים בו שלושה אנשים ומעלה — 90% מן השכר הממוצע של עובד המדינה"

לפיסקה 5

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

תוספת שנייה

לפיסקה 1

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

לפיסקה 2

י. ריפתין מציעה:

במקום "חמש-עשרה ל"י יבוא עשרים וארבע ל"י, וכן ישנו באופן יחסי יתר הסכומים שבתוספת.

א. וילנסקה מציעה:

במקום "חמש-עשרה ל"י" — "70% מן השכר הממוצע של עובד המדינה".

לפיסקה 3

א. וילנסקה מציעה:

במקום "11,250 לירות" יבוא "70% מן השכר הממוצע של עובד המדינה".
במקום "7,500 לירות" יבוא "50% מן השכר הממוצע של עובד המדינה".

לפיסקה 4

א. וילנסקה מציעה:

במקום "180 לירות" יבוא "שלושים ושש כפול משכורת חדשה ממוצעת של עובד המדינה".

לפיסקה 5

א. וילנסקה מציעה:

במקום "חמש-עשרה ל"י" יבוא "70% מן השכר הממוצע של עובד המדינה".

לפיסקה 6

א. וילנסקה מציעה:

במקום "15 לירות" יבוא "70% מן השכר הממוצע של עובד המדינה"; במקום "7,500 לירות" יבוא "5% מן השכר הממוצע של עובד המדינה"; במקום "13,500 לירות" יבוא "10% מן השכר הממוצע של עובד המדינה"; ובמקום "19 לירות" יבוא "20% מן השכר הממוצע של עובד המדינה".

לפיסקה 8

א. וילנסקה מציעה:

במקום "180 לירות" יבוא "שלושים ושש כפול משכורת חדשה ממוצעת של עובד המדינה".

לפיסקה 11

א. וילנסקה מציעה:

במקום "15 לירות יבוא" "70% מן השכר הממוצע של עובד המדינה"; במקום "22,500 לירות" יבוא "75% מן השכר הממוצע של עובד המדינה"; ובמקום "34 לירות" יבוא "80% מן השכר הממוצע של עובד המדינה".

לפיסקה 13

א. וילנסקה מציעה:

למחוק את הסעיף.

לפיסקה 14

למחוק את המלים "ובגלל הוראות סעיף 13 לתוספת זו אי-אפשר לספק את תביעותיהם במלואן".

חלק שני: ביטוח נפגעי עבודה

לסעיף 13

א. וילנסקה מציעה:

למחוק את המלים "אחרי תחילת חקפו של חוק זה".

לסעיף 14

י. ריפתין מציעה:

בסעיף-קטן (א) להחליף פסקה (1) בפיסקה זאת: (1) אירעה בדרכו של המבוטח ממעונו לעבודה וחד זרה, בדרכו ממקום העבודה למקום בו הוא נוהג לסע עוד בעת הפסקות בעבודה וחזרה וכן בדרכו למקום בו משלמים לו את שכר עבודתו וחזרה, חוץ אם הפסיק את דרכו הפסקה של ממש או סטה מהדרך המקובלת וכשההפסקה או הסטיה לא היו למטרה הכרוכה במישרין בחובותיו כלפי מעבידו".

א. וילנסקה מציעה:

להחליף בסעיף זה:

"14. רואים תאונה כתאונה בעבודה אף אם אירעה בדרך לעבודה וחזרה".

י. ריפתין מציעה:

בסעיף קטן (א), בפיסקה (2), למחוק את המלה "ביותר". להוסיף פסקה (3) בזה הלשון:

"(3) אירעה תוך כדי עבודתו במקום שקיימת סכנה חיצונית מיוחדת מסיבת קרבה לגבולות המדינה".

בסעיף-קטן (ב), במקום המלים "שלא בהתאם להוראות חוקית ביחס לעבודתו או שלא בהתאם להוראות שניתנו לו", יבואו המלים "בניגוד להוראה חוקית בריחס לעבודתו או בניגוד להוראות שניתנו לו".

בעבודה לא היה זכאי לתבוע ממעבידו טיצוים שהיו מגיעים לו עקב הפגיעה לפי פקודת הנוזקים האזוריים 1944, אילמלא הוראות סעיף זה.

225. מעסיק רשאי להבטיח את העובדים שלו נגד הסיכונים שבחלק זה בחברת ביטוח, שאושרה לכך על-ידי שר-העבודה, ומשעשה כן חייבת חברת הביטוח לגבי עובדיו של אותו מעביד בכל החיובים שהמוסד חייב בהם כלפיהם.

תוספת שלישית

פיסקה 1

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את המלים „היקפו ודרכו של הריפוי ייקבעו בתקנות“.

תוספת רביעית

פיסקה 1

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את המלים „אך לא ישולמו בקשר לפגיעה אחת יותר מדמי פגיעה בעד 26 שבועות“.

פיסקה 3

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

פיסקה 5

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

פיסקה 6

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

פיסקה 7

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בפיסקה זאת: „דמי הפגיעה ליום הם סכום השווה למלוא שכר עבודתו הרגיל של הנפגע“.

פיסקה 8

א. וילנסקה מציעה:
במקום „רבע השנה“ יבוא „החודש“ ובמקום „90“ יבוא „30“, ולמחוק את המלים החל מ„שר-העבודה רשאי לקבוע“.

פיסקה 10

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בפיסקה זאת:
„דמי הפגיעה יותאמו מזמן לזמן לשכר שהנפגע היה מקבל אילו המשיך לעבוד“.

תוספת חמישית

פיסקה 1

א. וילנסקה מציעה:
להוסיף את המלים „הנכה זכאי לבחור בין מענק לפי סעיף זה ובין קצבה לפי סעיף 4 שבתוספת זו“.

פיסקה 4

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בפיסקה זאת: „נכה שדרגת נכותו פחותה מ-10% ישלם לו המוסד קצבה בסכום השווה להפסד השכר כתוצאה מהפגיעה“.

פיסקה 5

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

ח. למדן מציעה:

בסעיף-קטן (א), פיסקה (1), למחוק את המלים „או מי שסטה מהדרך המקובלת“ „או הסטיה“. בסעיף-קטן (ב), במקום „ארבעה שבועות“ יבוא „שבוע“.

לסעיף 16

א. וילנסקה מציעה:

בפיסקה (1) למחוק את כל המלים שאחרי „עובד“.

לסעיף 19

ב. אבניאל מציע:

(1) בסעיף-קטן (א), אחרי המלים „ינתנו“ יבואו המלים „במשך שנתיים מיום תחילת תקפו של חוק זה“

(2) בפיסקה (3), בסופה יבואו מלים אלה:
„ושפעולותיו לענין סעיף זה יעמדו תחת פיקוחו של שר-הבריאות“

(3) הסעיפים הקטנים (ו) ו-(ז) יסומנו כ-(ז) ו-(ח), ואחרי סעיף-קטן (ה) יבוא סעיף-קטן זה:

„(ו) לא ישתמש שר-העבודה בסמכויותיו לפי הסעיפים הקטנים (ד) ו-(ה) אם יש בשימוש זה כדי להפלות בפועל את קופת-חולים ומוסדות לביטוח רפואי המוסמכים, הפועלים בשטח הריפוי, ההחלמה והשיקום הרפואי“.

לסעיף 20

י. ריפתין מציע:

להוסיף אחרי „עבודה מתאימה אחרת“ את המלים „המצוייה באותו מקום או בקרבתו“.

ח. למדן מציעה:

למחוק את המלים „ואף לא לעבודה מתאימה אחרת“.

לסעיף 22

י. ריפתין מציע:

בסעיף-קטן (ב), פיסקה (2), להוסיף אחרי המלים „ילד מאומץ“, את המלים „ילד שמחוץ לגישואים“, ואחרי המלים „שכל פרנסתו“ להוסיף את המלים „או חלקה“. בסעיף-קטן (ב), פיסקה (4), להוסיף אחרי המלים „וכל פרנסתם“ את המלים „או חלקה“.

א. וילנסקה מציעה:

בסעיף-קטן (ב), פיסקה (1), למחוק את המלים שאחרי המלה „מותו“; בפיסקה (4) למחוק את המלים „הגרים בביתו של המבוטח לפחות שנים-עשר חודש לפני ה-פגיעה“; בפיסקה (5) למחוק את המלים שאחרי „לכלכל עצמו“.

לסעיף 23

א. וילנסקה מציעה:

למחוק את הסעיף.

לסעיף 24

א. וילנסקה מציעה:

למחוק סעיף-קטן (ב).

לסעיף 25

ב. אבניאל מציע:

אחרי הסעיף ייוספו סעיפים אלה:

„25א. פטור מאחריות לפי פקודת הנוזקים האזוריים 1944.

עובד שמגיעה לו גימלה לפי חוק זה עקב פגיעה

פיסקה 6

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

פיסקה 8

א. וילנסקה מציעה:
למחוק החל מהמלים "תוספת זאת" ועד הסוף.

פיסקה 10

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

תוספת ששית

פיסקה 2

א. וילנסקה מציעה:
100% במקום 60%.

פיסקה 3

א. וילנסקה מציעה:
למחוק — אם תתקבל ההסתייגות לפיסקה 2.

חלק שלישי: ביטוח אמהות

לסעיף 27

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בסעיף זה: "כל אשה מבטחת לפי חלק זה".

לסעיף 29

ח. למדן וי. ריפתין מציעים:
למחוק פיסקה (3).

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

לסעיף 30

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בסעיף זה: "מבטחת זכאית — ואם איננה בחיים זכאי בעלה או האפוטרופוס על הגולה, הכל לפי הענין — לקבל מהמוסד מענק לידה בשווי של חודש משכורת של המבטחת, ואם היא לא עבדה — בשווי של חודש משכורת ממוצעת של עובד המדינה".

תוספת שביעית

פיסקה 3

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

פיסקה 4

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

פיסקה 5

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בפיסקה זאת:

"דמי הלידה בעד לידה שלפני זמנה הם כדמי הלידה בעד לידה בזמנה".

פיסקה 6

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

פיסקה 7

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

פיסקה 9

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

חלק רביעי: כספים

לסעיף 33

י. ריפתין וח. למדן מציעים:
במקום 2.9% יבוא 4.9%

ב. אבניאל מציע:
במקום 2.9% יבוא 4.9%

לסעיף 34

א. וילנסקה מציעה:
למחוק סעיף קטן (ב).

לסעיף 35

י. ריפתין וח. למדן מציעים:
במקום 3.3% יבוא 3.1%

לסעיף 37

י. ריפתין וח. למדן מציעים:
במקום 3.3% יבוא 3.1%

ב. אבניאל מציע:
במקום 3.5% יבוא 7.3%

לסעיף 38

א. וילנסקה מציעה:
למחוק סעיף קטן (ב).

לסעיף 39

ב. אבניאל מציע:

בסעיף קטן (א) בפיסקה (1) יימחקו המלים: "אם אינו חבר אגודה שיתופית העובד במפעל האגודה". פיסקה (א) — תימחק. בסעיף קטן (ג), לאחר המלים "שר העבודה" יבואו המלים "באישור ועדת הכספים של הכנסת".

לסעיף 40

י. ריפתין מציע:
במקום 1.4% יבוא 1%.

ב. אבניאל מציע:
במקום 1.4% יבוא 3.4%

א. וילנסקה מציעה:
למחוק סעיף קטן (ב).

לסעיף 41

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את המלים החל מ"אולם אם לא ניכה" ועד הסוף.

לסעיף 42

ב. אבניאל מציע:
בסעיף קטן (א), במקום 10% יבוא 33.3% ובמקום 45% יבוא 33.5%.

בסעיף קטן (ג), במקום המלים החל מ"2.7% במקום 2.9%" ועד סוף הסעיף, יבואו מלים אלה: "4.7% במקום 4.9%, שיעורי דמי הביטוח לפי הסעיפים 35 ו-37 — יהיו 7.1% במקום 7.3% והאחוז משכרו של עובד שמעביד רשאי לנכותו לפי סעיף 40 (ב) יהיה 3.3% במקום 3.4%".

תקופת ההכשרה של מי שהיה חבר בקופת כאמור ולקידום גיל קצבת הזקנה של אדם כאמור.

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בסעיף זה: „עם תחילת תקפו של חוק זה יוחזר לעובדים כספי קופות התגמולים“.

חלק חמישי: שונות

לסעיף 61

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

לסעיף 64

א. וילנסקה מציעה:
בסעיף קטן (ב), להוסיף את המלים „להוציא דמי לידה“ אחרי המלים „גימלאות שונות“.

לסעיף 65

א. וילנסקה מציעה:
למחוק סעיף קטן (א).

לסעיף 67

ב. אבניאל מציע:
בסעיף קטן (ב), במקום המלים „ששה חדשים“ יבואו המלים „שלושה חדשים“, המלים „על-פי אישור המוסד“ יימחקו, ובסופו של הסעיף הקטן יוספו המלים „בהתאם לתקנות“.

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

בסעיף קטן (ב), למחוק את המלים החל מ„עבר הזכאי לגימלה“ ועד הסוף.

לסעיף 70

ב. אבניאל מציע:
בסעיף קטן (ג) יוספו המלים „באישור ועדת-הכספים של הכנסת“ אחרי המלים „שר-העבודה“. סעיף קטן (ה) יימחק.

לסעיף 71

י. ריפתין מציע:
אחרי המלים „שר-העבודה“ יוספו המלים „באישור מועצת המוסד“.

חלק ששי: המוסד

לסעיף 74

י. ריפתין מציע:
להחליף בסעיף זה:

„74. (א) הרשות העליונה של המוסד היא מועצת המוסד (להלן — המועצה) שתיבחר על-ידי כלל המבוטחים. (ב) תקופת כהונתה של המועצה היא ארבע שנים“.

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בסעיף זה:

„(א) הרשות העליונה של המוסד היא מועצת המוסד (להלן — המועצה), שתהיה מורכבת מנציגי כל ארגוני העובדים, בהתאם למספר חבריהם; (ב) תקופת כהונתה של המועצה היא ארבע שנים“.

א. וילנסקה מציעה:

בסעיף קטן (א) יבוא 60% במקום 10% ו-75% במקום 45%; בפסקה (2) למחוק החל מהמלים „ובלבד שחך כל ההקצבה“ ועד הסוף.

י. ריפתין וה. למדן מציעים:
למחוק סעיף קטן (ב).

לסעיף 44

ב. אבניאל מציע:

להוסיף בסעיף קטן (ב) את המלים „בתנאי ששליש מחברי הוועדה ימונו מרשימת מועמדים שתוגש למועצה על-ידי ארגוני העובדים, שליש מרשימת-מועמדים שתוגש למועצה על-ידי ארגוני המעבידים ושליש מנציגי ציבור בלתי-תלויים“.

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

לסעיף 45

ב. אבניאל מציע:

במקום סעיף 45 יבוא סעיף זה: „ועדה שמונתה על-יד מועצת המוסד, המורכבת מנציגי עובדים, מנציגי מעסיקים ומנציגי ציבור בלתי-תלויים תבחן בתום כל שתי שנות-כספים את הכנסות המוסד והוצאותיו ולפי מסקנותיה של הוועדה ישנה שר-העבודה, בצו שניתן באישור ועדת-הכספים של הכנסת, את דמי הביטוח הקבועים בחלק זה, וכן את המאכסימום ואת המינימום של הכנסה שלפיה משתלמים דמי ביטוח“.

א. וילנסקה מציעה:

להוסיף בסעיף קטן (א) ובסעיף קטן (ב) את המלים „בתנאי שיגדילו את הגימלאות“, ולמחוק סעיף קטן (ג).

לסעיף 50

ה. למדן מציעה:

להוסיף את המלים „אלא אם הוכח למוסד כי המבוטח היה מחוסר-עבודה בתקיפת הפיגור“.

א. וילנסקה מציעה:

למחוק את הסעיף.

ה. למדן מציעה:

בסעיף קטן (ב), להוסיף את המלים „הוראות סעיף קטן זה חלות לגבי מבוטח שהיה מחוסר-עבודה בתקופת הפיגור“.

לסעיף 57

ב. אבניאל מציע:

במקום סעיף 57 יבוא סעיף זה:

(א) כל קופות התגמולים וקופות הפנסיה מפורקות בזה. (ב) כספי קופות התגמולים וקופות הפנסיה שהיו קיימות עד לתחילת תקפו של חוק זה ונכסיהן מוקנים בזה למוסד. המוסד ישתמש בכספים ובנכסים אלה למטרות הבאות, כולן או מקצתן: לקרן שמורה להגדלת גימלאות למי שהיה חבר בקופה כאמור, שתוך חמש שנים מתחילת תקפו של חוק זה יפרוש מהעבודה, להפחתת דמי ביטוח לפי חוק זה המשתלמות על-ידי עובד שהיה חבר בקופה כאמור, ובלבד שההפחתה לא תעלה על מחצית דמי הביטוח ולא תינתן לתקופה העולה על חמש שנים מתחילת תקפו של חוק זה, וכן לקיצור

ב. אבניאל מציע:

להחליף בסעיף זה:

„(א) הרשות העליונה של המוסד והנושאת באחריות לפעולותיו היא מועצת המוסד (להלן — המועצה).

(ב) המועצה תמונה עליידי שר־העבודה באישור ועדת־העבודה של הכנסת לתקופה של שלוש שנים.

(ג) המועצה תהיה מורכבת כך:

(i) שליש החברים ימונו מתוך רשימת מועמדים שהוגשה לשר־העבודה עליידי ארגוני העובדים;

(ii) שליש החברים ימונו מתוך רשימת מועמדים שהוגשה לשר־העבודה עליידי ארגוני המעבידים;

(iii) שליש החברים ימונו מעובדי מדינה מוסמכים ונציגי ציבור בלתי־תלויים.

(ד) שופט בית־הדין העליון או שופט מחוזי שיתמנה לכך עליידי נשיא בית־המשפט העליון, יכהן כיושב־ראש המועצה.

(ה) הודעה על מינוי המועצה והרכבה תפורסם ברשומות.

ח. למדן מציע:

בסעיף־קטן (ג), במקום „לאחר התייעצות בוועדת־העבודה של דה של הכנסת“, יבוא „באישור ועדת־העבודה של הכנסת“.

לסעיף 76

ב. אבניאל מציע:

להוסיף בסעיף־קטן (א) את המלים „בתנאי שבכל ועדה יהיה היחס המספרי של נציגי ארגוני עובדים, ארגוני מעבידים ועובדי המדינה ונציגי ציבור בלתי־תלויים, כאמור בסעיף 74“.

לסעיף 77

ב. אבניאל מציע:

למחוק את הסעיף.

א. וילנסקה מציעה:

להחליף בסעיף זה: „המועצה תבחר ביושב־ראש ובסגן יושב־ראש“.

לסעיף 80

י. ריפתין מציע:

להחליף בסעיף זה:

„שר־העבודה ימנה את מנהל המוסד מתוך רשימת מועמדים שתוגש לו עליידי המועצה“.

א. וילנסקה מציעה:

להחליף בסעיף זה: „מנהל המוסד ייבחר עליידי המועצה“.

לסעיף 81

י. ריפתין מציע:

„שר־העבודה ימנה, לאחר שהתייעץ במנהל המוסד, את סגני המנהל ואת המנהלים לענפי הביטוח שהם נושא חוק זה, מתוך רשימת מועמדים שתוגש לו עליידי המועצה“.

א. וילנסקה מציעה:

להחליף בסעיף זה: „המועצה תמנה מנהל לכל אחד מענפי הביטוח“.

לסעיף 84

י. ריפתין מציע:

להחליף בסעיף זה:

„שר־העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר פתיחת סניפים של המועצה ובדבר מבנם הארגוני, ייצוג הציבור במוסדותיו וכן בדבר תחום פעולתם וסמכותם“.

א. וילנסקה מציעה:

להחליף בסעיף זה: „מועצת המוסד תפתח סניפים של המוסד, תמנה את מנהליהם ותקבע את תחום פעולתם“.

לסעיף 85

י. ריפתין מציע:

להחליף סעיף־קטן (ב) בסעיף־קטן זה:

„(ב) המועצה תדון בהצעת התקציב ותקבע אותו“.

לסעיף 86

י. ריפתין מציע:

להחליף בסעיף זה:

„שר־העבודה יאשר את תקציב המוסד כפי שהוחלט עליו במועצה, והוא רשאי להכניס בו שינוי בהסכמת המועצה“.

ב. אבניאל מציע:

אחרי המלים „לאחר בירור במינהלה“ יבואו המלים „ובאישור המועצה“.

לסעיף 88

י. ריפתין מציע:

במקום „בהתאם להמלצות המועצה“ יבוא „בהתאם להחלטות המועצה“.

ב. אבניאל מציע:

במקומו יבוא סעיף זה:

„כספי המוסד שאינם מיועדים לכיסוי הוצאות והתחייבויות שוטפות יושקעו עליידי המינהלה בהשקעות שהידינה ערבה להם נגד ירידת ערך המטבע וההוצאות רבית בשיעור שאינו קטן מהקבוע בתקנות, או בהשקעות מבוססות אחרות, במסגרת ההשקעות המותרות למוסד על־פי תקנות שהתקין שר־העבודה בהסכמת המועצה ובאישור ועדת־הכספים“.

לסעיף 89

י. ריפתין מציע:

להוסיף אחר המלים „המינהלה רשאית“ את המלים „בהתאם להחלטת המועצה“.

לסעיף 91

ב. אבניאל מציע:

להוסיף בסעיף־קטן (ב) את המלים: „אולם רשאים שר־העבודה או המועצה לדרוש די־וחשבון אקטוארי לעתים קרובות יותר“.

סעיף־קטן (ג) יימחק ובמקומו יבוא סעיף־קטן זה: „בפעולתו המקצועית אין האקטואר כסוף להוראות המינהלה או כל אדם אחר, והמינהלה חייבת להגיש לאקטואר כל עזרה ותעודות שידרוש“.

י. ריפתין מציע:

לבטל סעיף־קטן (א).

„למחות“ ואחרי המלים „נציגי ציבור“, להוסיף את המלים „שמהם אחד נציג עובדים ואחד נציג מעבידים“.

לסעיף 101

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בסעיף זה:

„בית־דין לערעורים יהיה מורכב משופט בית־משפט מחוזי שיתמנה על ידי שר־המשפטים ומשני נציגים של ארגוני עובדים“.

לסעיף 109

ב. אבניאל מציע:
במקום „שר־העבודה“ יבוא „שר־המשפטים“.

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את המלים החל מן „המוסד ישלם לשר־העבודה את השכר שיקבע על מנת לשלמו לחברי בית־הדין“ ועד סוף הסעיף.

לסעיף 110

ב. אבניאל מציע:
במקום „שר־העבודה“ יבוא „שר־המשפטים“.

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בסעיף זה:
„שכר עובדי בית־הדין שכל תפקידם בפעולות בית־הדין, ישולם עלידי המוסד“.

לסעיף 112

א. וילנסקה מציעה:
במקום „50 לירות“, „200 לירות“.

לסעיף 113

ב. אבניאל מציע:
אחרי המלים „חבר מינהלה“ יבוא המלים „בתפקיד טעיל“, ואחרי המלים „מנהל או פקיד“ יבוא המלים „האחראים להנהלת הענינים במקום“.

לסעיף 118

א. וילנסקה מציעה:
למחוק את הסעיף.

לסעיף 92

ב. אבניאל מציע:
להחליף בסעיף־קטן זה:

„המינהלה חייבת להגיש לשר־העבודה ולמועצה כל דין וחשבון וכל תעודה או פנקס שידרוש השר או המועצה“.

לסעיף 95

א. וילנסקה מציעה:
למחוק בסעיף־קטן (א) את המלים: „והוא יחליט אם תינתן הגימלה ובאיוז מידה תינתן“.

לסעיף 96

ב. אבניאל מציע:
אחרי המלים: „ועדת־תביעות“ יבואו מלים אלה „צירבורית ובלתי־תלויה“.

לסעיף 97

ב. אבניאל מציע:
להחליף בסעיף זה:

„ועדת־התביעות תפעל בחמישה, שהם: שנים שנתמנו מרשימת מועמדים שהוגשה עלידי ארגוני עובדים, אחד שנתמנה מרשימת מועמדים שהוגשה עלידי ארגון מע־סיקים, אחד שהוצע עלידי שר־העבודה ואחד מרשימת נציגי ציבור בלתי־תלויים“.

לסעיף 99

ב. אבניאל מציע:
בסעיף־קטן (א), במקום המלים „ונציגי ציבור“ יבואו מלים אלה „אחד שיוצע עלידי ארגון העובדים הרפר־זנטאטיבי ביותר במדינה, אחד שיוצע עלידי ארגוני עובדים אחרים, שנים שיוצעו עלידי ארגוני מעסיקים, וכן נציגי ציבור אחרים“.

א. וילנסקה מציעה:
להחליף בסעיף זה:

„בית־דין מקומי יהיה מורכב משופט־שלום שיתמנה עלידי שר־המשפטים ומשני נציגים של ארגוני עוב־דים“.

לסעיף 100

ב. אבניאל מציע:
בסעיף־קטן (א), אחרי המלה „ידון“ להוסיף את המלים

ג. הגימלאות של הביטוח הלאומי

1. ביטוח זקנה

סוג הגימלה	סעיף החוק	יבור	דפי תוספת יוקר של 207 נקודות	הערות
קצבות זקנה (א) בלי תוספת ותק	2 I	15—	31-050	למבוטח בלא תלויים
		22-500	46-575	למבוטח שתלוי בו אדם אחד
		28-500	58-995	למבוטח שתלויים בו שני אנשים
		34-000	70-380	למבוטח שתלויים בו יותר משני אנשים
(ב) עם תוספת ותק של 20 שנות ביטוח (20%)	3 I	18—	37-260	למבוטח בלא תלויים
		27—	55-890	למבוטח שתלוי בו אדם אחד
		34-200	70-795	למבוטח שתלויים בו שני אנשים
		40-800	84-455	למבוטח שתלויים בו יותר משני אנשים
(ג) עם תוספת ותק של 35 שנות ביטוח ויותר (50%)	3 I	22-500	46-575	למבוטח בלא תלויים
		33-750	69-865	למבוטח שתלוי בו אדם אחד
		42-750	88-495	למבוטח שתלויים בו שני אנשים
		51—	105-570	למבוטח שתלויים בו יותר משני אנשים
עם תוספת מאכסימאלית בעד דחיית הפרישה (תוספת 25%) (א) בלי ותק	4 I	18-750	38-815	למבוטח בלא תלויים
		28-125	58-220	למבוטח שתלוי בו אדם אחד
		35-625	73-745	למבוטח שתלויים בו שני אנשים
		42-500	87-975	למבוטח שתלויים בו יותר משני אנשים
תוספת מאכסימאלית בעד דחיית הפרישה (ב) עם תוספת ותק של 20 שנות ביטוח (20%)	1 I	22-500	46-575	למבוטח בלא תלויים
		33-750	69-865	למבוטח שתלוי בו אדם אחד
		42-750	88-495	למבוטח שתלויים בו שני אנשים
		51—	105-570	למבוטח שתלויים בו יותר משני אנשים
תוספת מאכסימאלית בעד דחיית הפרישה (ג) עם תוספת ותק של 35 שנות ביטוח ויותר (50%)	1+3 I	28-125	58-220	למבוטח בלא תלויים
		42-188	87-330	למבוטח שתלוי בו אדם אחד
		53-438	110-615	למבוטח שתלויים בו שני אנשים
		63-750	131-965	למבוטח שתלויים בו יותר משני אנשים

2. ביטוח מוות

סוג הנימלה	סעיף החוק	יביר	לפי תוספת יוקר של 270 נקודות	הערים
מענק	1 II	180—	372-600	לאלמנה בלי ילדים שטרם הגיעה לגיל 40 שנה, או לאלמנה שחזרה ונישאה
קיצבת אלמנה (א) בלי תוספת ותק	3 II	7-500	15-325	לאלמנה בת 40—44 במות הבעל
		11-250	23-290	לאלמנה בת 45—49 במות הבעל
	2 II	15—	31-050	לאלמנה בת 50 או לאלמנה שעמה ילדים או שאינה מסוגלת לכלכל עצמה
(ב) עם תוספת ותק של 20 שנות ביטוח (20%)	12 II	9—	18-630	לאלמנה בת 40—44 במות הבעל
		13-500	27-915	לאלמנה בת 45—49 במות הבעל
		18—	37-260	לאלמנה בת 50 או לאלמנה שעמה ילדים או שאינה מסוגלת לכלכל עצמה
(ג) עם תוספת ותק של 35 שנות ביטוח ויותר (50%)	12 II	11-250	23-290	לאלמנה בת 40—44 במות הבעל
		16-875	31-930	לאלמנה בת 45—49 במות הבעל
		22-500	46-575	לאלמנה בת 50 או לאלמנה שעמה ילדים או שאינה מסוגלת לכלכל עצמה
אלמנה עם ילדים (א) בלי תוספת ותק	6 II	22-500	46-575	עם ילד אחד
		28-500	58-995	עם 2 ילדים
		34—	70-380	עם 3 ילדים ויותר
(ב) עם תוספת ותק של 20 שנות ביטוח ויותר (20%)	12 II	27—	55-890	עם ילד אחד
		34-200	70-795	עם 2 ילדים
		40-800	81-455	עם 3 ילדים ויותר
(ג) עם תוספת ותק של 35 שנות ביטוח ויותר (50%)	12 II	33-750	69-865	עם ילד אחד
		42-750	88-495	עם 2 ילדים
		51—	105-570	עם 3 ילדים ויותר
קיצבת יתומים (א) בלי תוספת ותק	11 II	15—	31-050	ליתום אחד
		22-500	46-575	לשני יתומים
		28-500	58-995	לשלושה יתומים
		34—	70-380	לארבעה יתומים ויותר
(ב) עם תוספת ותק של 20 שנות ביטוח (20%)	12 II	18—	37-260	ליתום אחד
		27—	55-890	לשני יתומים
		34-200	70-795	לשלושה יתומים
		40-800	81-455	לארבעה יתומים ויותר
(ג) עם תוספת ותק של 35 שנות ביטוח ויותר (50%)		22-500	46-575	ליתום אחד
		33-750	69-865	לשני יתומים
		42-750	88-495	לשלושה יתומים
		51—	105-570	לארבעה יתומים ויותר

3. ביטוח אמהות

מענק לידה	30 III	—	55—	
דמי לידה	6 III	—	75% מהשכר השבועי עד למאכסיון הנקוב, בעד 35— לשבוע 12 שבועות	מאכסיון

4. ביטוח נפגעי עבודה

סוג הנזילה	סעיף החוק	שיעור הנזילה	לפי שכר של 120— לחודש	מאכסיומים לפי שכר של 200— לחודש	
דמי פגיעה	IV 7	75% טהשכר הרגיל	3— ליום	5— במשך 26 שבועות לכל היותר	
נכות מענק	I V	דוגמה 10% נכות 20% נכות	הר פעמי 630— 1260—	אוסן החישוב : אחוז הנכות 3 דמי פגיעה לשבוע 1050— 2100—	
קצבה	V 4	25% נכות 50% נכות 100% נכות	לחודש 22-500 45— 90—	37-500 75— 150—	
תלויים	VI 4	60% מקיצבת נכות + 36 חרשי קצבה	הר פעמי 1944—	אלמנה פחות מ 40 שנה או אלמנה שחזרה ונישאת 3240—	
קיצבת אלמנה	VI 3	40% מקיצבת נכות	לחודש 36—	אלמנה בניל 40—45 שנה אלמנה בניל 50 ומעלה או אלמנה שעמדה ילדים שאינה מסוגלת לכלכל עצמה 60— 90—	
אלמנה עם ילדים	VI 6	20% + 60% 30% + 60% 40% + 60%	לחודש 72— 81— 90—	עם ילד אחר 120— עם שני ילדים 135— עם שלושה ילדים ויותר 150—	
קיצבת יתומים	VI 11	60% מקיצבת נכות 80% נכות 90% נכות 100% נכות	לחודש 54— 72— 81— 90—	ליתום אחר 90— לשני יתומים 120— שלושה יתומים 135— לארבעה יתומים ויותר 150—	
קיצבת תלויים (אם אין אלמנה ויתומים)	VI 13	50% נכות 75% נכות 90% נכות 100% נכות	46— 67-500 81— 90—	אב, אם, סב, סבה, בתנאים מסויימים לתלוי אחר 75— לשני תלויים 112-500 לשלושה תלויים 135— לארבעה תלויים ויותר 150—	

סיכום הישיבות

ישיבה שי"ז (ט' בכסלו תשי"ד — 16 בנובמבר 1953)

היו"ר — י. שפירנצק.

בהמשך הדיון בחוקי יסוד (הכנסת), תשי"ד — 1953, הש"תתפו: ח. רובין, ז. ורהפטיג, ח. בן-אשר, ש. פרלשטיין, י. שפירא, י. הררי, א. תבורי, ע. אסף.

ישיבה שי"ח (ט' בכסלו תשי"ד — 16 בנובמבר 1953)

היו"ר — ז. שפר.

בסיום הדיון בחוקי יסוד (הכנסת), תשי"ד — 1953, השיב י. בריהודה (יו"ר ועדת-המשנה לחוקי יסוד) למתווכחים. הוחלט: להעביר את החוק לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

ישיבה שי"ט (י' בכסלו תשי"ד — 17 בנובמבר 1953)

היו"ר — ז. שפר.

א. שריהפנים י. רוקח השיב לשאלות בדבר: הצעה לאיחוד המועצות המקומיות קריית-עמל וטבעון; גיוס חבר מועצת עיריית תל-אביב לשירות מילואים; מתן סנקציות לגמיל עבדולרחמן מכסר אטאייבה.

ב. ר. שרי (יו"ר ועדת-המשנה לחוק הביטוח הלאומי) הביא לקריאה שניה את חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד — 1953. בוויכוח השתתפו: י. ריפתין, שרת-העבודה ג. מאירסון, א. וילנסקה, ח. למדן. ר. שרי השיב למתווכחים.

הוחלט: לקבל את הסעיפים 1—12 של החוק בנוסח הוועדה.

ישיבה ש"כ (י' בכסלו תשי"ד — 17 בנובמבר 1953)

היו"ר — ב. מינץ.

בהמשך הדיון בחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד — 1953, השתתפו: שרת-העבודה ג. מאירסון, א. וילנסקה, י. ריפתין, ב. אבניאל, ב. צ. הראל (כשם ועדת-המשנה לחוק הביטוח הלאומי) ור. שרי (יו"ר ועדת-המשנה לחוק הביטוח הלאומי) השיבו למתווכחים.

הוחלט: לקבל את הסעיפים 13—59 של החוק בנוסח הוועדה.

ישיבה ש"כ"א (י"א בכסלו תשי"ד — 18 בנובמבר 1953)

היו"ר — ז. שפר.

בסיום הדיון בחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד — 1953, השתתפו: ר. בסתוני, ב. אבניאל, א. וילנסקה. ר. שרי (יו"ר ועדת-המשנה לחוק הביטוח הלאומי) השיב למתווכחים. נמסרו הודעות עליידי י. ריפתין בשם סיעת מפ"ם, א. וילנסקה — מק"י, מ. סנה — סיעת שמאל ושרת-העבודה ג. מאירסון.

הוחלט: 1) לקבל, בנוסח הוועדה, את הסעיפים 60—118 של החוק ואת התוספת 1—9; 2) לקבל את החוק.

תיקון טעות

חוברת א' (מושב שלישי)

עמ' 46, דברי סגן שריהדות ז. ורהפטיג.

טור ב', לאחר קריאת-הביניים של י. בריהודה: „אבל המש" בר של עכשיו יביא לשלב נוסף" — צ"ל: „סגן שריהדות ז. ורהפטיג: הרי אתה" וכו'.